

Poznań 4-2005

PORADNIK
Bibliograficzno-
Metodyczny

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
i Centrum Animacji Kultury

Kwartalnik

Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury
w Poznaniu

PORADNIK
BIBLIOGRAFICZNO-METODYCZNY

Kwartalnik

Poznań 2005

Przewodniczący Zespołu Redakcyjnego

Iwona Smarsz

Redaguje zespół:

Urszula Bzdawka

Beata Nowak

Maria Beba

ISSN 0238-9142

Materiał szkoleniowy

Powielono w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu

A-5 350 egz.

SPIS TREŚCI

	str.
I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ (Oprac. Urszula Bzdawka).....	5
II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE	
Doroła Osięglowska – O „twórczej” fantastyce dla młodego czytelnika słów kilka	13
Andrzej Dudziak – Adam Mickiewicz – 150 rocznica śmierci	20
Urszula Cimoch – Zjednoczenie Niemiec po 15 latach	37
Bibliografie osobowe: Tadeusz Kantor.....	51
Stanisław Staszic	55
III. MATERIAŁY METODYCZNE	
Alicja Urbańska – Quiz filmowy	60
IV. MATERIAŁY REGIONALNE	
A. Przegląd nowości regionalnych.....	69
B. Imprezy kulturalne w bibliotekach publicznych woj. wielkopolskiego	74
C. Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury na łamach prasy	89
V. KRONIKA.....	92

I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ

Poniższy kalendarz, to wybrane daty rocznic, obchodów i wydarzeń na IV kwartał 2005 roku. Szerszy zestaw dat na IV kwartał znajduje się w „Poradnikach Bibliograficzno-Metodycznych” z lat ubiegłych.

P a ź d z i e r n i k

	1 X		– Międzynarodowy Dzień Muzyki (ustanowiony w 1975 r. z inicjatywy Międzynarodowej Rady Muzyki)
	1 X		– Międzynarodowy Dzień Ludzi Starszych (obchodzony od 1991 r. z inicjatywy ONZ)
	1 X		– Międzynarodowy Dzień Lekarza (obchodzony od 1984 r.)
(135)	1 X	1870	– Ur. Stefania Sempołowska, pisarka, pedagog (zm. 31 I 1944)
(65)	2 X	1940	– Utworzenie przez hitlerowców getta żydowskiego w Warszawie
(60)	3 X	1945	– Utworzenie Światowej Federacji Związków Zawodowych
(15)	3 X	1990	– Zjednoczenie Niemiec przez formalne przyłączenie pięciu landów byłej NRD do RFN
(110)	3 X	1895	– Ur. Siergiej Jesienin, poeta rosyjski (zm. 28 XII 1925)
	4 X		– Światowy Dzień Opieki nad Zwierzętami
(255)	4 X	1750	– Ur. Franciszek Kniaźnin, poeta i pisarz (zm. 25 VIII 1807)
	6 X		– Światowy Dzień Mieszkalnictwa (ustanowiony przez Zgromadzenie Ogólne NZ)
(35)	6 X	1970	– Zm. Julian Przyboś, poeta, eseista (ur. 5 III 1901)

(120)	7 X	1885	– Ur. Niels Bohr, fizyk duński, laureat nagrody Nobla w 1922 r. (zm. 18 XI 1962)
(95)	8 X	1910	– Zm. Maria Konopnicka, poetka, nowelistka (ur. 23 V 1842)
(125)	11 X	1880	– Założenie w Poznaniu Towarzystwa Czytelni Ludowych
(190)	11 X	1815	– Ur. Maksymilian Jackowski, działacz społeczny i gospodarczy, zasłużony dla rozwoju rolnictwa wielkopolskiego (zm. 13 I 1905)
(120)	11 X	1885	– Ur. Francois Mauriac, pisarz francuski (zm. 1 IX 1970)
(165)	12 X	1840	– Ur. Helena Modrzejewska, aktorka (zm. 8 IV 1909)
	14 X		– Dzień Edukacji Narodowej
	14 X		– Światowy Dzień Normalizacji, ustanowiony przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną – ISO)
(45)	14 X	1960	– Zm. Sigurd Hoel, pisarz norweski (ur. 14 XII 1890)
	15 X		– Dzień Białej Laski – Międzynarodowy Dzień Niewidomych (uchwalony przez Europejską Unię Niewidomych w 1993 r.)
(110)	15 X	1895	– Ur. Antoni Słonimski, poeta, satyryk, felietonista (zm. 4 VII 1976)
(60)	16 X	1945	– Polska podpisała Kartę Narodów Zjednoczonych
	16 X		– Światowy Dzień Wyżywienia (obchodzony od 1981 r. z inicjatywy Światowej Organizacji ds. Wyżywienia – FAO)
(60)	16 X	1945	– Utworzenie Chóru Chłopięco-Męskiego Filharmonii Poznańskiej pod dyr. Stefana Stuligrosza
	17 X		– Dzień Walki z Rakiem (ogłoszony przez Prezydenta RP w 1997 r.)
	18 X		– Dzień Poczty Polskiej

- (100) 19 X 1905 – Ur. Hanna Mortkowicz-Olczakowa, prozaik, tłumacz, autorka książek dla dzieci i młodzieży (zm. 3 I 1968)
- (260) 19 X 1745 – Zm. Jonathan Swift, pisarz irlandzki (ur. 30 XI 1667)
- (75) 21 X 1930 – Zm. Włodzimierz Perzyński, dramaturg, nowelista młodopolski (ur. 6 VIII 1877)
- (135) 22 X 1870 – Ur. Iwan Bunin, prozaik i poeta rosyjski, laureat nagrody Nobla w 1933 r. (zm. 8 XI 1953)
- (65) 23 X 1940 – Zm. Alfred Bem, wielkopolski działacz ruchu robotniczego (ur. 12 II 1900)
- (20) 23 X 1985 – Zm. Tadeusz Hołuj, pisarz, poeta i prozaik (ur. 23 XI 1916)
- 24 X – Światowy Dzień Informacji, obchodzony z inicjatywy ONZ od 1972 r.
- 24 X 1945 – Powstanie Organizacji Narodów Zjednoczonych – ONZ
- (110) 24 X 1795 – III rozbiór Polski
- (125) 24 X 1885 – Ur. Marcin Chwałkowski, Wielkopolanin, działacz ruchu robotniczego (zm. 17 IV 1938)
- (115) 26 X 1890 – Zm. Carlo Collodi (właśc. nazw. Carlo Lorenzini), włoski pisarz dziecięcy (ur. 24 XI 1826)
- (185) 26 X 1820 – Ur. Ewaryst Estkowski, pedagog, działacz oświatowy (zm. 15 X 1856)
- 31 X – Światowy Dzień Oszczędności

L i s t o p a d

- 1 XI – Święto Zmarłych
- (55) 2 XI 1950 – Zm. George Bernard Shaw, dramaturg angielski, laureat nagrody Nobla w 1925 r. (ur. 26 VII 1856)

- (160) 3 XI 1845 – Ur. Zygmunt Gloger, etnograf i archeolog polski (zm. 7 VIII 1910)
- (35) 3 XI 1970 – Zm. Władysław Jan Grabski, prozaik, publicysta (ur. 25 X 1901)
- (60) 4 XI 1945 – Podpisanie w Rzymie europejskiej konwencji o „Ochronie Praw Człowieka i Swobód Obywatelskich”
- (50) 5 XI 1955 – Zm. Maurice Utrillo, malarz i grafik francuski (ur. 26 XII 1883)
- (145) 6 XI 1860 – Ur. Ignacy Paderewski, pianista, kompozytor, polityk (zm. 30 VI 1941)
- (125) 6 XI 1880 – Ur. Robert Musil, pisarz austriacki (zm. 15 IV 1942)
- (250) 6 XI 1755 – Ur. Stanisław Staszic, pisarz polityczny, filozof, tłumacz (zm. 20 I 1826)
- (105) 8 XI 1900 – Ur. Margaret Mitchell, pisarka amerykańska (zm. 16 VIII 1949)
- 9 XI – Światowy Dzień Jakości (obchodzony od 1989 r.)
- (35) 9 XI 1970 – Zm. Charles de Gaulle, polityk francuski (ur. 22 XI 1890)
- (95) 9 XI 1910 – Zm. Piotr Wawrzyniak, ksiądz, działacz gospodarczy i społeczny w zaborze pruskim (ur. 30 I 1849)
- (25) 10 XI 1980 – Sąd Najwyższy w Warszawie zarejestrował NSZZ „Solidarność”
- 10 XI – Międzynarodowy Dzień Młodzieży
- (140) 10 XI 1865 – Ur. Władysław Umiński, pisarz (zm. 31 XII 1954)
- (165) 12 XI 1840 – Ur. August Rodin, rzeźbiarz francuski (zm. 17 XI 1917)
- (155) 13 XI 1850 – Ur. Robert Louis Stevenson, pisarz i eseista angielski (zm. 3 XII 1894)
- 14 XI – Światowy Dzień Cukrzycy

- (95) 14 XI 1910 – Ur. Jerzy Putrament, pisarz, publicysta (zm. 23 VI 1986)
- (335) 15 XI 1670 – Zm. Jan Amos Komensky, pedagog czeski, reformator szkolnictwa (ur. 28 III 1592)
- 17 XI – Dzień Walki z Paleniem Tytoniu (obchodzony od 1977 r. w trzeci czwartek listopada)
- 17 XI – Międzynarodowy Dzień Studentów (obchodzony od 1941 r.)
- (100) 17 XI 1905 – Ur. Adam Ważyk, poeta, prozaik, eseista (zm. 13 VIII 1982)
- (105) 19 XI 1900 – Ur. Anna Seghers (właśc. nazw. Netty Radranyi), pisarka niemiecka (zm. 1 VI 1983)
- (95) 20 XI 1910 – Zm. Lew Tolstoj, pisarz rosyjski (ur. 9 IX 1828)
- 21 XI – Światowy Dzień Życzliwości (obchodzony od 1973 r. z inicjatywy amerykańskich studentów braci Briana i Michaela McCromack)
- 21 XI – Światowy Dzień Telewizji
- (40) 21 XI 1965 – Zm. Stanisław Strugarek, pisarz, redaktor i aktor radiowy związany z Poznaniem (ur. 21 III 1911)
- (175) 21 XI 1830 – Zm. Jan Śniadecki, matematyk, astronom i filozof (ur. 29 VIII 1756)
- (55) 22 XI 1950 – Powołanie Światowej Rady Pokoju
- (130) 24 XI 1875 – Ur. Ksawery Dunikowski, rzeźbiarz (zm. 26 I 1964)
- (110) 26 XI 1895 – Ur. Witold Hulewicz, poeta, publicysta, wydawca, założyciel Oddziału Związku Literatów Polskich w Poznaniu (zm. 12 VI 1941)
- (150) 26 XI 1855 – Zm. Adam Mickiewicz, poeta, dramaturg, publicysta (ur. 24 XII 1798)
- (130) 27 XI 1875 – Ur. Władysław Orkan (właśc. nazw. Franciszek Smerczyński), prozaik, poeta młodopolski (zm. 14 V 1930)

- (50) 27 XI 1955 – Zm. Artur Honegger, kompozytor (ur. 10 III 1892)
- (110) 27 XI 1895 – Zm. Aleksander Dumas (syn), dramaturg i powieściopisarz francuski (ur. 28 VII 1824)
- (160) 27 XI 1845 – Ur. Walery Przyborowski, pisarz i historyk (zm. 13 III 1913)
- (125) 28 XI 1880 – Ur. Aleksander Blok, poeta rosyjski, przedstawiciel symbolizmu (zm. 7 VIII 1921)
- (90) 28 XI 1915 – Ur. Konstantin Simonow, prozaik, poeta, dramaturg rosyjski (zm. 28 VIII 1979)
- (175) 29 XI 1830 – Wybuch powstania listopadowego
- (170) 30 XI 1835 – Ur. Mark Twain, pisarz amerykański (zm. 21 IV 1910)
- (105) 30 XI 1900 – Zm. Oscar Wilde, pisarz irlandzki piszący po angielsku (ur. 15 X 1856)

G r u d z i e ń

- 1 XII – światowy Dzień Walki z AIDS (ogłoszony przez WHO z inicjatywy Międzynarodowej Konferencji AIDS w Londynie w 1988 r.)
- 3 XII – Dzień Osób Niepełnosprawnych (ogłoszony przez ONZ)
- (130) 4 XII 1875 – Ur. Rainer Maria Rilke, poeta niemiecki (zm. 29 XII 1926)
- 5 XII – Międzynarodowy Dzień Pomocy Cierpiącym, ogłoszony w 1985 r. z inicjatywy Zgromadzenia Ogólnego NZ (obchodzony od 1986 r.)
- 5 XII – Międzynarodowy Dzień Wolontariusza, obchodzony od 1986 r. (dla uhonorowania tych, którzy dobrowolnie pomagają chorym i biednym)

- (135) 5 XII 1870 – Zm. Alexandre Dumas ojciec, powieściopisarz i dramaturg francuski (ur. 24 VII 1802)
- (80) 5 XII 1925 – Zm. Władysław Stanisław Reymont (właśc. nazw. Rejment), powieściopisarz, nowelista (ur. 7 V 1867)
- (60) 6 XII 1945 – Ur. Rafał Wojaczek, poeta (zm. 11 V 1971)
- (35) 7 XII 1970 – Podpisanie w Warszawie układu o podstawach normalizacji stosunków między PRL a RFN
- (20) 7 XII 1985 – Zm. Robert Ranke Graves, poeta, powieściopisarz angielski (ur. 26 VII 1895)
- (50) 7 XII 1655 – Zm. Krzysztof Opaliński, pisarz satyryczny związany z Wielkopolską (ur. 1609)
- (15) 8 XII 1990 – Zm. Tadeusz Kantor, malarz, rzeźbiarz, scenograf, twórca Teatru „Cricot 2” (ur. 6 IV 1915)
- (20) 9 XII 1985 – Zm. Ireneusz Iredyński, poeta, prozaik, dramatopisarz (ur. 4 VI 1939)
- (65) 9 XII 1940 – Zm. Bohdan Dyakowski, biolog, pedagog, popularyzator przyrody, autor książek dla dzieci i młodzieży (ur. 22 XII 1864)
- 10 XII – Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka, obchodzony w rocznicę uchwalenia przez Zgromadzenie Ogólne NZ Deklaracji Powszechnej Praw Człowieka (w 1948 r.)
- (195) 11 XII 1810 – Ur. Alfred Musset, poeta francuski (zm. 2 V 1857)
- (145) 12 XII 1860 – Ur. Jan Kasprówicz, poeta, dramaturg, tłumacz (zm. 1 VIII 1926)
- (30) 14 XII 1975 – Zm. Stanisława Platówna, prozaik, autorka powieści dla młodzieży (ur. 14 II 1926)
- (115) 14 XII 1890 – Ur. Sigurd Hoel, pisarz norweski (zm. 14 X 1960)
- (15) 14 XII 1990 – Zm. Friedrich Dürrenmatt, dramaturg szwajcarski (ur. 5 I 1921)

- (40) 16 XII 1965 – Zm. Wiliam Somerset Maugham, pisarz i dramaturg angielski (ur. 25 I 1874)
- (235) 17 XII 1770 – Ur. Ludwig van Beethoven, wybitny kompozytor niemiecki (zm. 26 III 1827)
- (65) 21 XII 1940 – Zm. Francis Scott Fitzgerald, pisarz amerykański (ur. 24 IX 1896)
- (630) 21 XII 1375 – Zm. Giovanni Boccaccio, pisarz włoski (ur. 1313)
- (15) 22 XII 1990 – Zaprzysiężenie na prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Wałęsy wybranego 8 XII 1990 po raz pierwszy od 1945 r. w wolnych wyborach powszechnych
- (180) 26 XII 1825 – Wybuch powstania dekabrystów w Rosji
- (115) 26 XII 1890 – Zm. Heinrich Schliemann, archeolog-amator niemiecki, odkrywca ruin Troi (ur. 6 I 1822)
- (420) 27 XII 1585 – Zm. Pierre Ronsard, poeta francuski (ur. 11 IX 1524)
- (80) 28 XII 1925 – Zm. Siergiej Jesienin, poeta rosyjski (ur. 3 X 1895)
- (185) 29 XII 1820 – Ur. Tytus Chałubiński, lekarz, przyrodnik (zm. 4 XI 1889)
- (100) 31 XII 1905 – Ur. Tadeusz Breza, prozaik, eseista (zm. 19 V 1970)

II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Dorota Osieglowska

O „TWÓRCZEJ” FANTASTYCE DLA MŁODEGO CZYTELNIKA SŁÓW KILKA

Hasło *fantastyka* u wielu nadal zdaje się budzić skojarzenia niezbyt pozytywne. Być może bierze się to stąd, że rynek zdominowany został w jakimś sensie przez literaturę o charakterze fantastycznym, w tym – przez nie najlepsze jej przekłady. Sporo z tego, przyznać trzeba, to literatura popularna, nastawiona z definicji na zaspokajanie raczej mniej niż bardziej wybrednych gustów czytelniczej publiczności. Dotyczy to również, choć w mniejszym stopniu, literatury młodzieżowej utrzymanej w konwencji tzw. *fantasy*, o której traktuje ten artykuł¹.

Wbrew temu, co sądzą przeciwnicy fantastyki, zmęczeni jej wszędobylstwem, zwłaszcza jeśli weźmiemy pod uwagę – poza literaturą – takie zjawiska, jak RPG (role playing games) czy gry komputerowe, *fantastyka* – moim skromnym zdaniem – bywa czasami sensowna. Stwierdzenie to – naturalnie – nie zaskakuje. Warto jednak poważnie zapytać o to, jakie możliwości stwarza autorowi użycie konwencji fantastycznej. Na pewno konwencja baśniowa, w tym *fantasy*, sprzyja ujęciom symbolicznym. Daje ona możliwość przedstawienia językiem obrazu – rzeczywistości o charakterze psychicznym. Zdarza się, że w utworach tego rodzaju stawia się także problem duchowości człowieka, duchowości, której nie sposób sprowadzić tylko do wymiaru psychicznego. Koreponduje z tym myślenie o człowieku w kategoriach istoty zorientowanej wertykalnie. Inaczej mówiąc, zastosowanie konwencji fantastycznej potencjalnie – w zgodzie zresztą z tradycją np. średniowiecznych cykli – otwiera przestrzeń na głębszą refleksję o świecie, o człowieku, refleksję o charakterze metafizycznym czy psychologicznym. Naturalnie, nie zawsze tak się dzieje, jednakże w ambitniejszych realizacjach gatunku tak. Wystarczy przywołać choćby – z dwudziestowiecznej prozy fantastycznej – nazwiska J.R.R. Tolkiena, U. K. Le Guin czy M. Endego. W kontekście utworów Tolkiena i Le Guin pisała o tym kilka lat te-

¹ Warto zasygnalizować, że zagadnienie granic pomiędzy literaturą młodzieżową a dorosłą przedstawia się dziś dość skomplikowanie. Sporo tu faktów literackich sytuujących się gdzieś na pograniczu. Dobrą egzemplifikację tego stanowi choćby twórczość A. Sapkowskiego. Aczkolwiek trudno byłoby określić Sapkowskiego jako przedstawiciela *fantasy* młodzieżowej, to jednak daje się powiedzieć, iż jest on bardzo poczytny właśnie wśród szeroko rozumianej młodzieży.

mu Małgorzata Skórska w artykule o wymownym tytule, nawiązującym do pracy znanego symbolologa, G. Duranda², *Powrót wyobraźni symbolicznej*:

Fantasy czerpie z zaplecza symboliki obrazowej pośrednio, poprzez odwołania do mitu i rytuału oraz bezpośrednio nawiązując do samej sfery symboliki kulturowej i pierwotnych obrazów archetypicznych. (...)

Opisy konkretyzujące światy fantasy są w dużej mierze symboliczne. Powoduje to specyficzny dobór przedmiotów. Autorzy wybierają z uniwersum materialnego tylko takie przedmioty, które mają silne nacechowanie tradycyjne, konwencjonalne. (...)

Przeciwstawienie jasności i ciemności stanowi główną opozycję konstrukcyjną fabuł fantasy³.

Na ogromne możliwości fantastyki wskazywała także wspomniana już Ursula K. Le Guin⁴. Pisała ona, że *fantasy to naturalny, właściwy język do opowiadania o duchowej podróży i walce dobra ze złem w duszy człowieka⁵*. Podkreślała też niebagatelną rolę fantastyki w inicjacji literackiej młodego odbiorcy. Zdecydowanie przeciwstawiała – szczególnie jeżeli chodzi o prezentację zła – fantastykę literaturze utrzymanej w konwencji realistycznej. W tej drugiej zwykle kwestie te sprowadzone zostają do wymiarów problemu, który można rozwiązać czy pytania, na które można znaleźć odpowiedź. To realistyczne podejście do tego, co trudne – według Le Guin – zawodzi w konfrontacji z tym, czym zło rzeczywiście jest, tj. z bólem, stratą czy niesprawiedliwością, z którymi borykamy się tak długo, jak trwa nasze życie. Dlatego – jej zdaniem – dziecko potrzebuje

wiedzy; potrzebuje samowiedzy. Musi ono zobaczyć siebie samego i cień, który rzuca. To coś, czemu może stawić czoła, to jego własny cień; może uczyć się go kontrolować i być przez niego prowadzonym. W rezultacie gdy dorośnie ono do siły i odpowiedzialności dorosłego członka społeczeństwa, być może, będzie wykazywało mniej skłonności do popadania w rozpacz czy zaprzeczania temu, co widzi, kiedy będzie musiało przeciwstawić się złu, które istnieje w świecie. Tj. niesprawiedliwości, smutkowi i cierpieniu, które my wszyscy musimy dźwigać, także ostatecznemu cieniowi na końcu wszystkiego⁶.

² Chodzi o pracę francuskiego badacza, G. Duranda, *Wyobraźnia symboliczna*, Warszawa 1986.

³ M. Skórska, *Powrót wyobraźni symbolicznej*, „Nowa Fantastyka” 1992 nr 1, s. 60-61.

⁴ Referuję za M. Lenz, *Ursula K. Le Guin*, [w:] P. Hunt, M. Lenz, *Alternative Worlds in Fantasy Fiction*, London and New York 2001, s. 48.

⁵ Cytuję za P. Hunt, *Introduction: Fantasy and Alternative Worlds*, [w:] P. Hunt, M. Lenz, *Alternative Worlds...*, s. 1. Wszystkie cytaty w moim tłumaczeniu.

⁶ Cytuję za M. Lenz, *Ursula K. Le Guin...*, s. 48.

Warto – jak sądzę – przywołać w tym miejscu również esej Tolkiena *O baśniach*, w którym – jeżeli chodzi o cel utworów baśniowych – znajdujemy myśl, iż opowieści te nie tyle służą ucieczce, ile pocieszeniu, pomagają nam też wyzdrowieć. Jak pisze on:

Dobrą baśń – z rodzaju tych najszlachetniejszych i bardziej udanych – wyróżnia to, że oferuje ona swemu słuchaczowi (nieważne czy dorosłemu, czy dziecku) nie tylko niezwykle świat lub fantastyczne i straszne wydarzenia, ale i nade wszystko owo zatrzymanie oddechu, gdy nadchodzi „zwrot” akcji, owo gwałtowne bicie serca i uniesienie, tży niemal (...) Gdy w takiej baśni nadchodzi nagły zwrot akcji, doświadczamy przeszywającej radości, serdecznego pragnienia, które na moment wykracza poza ramy opowieści, rozrywa jej sieć i wpuszcza oślepiając promień światła⁷.

Wiele lat później podobną refleksję o terapeutycznej roli baśni (w tym przypadku akurat ludowej) sformułuje Bruno Bettelheim w klasycznej już pozycji *Cudowne i pozytywne. O znaczeniach i wartościach baśni*⁸, przy czym idea ta wypowiedziana zostanie tutaj innym językiem, językiem psychologa.

Jednym z współczesnych twórców, który – w moim przekonaniu – w pełni wykorzystuje możliwości konwencji fantastycznej jest brytyjski pisarz, Philip Pullman. Mam na myśli w tym miejscu przede wszystkim jego trylogię *Mroczne materie*, na którą składają się *Zorza północna*, *Magiczny nóż* oraz *Bursztynowa luneta*⁹. Autor śmiało stawia zasadnicze pytania egzystencjalne: zastanawia się więc nad istnieniem Boga, nad grzechem pierworodnym, także – wojną pomiędzy Królestwem Niebieskim a zbuntowanymi aniołami. Jednocześnie Pullman nie tylko śmiało stawia zasadnicze pytania, ale śmiało na nie odpowiada, zwłaszcza na tle tradycyjnej literatury dziecięcej czy młodzieżowej, co wywołało sporo kontrowersji, nie tylko w ojczyźnie autora.

Niełatwo pisać o tej książce ze względu na jej bogactwo. Widoczne jest ono i na poziomie elementów świata przedstawionego, niesionych przez nie znaczeń czy nawiązań intertekstualnych. Wśród najważniejszych inspiracji znajduje się Miltonowski *Raj utracony*, skąd zaczerpnięty został tytuł trylogii *Mroczne materie*, w grę wchodzi także twórczość wizjonera Williama Blake'a i Heinricha Von Kleista, na co wskazuje sam autor. Powieść – w największym skrócie – opowiada o świecie, w którym władzę dzierży Autorytet, w historii określany różnymi imionami, m.in. Jahwe czy Eli. Cała historia ludzkości – w tej

⁷ J.R.R. Tolkien, *O baśniach*, [w:] tegoż, *Drzewo i liść oraz Mythopoeia*, Poznań 1994, s. 71-72.

⁸ Zob. B. Bettelheim, *Cudowne i pozytywne. O znaczeniach i wartościach baśni*, Warszawa 1996.

⁹ W omówieniu trylogii *Mroczne materie* korzystam z bardzo dobrego artykułu M. Lenz, *Philip Pullman*, [w:] P. Hunt, M. Lenz, *Alternative Worlds...*

perspektywie – okazuje się walką pomiędzy mądrością a głupotą. Po jednej stronie barykady mamy zbuntowane anioły i ich sprzymierzeńców, np. Lorda Asriela. To poszukiwacze mądrości, próbujący otwierać umysły. Po drugiej – Autorytet i jego Kościół usiłujący – w przeciwieństwie do zbuntowanych Aniołów – te umysły zamykać.

Z jakim światem mamy do czynienia w *Mrocznych materiałach*? Autor zapowiada, że:

Akcja (...) pierwszego tomu trylogii rozgrywa się we wszechświecie podobnym do naszego, ale jednocześnie różniącym się od niego pod wieloma względami.

Akcja drugiego tomu dzieje się we wszechświecie, który znamy.

Tom trzeci to podróż między tymi światami.

Akcja pierwszego tomu dzieje się w świecie Lyry, jednej z głównych bohaterów trylogii. Mamy tu do czynienia ze zjawiskiem podwójności ludzkiej formy i psychiki, której znakiem jest widzialna dusza, określana tu dajmonem. Na dalekiej Północy znajduje się tam Bolvanger, miejsce okrutnych naukowych eksperymentów dokonywanych na dzieciach tegoż świata. Eksperymentów polegających na odcinaniu dajmonów od dzieci, innymi słowy – rozdzielaniu człowieka i przynależącej do niego duszy. U Pullmana dajmony przedstawione są jako zwierzęta odmiennej płci niż człowiek, do którego przynależą. Potrafią mówić, myśleć i czuć. Do momentu dojrzewania mogą zmieniać formę, potem – pozostaje im jedna, najbardziej odpowiadająca naturze danego człowieka. Sama kreacja dajmonów przywodzi na myśl sokratejską koncepcję dajmoniona, a także postać anioła stróża, opiekuna człowieka. Z kolei w świetle koncepcji Junga dajmony można by uznać za wariant postaci animy i animusa. Gdy mowa o dajmonach, warto zaakcentować jeszcze jedną kwestię. W pierwszym tomie cyklu jeden z dorosłych bohaterów rozwiewa strach Lyry przed ustaleniem się postaci jej dajmona, Pantalaimona. Dziewczynka dowiaduje się wówczas, że bycie dorosłym to wprawdzie akceptacja swoich ograniczeń, ale także rodzaj komfortu.

Część druga opowieści rozpoczyna się natomiast w świecie przypominającym nasz, zamieszkują go więc ludzie pozbawieni zewnętrznych widzialnych dajmonów (np. Will). Bohaterowie jednakże szybko przenoszą się do innego świata, a dokładnie – do położonego w nim opuszczonego, tropikalnego miasta „Cittagaze”. W tym świecie, analogicznie do naszego, ludzie nie posiadają zewnętrznej duszy, jednakże atakowani są przez upiory, żywiące się nie ludzką krwią, jak wampiry, lecz – ludzką świadomością. Z kolei w tomie ostatnim wraz z Mary Malone trafiamy do alternatywnego świata, zamieszkanego przez istoty zwane mulefami. Żyją one w świecie wykreowanym na wzór arkadyjski. Te koli-

ste stworzenia mają moc widzenia tajemniczego Pyłu, będącego oznaką ludzkiej świadomości. Właśnie tutaj doktor Mary Malone, zajmująca się naukowo fizyką, skonstruuje bursztynową lunetę, by odkryć jego prawdziwą naturę. Warto dodać jeszcze, że chyba najbardziej dramatyczne epizody powieści mają miejsce w krainie zmarłych, do której zstępują Lyra i Will, płacąc za to straszliwą cenę. Przed wejściem do łodzi przewoźnika do krainy śmierci, przypominającego mitycznego Charona, zostawić muszą swoje dusze, co wywołuje potworne cierpienie i ludzi, i ich dusz.

W jaki sposób funkcjonują te różnorodne światy? Na początku powieści Lyra, ukryta w szafie w Sali Seniorów w Oksfordzie, podgląda spotkanie Lorda Asriela z przedstawicielami Kościoła oraz badaczami teologii eksperymentalnej. Dziewczynka dowiaduje się wówczas dwóch ważnych rzeczy: po pierwsze – że istnieje tajemniczy Pył, po drugie – że istnieją inne światy, na co wskazuje utrwalone na slajdach miasto na niebie Północy, gdzie przebiegać ma najcieńsza granica między światami. Zauważa również polaryzację stanowisk. Teoria Lorda Asriela, którego antenatów należałoby szukać m.in. wśród postaci byronowskich, z punktu widzenia nauki Kościoła okazuje się herezją. Doktryna kościelna zakłada bowiem, że obok świata, który jesteśmy w stanie widzieć, dotykać, smakować, istnieje tylko duchowy świat nieba i piekła. Lord Asriel i jego sprzymierzeńcy przekonują, że jest inaczej. Istnieją liczne światy materialne, grzeszne, jak nasz, choć są dla nas zwykle niewidzialne. A obcować z nimi mogą tylko nieliczni, np. szamani czy czarownice.

Właśnie charyzmatyczny Lord Asriel, postać buntownika, który przygotowuje się do starcia z Autorytetem rządzącym światami, daje naukowe i teologiczne wyjaśnienie istnienia alternatywnych światów. Czytelnik dowiaduje się, że Kościół w jakimś sensie zawsze zdawał sobie sprawę z ich istnienia. Intuicje te zostały jednakże potwierdzone dopiero w sposób naukowy przez badacza o nazwisku Rusakow. Mianowicie odkrył on istnienie cząstek elementarnych, których nie daje się dalej rozłożyć. Cząsteczki te, tzw. Pył, jak się okazało, gromadzą się wokół istot ludzkich, zwłaszcza dorosłych. Młodzi ludzie zaczynają silniej przyciągać Pył dopiero w okresie dojrzewania. Kościół choć uznał naukowca za heretyka, musiał wziąć pod uwagę jego odkrycie i skojarzył je z grzechem pierworodnym. U Pullmana biblijna opowieść o upadku w ogrodzie Edenu ma swoją własną wersję. I tak czytamy:

Wtedy niewiasta spostrzegła, że drzewo to ma owoce do jedzenia, że jest ono rozkoszą dla oczu i że owoce tego drzewa nadają się do ujawnienia prawdziwej formy dajmona¹⁰.

I dalej po zjedzeniu owocu z drzewa zakazanego:

¹⁰ Ph. Pullman, *Zorza północna*, Warszawa 2004, s. 416.

A wtedy otworzyły im się oczy i poznali prawdziwe formy swoich dajmonów i przemówili do nich. Ale kiedy mężczyzna i kobieta poznali swe dajmony, stwierdzili, że nastąpiła wielka zmiana, ponieważ do tej chwili zdawało im się, że są tacy sami jak wszystkie stworzenia na niebie i ziemi, że nie ma między nimi różnicy¹¹.

I wtedy na świecie pojawił się grzech, wstyd i śmierć. Na związek tego aktu z Pyłem mają z kolei wskazywać słowa: *bo pyłem jesteś i w pył się obrócisz*. Tym sposobem przerzucono pomost między nauką a teologią. Utrata niewinności powiązana zostaje z cząsteczkami odkrytymi przez Rusakowa i dlatego określane są one w tym świecie jako Pył. Wnioski, do których prowadzi to odkrycie bywają jednak różne. Są tacy, którzy na dalekiej północy przeprowadzają okrutny zabieg odcinania dajmona u dzieci po to, by dany osobnik nie stał się nigdy poddanym Pyłu i w ten sposób nie musiał ponosić odpowiedzialności za grzech pierworodny. A są tacy jak Lord Asriel, który zamierza iść dalej i dotrzeć do źródła Pyłu, znajdującego się w innym wszechświecie, których są biliony. Źródła Pyłu, a więc źródła wszelkiej śmierci, grzechu i nieszczęścia. Inaczej mówiąc, zamierza wypowiedzieć walkę Autorytetowi sprawującemu władzę nad wszechświatem. I ostatecznie mu się to udaje. Ale to nie ostatni akt dramatu rozgrywającego się w świecie Pullmana. Dochodzi następnie do ponownego kuszenia. Tj. Lyrą i Will nieświadomie spełniają swoją misję. W idyllicznej scenerii świata mulefów, przypominającego ogród Edenu, bohaterowie wybierają się na piknik, podczas którego zjadają trochę chleba, sera, a także czerwonego owocu niczym jabłka z Drzewa Wiadomości Dobrego i Złego. Ich bliskość przyciąga Pył i zapobiega ucieczce Pyłu ze wszechświata. Pyłu, którzy wiąże się ze świadomością i mądrością. Dobrym komentarzem do tej przemiany nie tylko bohaterów, ale i świata, bo mamy tu do czynienia z ideą makro- i mikrokosmosu, są słowa:

[Mary Malone] Wiedziała, co zobaczy; wydawaliby się niczym wykuci z żywego złota. Wyglądaliby jak prawdziwy obraz tego, czym istoty ludzkie zawsze mogły być, gdyby sięgnęły po swoje dziedzictwo.

Pył sypiący się z gwiazd znalazł żywy dom, a wszystko to sprawiły te dzieci – już nie dzieci – przesycone miłością¹².

W świecie Pullmana zbudowanym na kontrastach: dzieciństwo – dorosłość, niewinność – doświadczenie można powiedzieć, że zwycięża miłość życia nad miłością śmierci, albo inaczej – nad pierworodnym grzechem zwycięża

¹¹ Tamże, s. 416.

¹² Ph. Pullman, *Bursztynowa luneta*, Warszawa 2004, s. 475.

pierwotne błogosławieństwo. Kondycja człowieka jako istoty świadomej ma wiązać się tutaj z radością.

Umieszczenie *Mrocznych materii*, będących lekturą i dzieci, i ich rodziców, w kontekście literatury dla młodego czytelnika niejako inaczej ustawia ten tekst. Uwidacznia się jego dwuznaczność. Na pewno „współbrzmienia” z gnostycką wizją świata czy zawarty w niej satyryczny obraz instytucji Kościoła – to elementy, które mogą budzić wątpliwości. Niezależnie od tego, wykreowane przez Pullmana obce światy i postaci, na poziomie sensów – niosą sporo pozytywnego przesłania. I wydaje się, że ono wysuwa się na plan pierwszy. Gdybym miała pokusić się o określenie w jednym zdaniu przesłania powieści, co jest ryzykowne, powiedziałabym, że książka jest pochwałą otwartego umysłu, pochwałą odważnego poszukiwania mądrości w świecie, w którym istnieje Prawda.

BIBLIOGRAFIA

1. Powieść inicjacyjna (na przykładzie wybranych utworów) / Alicja Baluch // W: Czyta, nie czyta... (o dziecku literackim) / Alicja Baluch. – Kraków : Wydawnictwo Edukacyjne, 1998. – S. 91-98.
2. Cudowne i pożyteczne : o znaczeniach i wartościach baśni / Bruno Bettelheim; przeł. Danuta Danek. – Warszawa : Wydaw. W.A.B, 1996. – 544 s.
3. Wyobraźnia symboliczna / Gilbert Durand; przeł. Cezary Rowiński. – Warszawa : PWN, 1986. – 166 s.
4. Tolkien : mit i łaska / Paolo Gulisano; przeł. Agnieszka Kuciak. – Poznań : W Drodze, 2002. – 231 s.
5. Alternative worlds in fantasy fiction / Petr Hunt, Millicent Lenz. – London, New York : Continuum, 2001. – 174 s.
6. Fantastyka – klucz do wyobraźni : poradnik dla nauczycieli języka polskiego w gimnazjum / Rafał Kochanowicz. – Poznań : Arka, 2001. – 99 s.
7. Zorza północna / Philip Pullman; przeł. Ewa Wojtczak. – Warszawa : Wydaw. Albatros, 2004. – 448 s. – (Mroczne materie; 1)
8. Magiczny nóż / Philip Pullman; przeł. Ewa Wojtczak. – Warszawa : Wydaw. Albatros, 2004. – 352 s. – (Mroczne materie; 2)
9. Bursztynowa luneta / Philip Pullman; przeł. Danuta Górską. – Warszawa : Wydaw. Albatros, 2004. – 528 s. – (Mroczne materie; 3)

10. Powrót wyobraźni symbolicznej : fantazy jako współczesny wyraz mitologicznych i archetypicznych potrzeb człowieka / Małgorzata Skórska // *Nowa Fantastyka*. – 1990, nr 2, s. 60-62
11. O baśniach / J.R.R. Tolkien // W: *Drzewo i liść oraz Mythopoeia* / J.R.R. Tolkien, Christopher Tolkien. – Poznań : Zysk i S-ka, 1994. – S. 11-82.

Andrzej Dudziak

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

ADAM MICKIEWICZ 150 ROCZNICA ŚMIERCI

W bieżącym roku mija 150 rocznica śmierci Adama Mickiewicza (26.11.1855), poety zawsze podziwianego i wielbionego przez najbliższe otoczenie oraz czytelników polskich i zagranicznych, czołowego przedstawiciela romantyzmu. Jego dorobek i wpływ na rodzimą literaturę najlepiej oddają słowa Zygmunta Krasińskiego – „My wszyscy z niego”.

Znaczenie wkładu Mickiewicza w literaturę polską i europejską zostało podkreślone poprzez obchody Roku Mickiewiczowskiego (1998) wpisanego do kalendarza UNESCO. Uroczystości zainaugurowane w Wielkopolsce znalazły również wyraz w naszym „Poradniku Bibliograficzno-Metodycznym”. Prezentowaliśmy w nim cykl zestawień poświęconych poecie: „Adam Mickiewicz – twórca polskiego romantyzmu, wyraziciel idei wyzwoleniczych i mesjanistycznych” (PBM. – 1998, nr 2, s. 13-24); „Adam Mickiewicz – tradycja i nowatorstwo” (PBM. – 1998, nr 3, s. 11-18); „Arcydramat Adama Mickiewicza – *Dziady*” (PBM. – 1998, nr 4, s. 14-18).

W niniejszym numerze wydawnictwa zamieszczamy wybór pozycji zwartych i artykułów, które ukazały się po 1997 roku i są uzupełnieniem tematów opublikowanych w 1998 roku. Całość materiałów podzielono na kilka części. Zawierają one prace biograficzne, omówienia twórczości oraz jej odbioru, relacje z konferencji naukowych, opracowania o pobycie Mickiewicza w Wielkopolsce, pozycje o obchodach Roku Mickiewiczowskiego oraz prace o muzeach i przewodniki.

W 1995 roku prezentowaliśmy temat „Wielcy romantycy w Wielkopolsce” (PBM. – 1995, nr 4, s. 21-25) m.in. o pobycie Mickiewicza w Wielkopolsce.

I. Prace biograficzne

a. Pozycje zwarte

1. ADAM i Ewa : rzymska miłość Mickiewicza / Waldemar Smaszcz. – Tarnów : Wojewódzka Biblioteka Publiczna, 1998. – 59 s. : il.
2. ADAM Mickiewicz / Joanna Knaflewska. – Poznań : Podśiedlik-Raniowski i Spółka, 1999. – 48 s. : il., 1 mapa. – (Portrety Polaków)
3. ADAM Mickiewicz / [tekst i wybór il.] Joanna Knaflewska. – Poznań : Podśiedlik-Raniowski i Spółka, 2000. – 95 s. : il. – (Ilustrowana Biografia)
4. ADAM Mickiewicz jako nauczyciel i pedagog / Józef Pólturzycki; Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku. – Toruń : Wydaw. Adam Marszałek, 1998. – 174 s. : il.
5. BARBARA znaczy obca : w odpowiedzi Jadwidze Maurer / Andrzej Syrokomla-Bulhak. – Zielona Góra : Andrzej Syrokomla-Bulhak, 1998. – 128 s.
6. BIOGRAFIA i tekst : studia o Mickiewiczu i Norwidzie / Sławomir Rzepczyński; Pomorska Akademia Pedagogiczna w Słupsku. – Słupsk : Wydaw. PAP, 2004. – 257 s. : il.
7. BRATERSTWO albo śmierć : zabijanie Mickiewicza w Kole Sprawy Bożej / Krzysztof Rutkowski. – Gdańsk : „Słowo/Obraz Terytoria”, 1999. – 391 s. : il. – (Wiek XIX)
8. CELINA i Adam Mickiewiczowie / Alina Witkowska. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1998. – 158 s., [27] s. tabl. : fot., portr. – (Pary)
9. KRONIKA potoczna i anegdotyczna z życia Adama Mickiewicza / na podstawie wiarygodnych świadków zestawil Władysław Bełza. – Warszawa : „Familia”, 1998. – 265 s.
Wyd. 2 w dwusetną rocznicę urodzin poety
10. KTOKOLWIEK będziesz w nowogródzkiej stronie : gdzieś na Kresach / Józef Bronisław Czaboćko. – Pyrzyce : „Gazeta Ziemi Pyrzyckiej” ; nakł. autora, 1999. – 110 s. : il., mapy
11. LITEWSKIE lata Adama Mickiewicza / Arnoldas Piroczkinas. – Warszawa : „Iskry”, 1998. – 421 s. : il.
12. M JAK Mickiewicz / Tomasz Łubieński. – Wyd. 2. – Warszawa : „Nowy Świat”, 2003. – 326 s. – (Biografie Mistrzów)
13. M JAK Mickiewicz / Tomasz Łubieński. – Wyd. 2 popr. – Warszawa : „Świat Książki”, 1999. – 315 s., [32] s. tabl. : il.
14. MICKIEWICZ – encyklopedia / Jarosław Marek Rymkiewicz [i in.]. – Warszawa : „Horyzont”, 2001. – 687 s. : il.

15. MICKIEWICZ – Krasieński : o wyobraźni utopijnej i katastroficznej / Grażyna Tomaszewska. – Gdańsk : Wydaw. Uniwersytetu Gdańskiego, 2000. – 302 s. : il.
16. MICKIEWICZ – mistyczny polityk i inne studia o poecie / Wiktor Weintraub; wybrała i oprac. Zofia Stefanowska. – Warszawa : Instytut Badań Literackich PAN, 1998. – 252 s.
17. MICKIEWICZ-towiańczyk : studium myśli / Ewa Hoffmann-Piotrowska. – Warszawa : Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, 2004. – 303 s.
18. MONSALWAT : rzecz o Adamie Mickiewiczu / Artur Górski. – Wyd. 5. – Warszawa : „Rytm”, 1998. – 217 s. – (Zrozumieć Mickiewicza)
19. MY Z niego wszyscy / Janina Włazlak. – Góra : Powiatowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego, 2005. – 218 s. : il.
20. OPOWIEŚĆ o Gustawie i Maryli czyli Teatr, życie i literatura / Marta Zielińska. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 1998. – 220 s.
21. OPOWIEŚĆ o Mickiewiczu / Ksawery Pruszyński; [wstępem i przypisami opatrzył Janusz Odrowąż-Pieniążek]. – Wyd. 2. – Warszawa : „Czytelnik”, 1998. – 350 s.
22. POGLĄDY i działalność społeczno-polityczna Adama Mickiewicza po roku 1830 / Bolesław T. Łaszewski. – Radom : Wydaw. i Zakład Poligrafii Instytutu Technologii Eksploatacji, 1999. – 111 s.
23. RÓWIEŚNICZY Mickiewicza : życiorys jednego pokolenia / Alina Witkowska; [nota o aut. Marek Bieńczyk]; Instytut Badań Literackich PAN. – Wyd. 2. – Warszawa : „Rytm”, 1998. – 390 s., [28] s. tabl. : il. – (Zrozumieć Mickiewicza)
24. SZKICE Mickiewiczowskie / Maria Czapska; [Instytut Badań Literackich PAN]. – Wyd. 2. – Warszawa : „Rytm”, 1999. – 334 s. : il. – (Zrozumieć Mickiewicza)
25. „TAKA pieśń jest siła, dzielność – Taka pieśń jest nieśmiertelność!” : rola muzyki w życiu i twórczości Adama Mickiewicza / Jerzy Skarbowski. – Kraków : „Fall”, 2003. – 214 s. : il., nuty
26. WIGILIE polskie – Adam Mickiewicz / Barbara Wachowicz. – Warszawa : „Rytm”, 2001. – 381 s. : il., nuty. – (Opowieści Barbary Wachowicz)
27. Z ROZWAŻAŃ nad przyczyną zgonu Adama Mickiewicza / Tadeusz Marcinkowski. – Goleniów : „Bios” : staraniem autora, 1998. – 24 s.

b. Artykuły

1. A IMIĘ Jej 50 i 4 / Jarosław Sułkowski // A k a n t . – 2004, nr 10, s. 20-21

2. A JEDNAK „Z matki Polki...” : genealogia Mickiewicza bez niedomówień / Janusz Odrowąż-Pieniążek // *Rzeczpospolita*. – 2000, nr 30, s. D3
3. ADAM, dwieście lat temu / Jolanta B. Kucharska // *Polityka*. – 1998, nr 52, s. 116-120
4. ADAM i Maryla / Lech Chmielewski // *Poezja*. – 1998, nr 1, s. 57-60
5. ADAM Mickiewicz bibliotekarzem / Ewa Gołębiowska // *Bibliotekarz*. – 1999, [nr] 7/8, s. 25-28
6. ADAM się rodzi / Zbigniew Sudolski // *Gaz. Wybor.* – 1999, nr 299, s. 13
7. BARDZO stara opowieść wigilijna / Wiesław Wodecki // *Gaz. Wybor.* – 1997, nr 299, s. 10-11
8. BITWA o Mickiewicza / Alicja Dołowska // *Tyg. Solid.* – 1998, nr 45, dod. s. 16-17
 Spór o pochodzenie poety.
9. BÓG Adama / Krzysztof Rutkowski // *Rzeczpospolita*. – 1998, nr 2, s. 11, 16
 Konflikt poety z Kościołem
10. COŚ Ty Francuzom zrobił, Mickiewiczu?... / Izabela Jarośnińska // *Teksty Drugie*. – 2001, nr 2, s. 115-119
11. JAK Chopin pomógł Mickiewiczowi zostać ojcem chrzestnym syna Towiańskiego / Henryk F. Nowaczyk // *Ruch Muzycz.* – 2002, nr 7, s. 29-33
12. KILKA domów, okna, schody / Jarosław Marek Rymkiewicz // *Twórczość*. – 1995, nr 12, s. 41-69
 Wileńskie mieszkania poety.
13. KORESPONDENCJA z Wilna / Liliana Narkowicz // *Polonistyka*. – 1998, nr 7, s. 491-494
 Pobyty poety w Wilnie.
14. MATKĄ nie tylko Ojczyzna : w 150. rocznicę śmierci Adama Mickiewicza / Stanisław Stanik // *Mysł Polska*. – 2005, nr 26, s. 14-15
15. MICKIEWICZ dla Gazety / oprac. Dorota Siwicka // *Gaz. Wybor.* – 1998, nr 300, s. 12-13
16. MICKIEWICZ i Biblia : (od dzieciństwa do wyjazdu z Rosji) / Henryk Kałata // *Polonistyka*. – 1998, nr 7, s. 422-428
17. M. – JAK medium / Tomasz Łubieński; rozm. przepr. Michał Łukasiewicz // *Literatura*. – 1999, nr 4, s. 4-6
18. MICKIEWICZ i Nowosilcow / Tomasz Łubieński; rozm. przepr. Jan Strzałka // *Apokryf*. – 1998, nr 14, s. 17

19. MICKIEWICZ w Rzymie i Moskwie : z archiwum „Orła Białego” / Gustaw Herling-Grudziński // *Rzeczpospolita*. – 1998, nr 68, s. 13-14
20. MICKIEWICZ – wieszcz rewolucji : literatura i polityka / Mirosław Salwowski // *Nowa Myśl Pol.* – 2003, nr 3, s. 16
21. MICKIEWICZ z Leopardim? / Andrzej Litwornia // *Arkusz*. – 2000, nr 12, s. 8-9
22. MOTYL i ćma : Mickiewicz i Rosjanie / Dmitro Pavličko // *Gaz. Wybor.* – 1999, nr 73, s. 20
23. NADZY z nagim Mickiewiczem / Urszula M[ałgorzata] Benka // *Akant*. – 2002, nr 3, s. 6-8
24. NIEMY podróżnik / Stanisław Bortnowski // *Polonistyka*. – 1998, nr 7, s. 484-485
25. OSTATNIA reduta : śladami wieszca Adama / Halina Kleszcz // *Prawo i Życie*. – 1998, nr 16, s. 24-26
26. PANI Sand i Chopin uwikłani w sprawę zaginięcia „dramatu Mickiewicza”. Cz. 1-2 / Henryk F. Nowaczyk // *Ruch Muzyczny*. – 2001, nr 17, s. 32-36; nr 18, s. 28-30
27. POMNIJ zatrzymać swe konie : Nowogródek w 200-lecie urodzin poety / Henryka Witalewska // *Głos Naucz.* – 1998, nr 32, s. 7
28. RELIGIJNY socjalista : Mickiewicz i polityka / Marcin Król // *Apokryf*. – 1998, nr 14, s. 8
29. ROK z Mickiewiczem / Zofia Trojanowicz; rozm. przepr. Kazimierz Dorczyk // *Arkusz*. – 1998, nr 3, s. 1-2
30. RZYM koło Nowogródka / Tomasz Łubieński; rozm. przepr. Paweł Goźliński // *Gaz. Wybor.* – 1998, nr 243, dod. s. 56-66
31. ŚLADAMI Mickiewicza / Anna Leszkowska. – Cz. 1: Półtora wieku później. Cz. 2: Za mostem, w cieniu papieżstwa. Cz. 3: W Prowansji i Langwedocji. Cz. 4: Paryskie troski. Cz. 5: Wieczna emigracja // *Prz. Tech.* – 1998, nr 39, s. 14-15; nr 41, s. IV okł., 27; nr 46, s. IV okł., 19; nr 50, s. 14; nr 51/52, s. 31
32. ŚLADAMI wieszca na Krymie / Tomasz Sommer // *Najwyż.* Cz. 1 s. – 2001, nr 20, s. XXVIII-XXX
33. ŚMIERĆ w Stambule / Adam Szostkiewicz // *Polityka*. – 2002, nr 44, s. 86-88
34. SZCZEROŚĆ Mickiewicza / Grzegorz Szelwach // *Prz. Filoz.-Lit.* – 2003, nr 2, s. 219-226
35. TÖPFERGASSE – głowa owinięta koszulą / Jarosław Marek Rymkiewicz // *Odra*. – 1998, nr 12, s. 55-64
36. W JAKIEGO Boga wierzył Mickiewicz? / Krzysztof Rutkowski // *Tygiel Kult.* – 1998, nr 11/12, s. 14-29

37. W KRĘGU Soplicowa : kraj lat dziecinnych wieszca Adama / Jolanta B. Kucharska // *Polityka*. – 1998, nr 15, s. 85-86
Dwór w Czombrowie.
38. W STRONĘ poezji czynnej : Adam Mickiewicz w College de France / Krzysztof Rutkowski // *Zeszyt. Hist.* – 1998, z. 123, s. 49-65
39. ŻEGLARZ w pół drogi / Paweł Dzianisz // *Tytuł*. – 1998, nr 4, s. 116-129

II. Twórczość

– Omówienia twórczości

a. Pzycje zwarte

1. „A IMIĘ jego będzie czterdzieści i cztery” : (rozwiązanie zagadki liczby czterdzieści i cztery) / Władysława Figiel-Dobrowolska. – Kraków : [Instytut Teologiczny Księży Misjonarzy], 1999. – 31 s.
2. CELA Konrada : powracając do Mickiewicza / Zbigniew Majchrowski. – Gdańsk : „Słowo/Obraz Terytoria”, 1998. – 345 s. : il. – (Wiek XIX)
3. CZTERY godziny albo Zegar Dziadów / Joanna Salamon. – Kraków : „15 Stopni”, 1999. – 235 s. : il.
4. DROGA geniusza : (o Adamie Mickiewiczu) / Jan Ciechanowicz. – Wrocław : „Nortom”, com. 1998. – 130 s. : il. – (Najlepsze Bo Polskie)
5. DO EUROPY – tak, ale razem z naszymi umarłymi / Maria Janion. – Warszawa : „Sic!”, 2000. – 268 s.
6. DZIADY Adama Mickiewicza : poemat, adaptacje, tradycje / red. Bogusław Dopart. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 1999. – 355 s.
Mater. z konferencji naukowej Dziady i ich dziedzictwo literackie, teatralne i filmowe, która odbyła się w dniach 10-12 grudnia 1990 r.
7. „DZIADY” od Wyspiańskiego do Grzegorzewskiego / pod red. Tadeusza Kornasia i Grzegorza Niziołka. – Kraków : „Księgarnia Akademicka”, 1999. – 307 s. – (Wielkie Dzieła Teatralne; 3)
8. JAK PACHNIE na Litwie Mickiewicza i inne studia o romantyzmie / Józef Bachórz. – Gdańsk : „Słowo/Obraz Terytoria”, 2003. – 307 s.
9. JAN Kasprowicz o Adamie Mickiewiczu / oprac. Janina Sikorska. – Inowrocław : Oficyna Wydawnicza Muzeum im. Jana Kasprowicza, 1998. – 40 s. – (Wszechnica Muzealna. Seria B; z. 4)
10. KSIĘGA Mickiewiczowska : patronowi uczelni w dwusetną rocznicę urodzin 1798-1998 : praca zbiorowa / pod red. Zofii Trojanowiczowej i Zbigniewa Przychodniaka. – Poznań : Wydaw. Naukowe UAM, 1998. –

- 534 s., [16] s. tabl. : il. – (Filologia Polska / Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; nr 61)
11. KULT Matki Boskiej w twórczości Adama Mickiewicza : w 75-tą rocznicę koronacji Matki Boskiej Ostrobramskiej / Mieczysław Łojek. – Bydgoszcz : [Mieczysław Łojek], 2002. – 28 s.
 12. MARIE romantyków : metafizyczne wizje kobiecości : Mickiewicz, Malczewski, Krasiński / Jarosław Ławski. – Białystok : Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu w Białymstoku, 2003. – 764 s., [24] s., tabl. : il. – (Czarny Romantyzm)
 13. MICKIEWICZ jako erudyta : (w okresie wileńsko-kowieńskim i rosyjskim) / Magdalena Bąk. – Katowice : Wydaw. UŚ, 2004. – 232 s. – (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 2276)
 14. MICKIEWICZ : lekcja czytania / Wojciech Siemion. – Kozerki : „Primum”, 2003. – 168 s. : il.
 15. MICKIEWICZ : sen i widzenie / pod red. Zbigniewa Majchrowskiego i Wojciecha Owczarskiego. – Gdańsk : „Słowo /Obraz Terytoria”, 2000. – 301 s. : il. – (Wiek XIX)
 16. MICKIEWICZ, Słowacki : szkice i rozprawy / Leszek Libera. – Zielona Góra : Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Tadeusza Kotarbińskiego. Wydaw., 2000. – 138 s.
 17. MICKIEWICZ : słowo i czyn / Alina Witkowska. – [Wyd. 4 zm.]. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 1998. – 347 s. : il.
 18. MICKIEWICZ w oczach swoich współczesnych : studia i szkice / Stefan Kawyn; Instytut Badań Literackich PAN. – Wyd. 2. – Warszawa : „Rytm”, 2001. – 491 s. – (Zrozumieć Mickiewicza)
 19. MICKIEWICZ wśród krytyków : studia o przemianach i formach romantycznej krytyki w Polsce / Mirosław Strzyżewski. – Toruń : Wydaw. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2001. – 299 s.
 20. MICKIEWICZOWSKIE figury wyobraźni / Wojciech Owczarski. – Gdańsk : „Słowo/Obraz Terytoria”, 2002. – 254 s.
 21. MUZYKA w poezji wieszczów / Irena Chyla-Szypułowa. – Kielce : Akademia Świętokrzyska im. Jana Kochanowskiego. Wydaw., 2000. – 177 s. : il., nuty
 22. O MICKIEWICZU i Słowackim / Maria Cieśla-Korytowska. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 1999. – 225 s.
 23. O POEZJI Mickiewicza / Waclaw Borowy. – Wyd. 2 uzup. / [przygot. Zofia Stefanowska i Andrzej Paluchowski]. – Lublin : TNKUL. Wydaw., 1999. – XLVI, 632 s. : 1 fot., 1 mapa. – (Źródła i Monografie / Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego; 170)

24. O SZTUCE poetyckiej Mickiewicza : próby zbliżeń i uogólnień / Czesław Zgorzelski; [nota o aut. Bernadetta Kuczera-Chachulska]; Instytut Badań Literackich PAN. – Wyd. 2. – Warszawa : „Rytm”, 2001. – 604 s. – (Zrozumieć Mickiewicza)
25. PAN Tadeusz : prawda i legenda / Wiesław Kot. – Poznań : „G&P”, 1999. – 228 s. : il., mapy. – (Fakty i Mity)
26. PO DRUGIEJ stronie mitu – Adam Bernard Mickiewicz : pomiędzy aureolą wieszczca i homo ludens / Boňan Biolčev. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 2003. – 253 s.
27. POEMAT profetyczny : o „Dziadach” drezdeńskich Adama Mickiewicza / Bogusław Dopart. – Kraków : „Księgarnia Akademicka”, 2002. – 266 s.
28. POETA i prorok : rzecz o profetyzmie Mickiewicza / Wiktor Weintraub. – Warszawa : Biblioteka Narodowa, 1998. – 365 s.
29. PRÓBA zdrowego rozumu : studia o Mickiewiczu / Zofia Stefanowska; [nota o aut. Maria Dernałowicz]; Instytut Badań Literackich PAN. – Wyd. 2 zm. – Warszawa : „Rytm”, 2001. – 368 s. – (Zrozumieć Mickiewicza)
30. PTAKI Mickiewicza i inne artykuły romantyczne / Dariusz Tomasz Lebeda. – Bydgoszcz : „Świadectwo”, 1998. – 231 s. : il., mapa
31. REALIA Mickiewiczowskie / Leonard Podhorski-Okołów; [nota o aut. Maria Dernałowicz]. – Wyd. 2 powiększ. – Warszawa : „Rytm”, 1999. – 480 s., [32] s. tabl. : il., mapa. – (Zrozumieć Mickiewicza)
32. REDUTA Ordon w życiu i poezji : gawęda historyczno-literacka / Samuel Sandler. – Warszawa : Errata, cop. 1998. – 147 s. : il.
33. ROMANTYCY i kapłani : hierofania, teofania, świętość / Danuta M. Lebeda. – Bydgoszcz : Wydaw. Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego, 2003. – 203 s., [24] s. tabl. : il.
34. SŁOWNIK Mickiewiczowski / Marek Piechota, Jacek Lyszczyna. – Katowice : „Książnica”, 2000. – 421 s. – (Słowniki Encyklopedyczne „Książnicy”)
35. WIERSZE Adama Mickiewicza / Jacek Łukasiewicz. – Wrocław : Dolnośląskie Wydaw. Edukacyjne : współpr. Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego, 2003. – 176 s.
36. WIERSZE Adama Mickiewicza : analizy, komentarze, interpretacje / pod red. Jacka Brzozowskiego. – Łódź : Wydaw. Wojciech Grochowalski, 1998. – 256 s. : il.
37. WILNO i Warszawa w „Dziadach” Mickiewicza : tło historyczne trzeciej części „Dziadów” / Henryk Mościcki; [posł. Jerzy Borowczyk]. – Wyd. 2. – Warszawa : „Rytm”, 1999. – 238 s., [16] s. tabl. : il. – (Zrozumieć Mickiewicza)

38. WOLNY myśliwy : osiem prób czytania Mickiewicza / Marta Pivińska. – Gdańsk : „Słowo/Obraz Terytoria”, 2003. – 279 s.
39. WSPÓŁCZESNE przekłady utworów Mickiewicza : (studia kulturowo-literackie) / Ewa Sławkowa, Jadwiga Warchol. – Katowice : „Śląsk”, 2000. – 180 s. – (Studia o Przekładzie; nr 11)
40. ZAWSZE o Nim : studia i odczyty o Mickiewiczu / Stanisław Pigoń; [oprac. red. Zofia Stefanowska, Helena Żytkowicz]; Instytut Badań Literackich PAN. – Wyd. 2 powiększ. – Warszawa : „Rytm”, 1998. – 612 s., [12] s. tabl. : il. – (Zrozumieć Mickiewicza)

b. Artykuły

1. „COŚ ty uczynił ludziom, Mickiewiczu?” / Wiesław Rzońca // *Prz. Hum.* – 1998, nr 5/6, s. 89-100
Stosunek Norwida do Adama Mickiewicza.
2. CZYJ jest Mickiewicz? / Alfred Siana // *Warszt. Polonist.* – 1998, nr 4, s. 79-81
3. „DOBRANOC świecie cały” / Zbigniew Majchrowski // *Twórczość.* – 1998, nr 2, s. 73-84
4. KIM jest Mickiewicz? / Arkadiusz Pacholski // *Kultura.* – 1999, nr 4, s. 113-126
5. MICKIEWICZ : nowożytny myśliciel religijny / Maria Janion; rozm. przepr. Tomasz Fiałkowski, Marian Stala // *Apokryf.* – 1998, nr 14, s. 1-4
6. MICKIEWICZOWSKI program poezji narodowej / Stanisław Makowski // *Prz. Hum.* – 1998, nr 5/6, s. 81-87
7. NASZ wspólny los : Polska i Rosja w twórczości Mickiewicza / Wanda Suchożębska // *Myśl Pol.* – 2001, nr 15, dod. s. IV
8. OKIEM świadka / Paweł Lisicki // *Apokryf.* – 1998, nr 14, s. 5-6
9. ON PIERWSZY wyczuł geniusz Mickiewicza / Liliana Narkowicz // *Poezja.* – 1998, nr 1, s. 61-65
10. ON ŻYJE w nas / Joanna Wierzińska // *Tygiel Kult.* – 1998, nr 11/12, s. 50-52
11. PO CO nam Mickiewiczowska pamięć? / Elżbieta Feliksiak // *Tygiel Kult.* – 1998, nr 11/12, s. 9-13
12. PRZYRODA, cywilizacja, kultura w refleksji Adama Mickiewicza / Tomasz Poller // *Państwo i Społeczeństwo.* – 2004, nr 2, s. 221-230
13. STAŁ dwór szlachecki : na tropach „Pana Tadeusza” – jak to wyglądało naprawdę? : czy takie było Soplicowo? Dwory i okolice, które zainspirowały poetę / Jolanta B. Kucharska // *Polityka.* – 1999, nr 42, s. 70-72

14. TAK trudno mówić o Mickiewiczu / Józef Kurylak, Michał Łukaszewicz // *Literatura*. – 1998, nr 7/8, s. 30-32
15. TEATR okrucieństwa Adama Mickiewicza / Wojciech Owczarski // *Twórczość*. – 1998, nr 4, s. 70-83
16. WIESZCZ czy zwodzieciel? / Anna Tatarkiewicz // *Prz. Tyg.* – 1999, nr 20, s. 16-17
17. ZROBIŁ Pana Boga Polakiem : spory o Mickiewicza / Stefan Chwin // *Gaz. Wybor.* – 1998, nr 238, s. 22-24

– *Odbiór twórczości*

1. ADAM Mickiewicz w oczach Francuzów / wybór, oprac. i wstęp Zofia Mitosek. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 1999. – 448 s. : il.
2. ADAM Mickiewicz w szkole : próba umiaru / Henryk Gradkowski. – Jelenia Góra : Wydaw. Nauczycielskie, 1998. – 241 s. : il.
3. INSPIRACJE Mickiewiczowskie we współczesnym piśmiennictwie polskim / Krzysztof Dybciak // *Arca*. – 1998, nr 6, s. 36-46
4. MICKIEWICZ a literatury słowiańskie : z dziejów recepcji od modernizmu do współczesności / pod red. Eugenii Łoch. – Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2004. – 280 s.
5. MICKIEWICZ, PRL i my / Andrzej Romanowski // *Tyg. Powsz.* – 1999, nr 2, s. 15
6. MICKIEWICZ w polskiej szkole XIX i pierwszej połowy XX wieku : strategię lektury i style odbioru / Henryk Gradkowski. – Jelenia Góra : Kolegium Karkonoskie. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, 2001. – 278 s. : il.
7. NASZ Adaś / Jan Strzałka // *Apokryf*. – 1998, nr 14, s. 16
Recepcja poety na Wileńszczyźnie.
8. POEZJA Mickiewicza wśród powstańców – wiek XIX : z archiwów Wilna, Lwowa i Czyty / Dora Kacnelson. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 1999. – 224 s.
9. SKAZANI za lekturę Mickiewicza : z archiwów Lwowa i Wilna / Dora Kacnelson. – Lublin : „Norbertinum”, 2001. – 309 s. : il.
10. WIESZCZ i pomniki : w kręgu XIX- i XX-wiecznych recepcji dzieł Adama Mickiewicza / Mieczysław Ingłot. – Wrocław : Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, 1999. – 304 s. : il. – (Acta Universitatis Wratislaviensis; no 2081)
11. WZRUSZAJĄCY i patetyczny żywot Adama Mickiewicza – według wypowiedzi Tadeusza Boya-Żeleńskiego z roku 1928 / Tadeusz Marcini-

kowski [wyd.]. – Goleniów : „Bios” : staraniem własnym autora, 1998. – S. 3-30 : il.

– Konferencje – materiały, opracowania

1. ADAM Mickiewicz i kultura światowa : materiały z międzynarodowej konferencji, Grodno-Nowogródek 12-17 maja 1997 r. w 5. księgach. Ks. 1 / pod red. Stanisława Makowskiego i Eligiusza Szymanisa. – Warszawa : Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 1999. – 245 s.
2. ADAM Mickiewicz i kultura światowa : materiały międzynarodowej konferencji, 12-17 maja 1997 Grodno-Nowogródek. Ks. 3 / pod red. Małgorzaty Burty [i in.]; Państwowy Uniwersytet Grodzieński imienia Janki Kupały [i in.]. – Siedlce : Wydawnictwa Uczelniane Akademii Podlaskiej, 2000. – 309 s.
3. ADAMOWE : konfrontacje Mickiewiczowskie / pod red. Danuty Zawadzkiej; Uniwersytet w Białymstoku. Instytut Filologii Polskiej. Koło Naukowe Polonistów. – Białystok : Wydaw. UwB, 2000. – 206 s. : il.
Ref. z ogólnopolskiej konferencji naukowej, Białystok, 3-5 grudnia 1998 r.
4. KU UCZCZENIU Mickiewicza : materiały z sesji w 200. rocznicę urodzin Adama Mickiewicza / [red. Elżbieta Brodowska-Skonieczna]. – Kielce : Wojewódzka Biblioteka Publiczna, 1999. – 117 s.
Sesja zorganizowana przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną i Zespół Państwowych Szkół Sztuk Plastycznych w Kielcach z okazji 200. rocznicy urodzin Adama Mickiewicza, 9 listopada 1998 r.
5. MASKA i cień : Sympozja Mickiewiczowskie (9 grudnia 1997, 20 maja 1998) : materiały / pod red. Czesława P. Dutki. – Zielona Góra : „Pro Libris”, 1998. – 110 s.
6. MICKIEWICZ czytany dzisiaj : sesja naukowa pod patronatem II Liceum Ogólnokształcącego i Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 w Zabrze / [pod red. Adama Regiewicza]. – Zabrze : Wydaw. II LO, 1999. – 73 s.
7. MICKIEWICZ i Kresy : rozprawy przedstawione na międzynarodowej sesji naukowej w Krakowie, 4-6 grudnia 1997 / pod red. Zofii Kurzowej i Zofii Cygal-Krupowej. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 1999. – 322 s.
8. MICKIEWICZ interdyscyplinarny : materiały konferencji zorganizowanej przez Instytut Filologii Polskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Słupsku oraz Miejską Bibliotekę Publiczną w Słupsku w dniach 18-19 grudnia 1998 roku / pod red. Kazimierza Cysewskiego; Wyższa Szkoła Pe-

- dagogiczna w Słupsku. – Słupsk : Wydaw. Uczelniane WSP, 1999. – 247 s. – (Seria Romantyczna)
9. MICKIEWICZ jako bajkopisarz : materiały konferencji zorganizowanej w Instytucie Filologii Polskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Słupsku w dniach 11-12 maja 1999 roku / pod red. Kazimierza Cysewskiego; Pomorska Akademia Pedagogiczna w Słupsku. – Słupsk : Wydaw. Uczelniane PAP, 2000. – 155 s. – (Seria Romantyczna)
 10. MICKIEWICZ : sen i widzenie / pod red. Zbigniewa Majchrowskiego i Wojciecha Owczarskiego. – Gdańsk : „Słowo/Obraz Terytoria”, 2000. – 301 s. : il. – (Wiek XIX)
 11. MICKIEWICZ, Słowacki, Krasiński : romantyczne uwarunkowania i współczesne konteksty : studia / pod red. Ewy Owczarz i Jerzego Smulskiego. – Łowicz : Mazowiecka Wyższa Szkoła Humanistyczno-Pedagogiczna, 2001. – 353 s.
Mater. z konferencji, Łowicz 21-22 października 1999 r.
 12. MICKIEWICZOLOGIA : tradycje i potrzeby : materiały konferencji zorganizowanej przez Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza oraz Instytut Filologii Polskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Słupsku w dniach 23-25 września 1997 roku / pod red. Kazimierza Cysewskiego; Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Słupsku. – Słupsk : Wydaw. Uczelniane WSP, 1999. – 374 s. – (Seria Romantyczna)
 13. SŁOWO, tekst, czas : materiały III międzynarodowej konferencji naukowej poświęconej 200-leciu urodzin Adama Mickiewicza i Aleksandra Puszkina (Szczecin, 24-25 września 1998 r.) / pod red. Michaiła Aleksiejewki; Uniwersytet Szczeciński. Instytut Filologii Słowiańskiej. – Szczecin : [Wydaw. Naukowe US], 1999. – 285 s.
 14. TAJEMNICE Mickiewicza / pod red. Marty Zielińskiej; Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk. – Warszawa : IBL. Wydaw., 1998. – 232 s. : 1 faks., fot.
 15. W DWUSETNĄ rocznicę urodzin Adama Mickiewicza : materiały Międzynarodowej Konferencji Naukowej zorganizowanej przez Komisję Filologiczną Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk 3-5 grudnia 1998 / pod red. Jerzego Świdzińskiego. – Poznań : Wydaw. PTPN, 2001. – 402 s. – (Prace Komisji Filologicznej / Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Wydział Filologiczno-Filozoficzny; t. 42)
 16. W 200. rocznicę urodzin Adama Mickiewicza : materiały sesji naukowych zorganizowanych w dniach 21 marca oraz 21 listopada 1998 r. przez Instytut Filologii Polskiej Filii Akademii Świętokrzyskiej w Piotrkowie Trybunalskim / pod red. Stanisława Fryciego; Akademia Świętokrzyska im. Jana Kochanowskiego [w Kielcach]. Filia w Piotrkowie Trybunal-

skim. Instytut Filologii Polskiej. – Piotrków Trybunalski : Naukowe Wydaw. Piotrkowskie, 2000. – 235 s.

17. „W OJCZYŹNIE serce me zostało...” : w dwusetną rocznicę urodzin Adama Mickiewicza / red. nauk. Jerzy Pośpiech; [Uniwersytet Opolski]. – Opole : Wydaw. UO, 1998. – 483 s., [16] s. tabl. : il., portr.
Materiały z sympozjum, Opole 13.X.1998 r.

III. Adam Mickiewicz w Wielkopolsce

a. Pozycje zwarte

1. DZIEJE pomnika Mickiewicza w Poznaniu : 1856-1939 / Zdzisław Grot; Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. – Wyd. 2 zm. – Poznań : PTPN, 1998. – 103 s. : fot., portr.
2. KOPASZEWO miejscem pobytu Adama Mickiewicza / oprac. Paweł Zając. – [Krzywiń] : Krzywińskie Towarzystwo Kulturalne, 1998. – 15 s. : fot., il.
Pamiętki i dokumenty związane z pobytem A. Mickiewicza w pałacu Skórzewskich w Kopaszewie w 1831 r.
3. MIASTO Koło w 200. rocznicę urodzin Adama Mickiewicza / red. Józef Stanisław Mujta; Kołskie Towarzystwo Kulturalne; Miejski Dom Kultury w Kole; Muzeum Technik Ceramicznych. – Koło; Konin : Wydaw. „Aneks”, 1998. – 56 s. : fot.
4. SZLAKIEM Adama Mickiewicza / Piotr Maluśkiewicz; Wojewódzka Biblioteka Publiczna. Regionalna Pracownia Krajoznawcza. – Poznań : Wydaw. WBP, 1998. – 10 s. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
5. W KRAINIE rzek, pól i lasów : (Adam Mickiewicz w Wielkopolsce) / Jerzy Adalbert Jucewicz. – Bydgoszcz : „Świadectwo”, 2002. – 110 s. : il.
6. WIELKOPOLSKIM szlakiem Adama Mickiewicza / Piotr Maluśkiewicz. – Wyd. 2 rozsz. – Poznań : Wydaw. WBP na zlec. Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego, 1998. – 106 s., [16] s. tabl. : fot., mapy, 1 pl., portr. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 23)
7. WIELKOPOLSKIM traktem / Piotr Maluśkiewicz. – Poznań : Wydaw. WBP, 1997. – 238 s. : fot., il., portr., tabl. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski” / Urząd Wojewódzki w Poznaniu. Wydział Kultury i Sztuki)
Zawiera m.in.: Wieszcz nad Lutynią s. 110-122.

b. Artykuły

1. ADAM Mickiewicz na ziemi wielkopolskiej / Jerzy Sobczak // Średz. Kwart. Kult. – 1998, nr 4, s. 21-29

2. ADAM Mickiewicz w Budziszewku / oprac. Janina Ruta // *Kur. Rogoziń.* – 2003, nr 3, s. 32-34
Wizyta poety w domu Konstancji i Józefa Łubieńskich w 1831 roku.
3. ADAM Mickiewicz w północnej Wielkopolsce / Piotr Maluśkiewicz // *Rocz. Nadnot.* – 1998, t. 29, 21-32
4. ADAM Mickiewicz w Wielkopolsce / Lech Konopiński // *Filat. Pol.* – 1998/1999, nr 1/2, s. 3-24
5. BUDZISZEWKO / Janina Ruta // *Kur. Rogoziń.* – 1999, nr 3, s. 11
Izba pamięci Adama Mickiewicza w Budziszewku.
6. CZY [ADAM] Mickiewicz wróci na Piekary : na tropie poznańskich pamiątek wieszczka / Krzysztof Smura. – (W dawnym Poznaniu) // *Gaz. Pozn.* – 2001, nr 122 dod. Expr. Pozn., s. 6-7
7. DWÓR w Choryni / Maria Strzałko // *Kron. Wielkop.* – 1997, nr 1, s. 131-138
M.in. o pobycie Adama Mickiewicza.
8. GOSZCZĄC w Śmielowie odwiedził Dębno / Halina Czarny // *Średz. Kwart. Kult.* – 2000, nr 1, s. 26-31
9. ŁUKOWO : wielkopolska Wigilia wieszczka / Piotr Maluśkiewicz // *IKS.* – 1999, nr 12, s. 63
Spotkanie A. Mickiewicza z bratem Franciszkiem w dworku Józefa Grabowskiego w 1831 r.
10. MICKIEWICZ na ziemi rawickiej / Tomasz Woźniczka // *Życie Raw.* – 2001, nr 15, s. 7
11. „MICKIEWICZA marcelesińskie ślady” / Jolanta Lisiecka // *Więści Akad.* – 1999, nr 7/8, s. 9-10
Spotkanie Adama Mickiewicza z Konstancją Łubieńską w Poznaniu.
12. MICKIEWICZOWSKIE pamiątki / Ewa Grzybowska // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 193 dod. Turystyka, s. 4
Pałac w Śmielowie.
13. MIĘDZY bogiem a prawdą...; Ofelio, idź do psychiatry!; Września czy Targowa Górka?; Czarność węgla, przejrzystość bursztynu / Stańczyk. – (Historie w różnym wieku) // *Wiad. Wzres.* – 2004, nr 3-6, s. 8
Związki poety z Wielkopolską, głównie ze Śmielowem.
14. NATCHNIENIE dla Mickiewicza / Ml. – (Turystyczne Perły Wielkopolski) // *Gaz. Pozn.* – 2002, nr 164, dod. Expr. Pozn., s. 8
Zabytkowy dwór w Choryni.
15. NATCHNIENIE dla Mickiewicza : atrakcja turystyczna / Ml. – (Turystyczne Perły Wielkopolski 2003) // *Gaz. Pozn.* – 2003, nr 174, dod. Expr. Pozn., s. 8
Dwór w Choryni.

16. PRAWDA i legenda : Mickiewicz w Pudliszkach / (dg) // *Pan. Leszcz.* – 2000, nr 21, s. 19
17. PIERWSZY pomnik wieszcz / *Bezpl. Tyg. Pozn.* – 2004, nr 38, s. 20-21
Pomnik Adama Mickiewicza w Poznaniu.
18. „PIERWSZY Zajazd do Śmiełowa” / Ewa Kostolowska // *Kron. Wielkop.* – 1999, nr 1, s. 162-165
Obchody Roku Mickiewiczowskiego.
19. POWRÓT pomnika Adama Mickiewicza na dziedziniec PTPN / Stanisław Jakóbczyk // *Kron. Wielkop.* – 1999, nr 2, s. 48-54
20. POZNAŃSKIE pomniki Adama Mickiewicza / Przemysław Matusik // *Kron. M. Pozn.* – 2001, nr 2, s. 74-90
21. PRZEPYCHANKA z wieszczem / Krzysztof Smura // *Gaz. Pozn.; Ziemi Kalis.* – 2004, nr 214, s. 14-15
Historia pomników A. Mickiewicza w Poznaniu oraz związków poety z Wielkopolską.
22. REDUTA Ordona powstała w Choryni / Janusz Odrowąż; rozm. Gerwazy Konopczyński // *Pan. Leszcz.* – 2002, nr 43, s. 29
23. ROK Mickiewiczowski w Wielkopolsce / Jerzy Cwaliński // *Kron. Wielkop.* – 1999, nr 3, s. 143-145
24. ŚLADAMI Adama Mickiewicza na ziemi kościańskiej / Henryk Florkowski // *Pam. Tow. Miłoś. Ziemi Kośc.* – 1993-1995 wyd. 2000, s. 30-35
25. ŚLADAMI Mickiewicza i nie tylko / Janina Ruta // *Kur. Rogoziń.* – 2002, nr 4, s. 13-15
Budziszewko, Rożnowo, Objezierze, Oborniki – miejscowości na trasie wycieczki śladami pobytu A. Mickiewicza i innych wybitnych Polaków.
26. TAJEMNICE pałacu w Śmiełowie : Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu / Elżbieta Podolska. – (Poznańskie muzea) // *Gaz. Pozn.* – 2000, nr 146, dod. Expr. Pozn., s. 8-9
Muzeum im. Adama Mickiewicza w Śmiełowie.
27. TU POWSTAŁA Reduta Ordona : atrakcja turystyczna / SIEL. – (Turystyczne Perły Wielkopolski 2003) // *Gaz. Pozn.* – 2003, nr 200, dod. Expr. Pozn., s. 8
Dwór w Choryni.
28. TYLKO jednych takich znalazłem w życiu / Tadeusz Mosiek // *Otwarta Szk.* – 2001, nr 7, s. 2-3
Pobyt Adama Mickiewicza w Śmiełowie.

29. WIELKOPOLSKIE inspiracje Mickiewicza / Janusz Wyrembek, Krzysztof Młynarczyk // *Przew. Katol.* – 1999, nr 37, s. 36-37
Turystyczny szlak śladami A. Mickiewicza w Wielkopolsce.
30. WIGILIE w życiu Adama Mickiewicza / Janina Ruta // *Kur. Rogoziń.* – 2003, nr 4, s. 5-9
M.in. wizyta poety w Łukowie w grudniu 1831 roku.
31. WYDUMAŁ „Pana Tadeusza” na wsi, w Poznańskim / Barbara Zatorska-Gorzelanna // *Otwarta Szk.* – 2001, nr 7, s. 4-5, 16
Pobył Adama Mickiewicza w Śmielowie.
32. ZAKOCHANY Mickiewicz / ELKA, SIEL. – (Historie wielkich miłości) // *Gaz. Pozn.* – 2003, nr 156, dod. Expr. Pozn., s. 6
Pobył poety w Śmielowie oraz związek z Konstancją Łubieńską.
33. ZAKOCHANY Mickiewicz / ELKA, SIEL // *Ziem. Kalis.* – 2003, nr 156, dod. Express w Kaliskiej, s. 6
Pobył poety w Śmielowie oraz związek z Konstancją Łubieńską.
34. ZAPRASZAMY do Śmielowa / Andrzej Kostolowski // *Polonistyka.* – 1999, nr 10, s. 623-624
Związki poety ze Śmielowem oraz dzieje pałacu, obecnie siedziby Muzeum im. A. Mickiewicza w Śmielowie.
35. ZARAŻLIWE przekluwanie listów / Stańczyk. – (Historie w różnym wieku) // *Wiad. Wres.* – 2004, nr 2, s. 8
Związki poety z Wielkopolską.

IV. Obchody Roku Mickiewiczowskiego

1. BYŁ rok Mickiewiczowski [ref.] / Marta Pivińska // *Dialog.* – 1999, nr 1, s. 170-180
2. COŚ ty uczynił ludziom, Mickiewiczu? / Janusz Odrowąż-Pieniążek; rozm. przepr. Michał Łukaszewicz // *Literatura.* – 1998, nr 4, s. 4-6
3. DLA „Odry” z Paryża / Elżbieta Skibińska // *Odra.* – 1999, nr 3, s. 132
Francuskie obchody Roku Mickiewiczowskiego.
4. JAKI dziś jesteś Mickiewiczu? : Rok Mickiewiczowski / Alina Witkowska // *Gaz. Wybor.* – 1998, nr 22, s. 15
5. KONCERT na trzech wieszczów : Mickiewicz, Puszkina, Goethe / Adam Krzemiński // *Polityka.* – 1999, nr 25, s. 44-46
6. MICKIEWICZ ciągle pisze / Janusz Odrowąż-Pieniążek; rozm. przepr. Leszek Żuliński // *Śląsk.* – 1998, nr 12, s. 8-9
Podsumowanie Roku Mickiewiczowskiego.

7. MICKIEWICZOWI na urodziny / Jacek Kopciński // *Nowe Książ.* – 1998, nr 12, s. 6-7
8. MY WSZYSCY już nie z niego / Zdzisław Pietrasik // *Polityka.* – 1998, nr 52, s. 18-19
9. NIEPRZEBRZMIĄŁE echo poezji Mickiewicza : scenariusze uroczystości i imprez szkolnych w 200-lecie urodzin Poety / [konsultacja metod. Barbara Stworowa]. – Goleiszów : „Innowacje”, 1998. – 403 s. : il., mapa, nuty
10. OBCHODY mickiewiczowskie wé Francji / Michał Masłowski // *Kultura.* – 1999, nr 3, s. 115-121
11. OBCHODY setnej rocznicy urodzin Adama Mickiewicza na ziemiach polskich / Zbigniew Przybyła // *Prz. Hum.* – 1999, nr 4, s. 61-71
12. „PAN nam trochę ustąpi, panie Mickiewicz” / Lidia Mikołajczak // *Arkusz.* – 1998, nr 10, s. 3
Obchody setnej rocznicy śmierci poety w 1955 r.
13. TAJEMNICE Mickiewicza / Włodzimierz Braniecki // *Arkusz.* – 1998, nr 11, s. 7
14. TO JUŻ niedługo będzie dwieście lat : Rok Mickiewiczowski [ref.] / Zofia Stefanowska // *Nowe Książ.* – 1998, nr 12, s. 4-5
15. WIESZCZ wasz czy nasz? / Ewa Wilk // *Polityka.* – 1998, nr 37, s. 100-104
Obchody 200-lecia urodzin poety na Białorusi.

V. Muzea, pamiątki, przewodniki

1. GUSTAW i Peri – ich kraj rodzinny / Andrzej Syrokomla-Bulhak. – Zielona Góra : Andrzej Syrokomla-Bulhak, 1998. – 190 s. : fot., mapy, pl.
2. KRAJ lat dziecińczych : reportaż fotograficzny śladami Adama Mickiewicza po Białorusi i Litwie / Irena Jasicka. – Kraków : Centrum Młodzieży im. dr. Henryka Jordana : K&Z Nowakowscy, 2001. – 82 s., [4] k. złoż. luz. : fot., mapa
3. MICKIEWICZIANA zbierane po świecie / Janusz Odrowąż-Pieniążek. – Warszawa : „Iskry”, 1998. – 200 s., [24] s. tabl. : il.
4. MUZEA Adama Mickiewicza / Maria i Józef Pólturzyccy; Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku. – Płock : „Novum”, 2001. – 175 s. : il., mapy
5. SZLAKIEM Adama Mickiewicza po Nowogródzczyźnie, Wilnie i Kownie : przewodnik / Tomasz Krzywicki. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Pruszków : „Rewasz”, 1998. – 320 s. : il., mapy

6. ŚLADAMI wieszczka / Napoleon Rouba; oprac. i uzupełnił przypisami
Zdzisław Julian Winnicki. – Wrocław : „Gajt”, 2000. – 111 s. : il.

Urszula Cimoch
Dział Instrukcyjno-Metodyczny

ZJEDNOCZENIE NIEMIEC PO 15 LATACH

Perspektywa zjednoczenia Niemiec po przeszło 40 latach dwupaństwa-
wości stanowiła dla powojennej Europy nową sytuację polityczną, której skutki
trudne były do przewidzenia. Obawiano się nadmiernego wzmocnienia i powro-
tu do mocarstwowych aspiracji silnego państwa niemieckiego. Te obawy nie
potwierdziły się. Niemcy nie stworzyły zagrożenia na arenie międzynarodowej.
Głównym problemem nie stały się kwestie zewnętrzne, ale wewnętrzne, z któ-
rymi obywatele borykają się już 15 lat po upadku „Muru Berlińskiego”.

Zjednoczenie dwóch niemieckich państw RFN i NRD oficjalnie nastąpiło
3 października 1990 roku. Po tym decydującym dla kraju fakcie nikt nie miał
wątpliwości, że niemiecka gospodarka poradzi sobie z kosztami transformaty-
cji, lecz nikt nie przewidział, że będzie to trwało wiele lat, a koszty będą tak
wysokie.

Największe zmiany zaszły w świadomości NRD-owskiej ludności, zapa-
trzonej w dobrobyt rodaków z zachodu. Bezrobocie i niższe od oczekiwanych
zabezpieczenia socjalne stanowiły rozczarowanie. Znaczne dysproporcje w za-
robkach spowodowały, że w ciągu pierwszych 10 lat po zjednoczeniu do byłego
RFN przeprowadziło się ok. 1,3 mln osób. W konsekwencji obywatele wschodu
to już tylko 1/5 ludności całych Niemiec, którzy wciąż czują się obywatelami
II kategorii, „inni”. Mówi się, że zjednoczenie jeszcze bardziej podzieliło kraj na
biednych i bogatych, dlatego część byłych mieszkańców NRD, którzy nie potra-
fili odnaleźć się w nowych warunkach, tęskni za kształtem i dobrodziejstwami
państwa wschodniego. Niemcy zachodni cenią sobie swoje dotychczasowe
osiągnięcia, wygodne życie, często jednak buntują się przeciwko ciąglemu in-
westowaniu w landy wschodnie, które powodują obniżenie ich standardu życia
i konieczność rezygnacji z pewnych przyzwyczajzeń socjalnych.

Pomimo wszelkich wewnętrznych problemów, Niemcy stanowią znaczną potęgę, co pozwala im niekiedy wpływać na pewne decyzje w Europie i świecie, szczególnie w ramach Unii Europejskiej. Mieliśmy okazję przekonać się o ich możliwościach także w kontekście Polski. Niekiedy były to korzystne i ważne dla naszego kraju działania, jak te na rzecz włączenia Polski do Unii Europejskiej. To jest pewna nowa jakość we wzajemnych kontaktach polsko-niemieckich. Zaczynamy być partnerami, którzy niekiedy dyskutują ostro, ale też potrafią razem rozwiązywać problemy.

Bywają sytuacje, wypowiedzi i działania, które nas oburzają: sprawa Centrum dla wypędzonych, kontakty z Rosją, stosunek do wojny w Iraku i inne istotne dla Polski decyzje podejmowane bez naszego udziału.

Dziś Jedność Niemiec jest faktem, z którym obie strony „Muru Berlińskiego”, a także Europa i świat, muszą się godzić i w tej rzeczywistości odnaleźć.

Poniższy zestaw zawiera bibliografię pozycji zwartych i artykułów z lat 1990-2004, poruszających problem zjednoczenia Niemiec w kontekście gospodarki, polityki i stosunków polsko-niemieckich. Odrębny dział stanowią artykuły napisane z okazji rocznic obalenia muru.

Przypominamy, iż w PBM nr 1 z 1991 r. opracowana była bibliografia nt. „Zjednoczenia Niemiec”. W nr 2 z 1995 r. przedstawiono zestawienie nt. „Stosunki polsko-niemieckie 1945-1995”, gdzie ujęto kwestię zjednoczenia Niemiec z perspektywy relacji sąsiedzkich. Bardziej ogólną tematyką zajęto się w nr 3 z 1999 r. „Niemcy – Polska: dobre sąsiedztwo w jednoczącej się Europie”.

I. Zjednoczenie Niemiec

a. Pozycje zwarte

1. 329 [TRZYSTA dwadzieścia dziewięć] dni : zjednoczenie Niemiec w zapiskach doradcy kanclerza / Horst Teltschik; przekł. [z niem.] Ryszard Drecki i Michał Struczyński. – Warszawa : „Panda”, 1992. – 303 s.
2. DROGA Niemców do ponownego zjednoczenia państwa : 1949-1990 : praca zbiorowa / pod red. Antoniego Czubińskiego. – Poznań : Wydaw. Naukowe UAM, 1991. – 376 s. – (Historia / Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; nr 171)
3. EKONOMICZNE, społeczne i ekologiczne problemy procesu transformacji / [pod red. Jerzego Siemianowicza]; Śląska Wyższa Szkoła Zarządzania w Katowicach. – Katowice : Wydaw. ŚWSZ, 2001. – 496 s. : il. Bibliogr. przy rozdz.
4. HELMUT Kohl : portrety władzy / Patricia Clough; tł. Stanisław Dzida. – Gliwice : „Wokół nas”, 1999. – 252 s.

5. JAK obalano mur : Niemcy 1988-96 / Wojciech Pięciak; przedm. Stanisław Stomma. – Kraków : Oficyna Literacka, 1996. – 302 s., [35] s. tabl. (w tym kolor.): fot., portr.
6. JEDNOŚĆ Niemiec z pewnością nadejdzie : wybór / Wolfgang Venohr (red.); [wstęp Andrzej Krason; wybór Witold Maciej Góralski; tl. Henryk Widłaszewski]; Instytut Badania Współczesnych Problemów Kapitalizmu. – Warszawa : IBWPK, 1983. – 203 s. – (Archiwum Przekładów i Opracowań)
7. NA GARNUSZKU Zachodu? : przemiany społeczno-gospodarcze na obszarze byłej NRD / Jerzy Kleer; Centrum Stosunków Międzynarodowych. – Warszawa : Fundacja CSM, 1999. – 52 s. – (Seria Niemiecka)
Wskazówki bibliogr. s. 47
8. NIEMCY : kim są teraz? / Alan Watson; przekł. Tomasz Olszewski. – Poznań : Zysk i S-ka Wydaw., 1998. – 444 s., [16] s. tabl. : fot., mapy, 2 pl., portr.
Bibliogr. s. 443-[445]
9. NIEMIECKIE rozliczenia : przeciwko tępemu nakazowi jedności / Günter Grass; przeł. Małgorzata Łukasiewicz [i in.]. – Warszawa : Niezależna Oficyna Wydawnicza, 1990. – 112 s.
10. NOWE Niemcy / Henri de Bresson; przeł. Wiktor Dłuski. – Warszawa : „W.A.B.”, 2003. – 275 s.
Bibliogr.
11. OTWARTA brama : Niemcy między zjednoczeniem a końcem stulecia : szkice i rozmowy / Basil Kerski. – Olsztyn : Wspólnota Kulturowa „Borussia”, 1999. – 223 s. – (Biblioteka „Borussii”; 14)
Nota bibliogr. s. [224]
12. PODZIELONA jedność : raport o Niemczech lat dziewięćdziesiątych / Anna Wolff-Powęska [i in.]. – Poznań : Instytut Zachodni, 1994. – 110 s. – (Studium Niemcoznawcze Instytutu Zachodniego; nr 66)
13. PODZIELONE Niemcy : przegląd dziejów niemieckich od kapitulacji Trzeciej Rzeszy do zjednoczenia obu państw niemieckich / Jerzy Serczyk. – Toruń : Wydaw. Adam Marszałek, 1993. – 208 s. : rys.
Bibliogr. s. [209-211]
14. PRAGNĄŁEM jedności Niemiec / Helmut Kohl; Kai Diekmann, Ralf Georg Reuth relacjonują rozmowy z Kanclerzem; przeł. Mieczysław Dutkiewicz. – Warszawa : „Politeja” : „Świat Książki”, 1999. – 287 s., [32] s. tabl. : faks., fot., portr.

15. PROBLEM jedności Niemiec w myśli politycznej zachodnioniemieckich partii: CDU/CSU, SPD i FDP w latach 1945-1990 / Wiesław S. Burger. – Toruń : „Grado”, 2002. – 484 s.
Bibliogr. s. [460]-481
16. PROBLEM niemiecki po zjednoczeniu / Anna Wolff-Powęska; [Instytut Zachodni im. Zygmunta Wojciechowskiego. Instytut Naukowo-Badawczy, Poznań]. – Poznań : IZ, 2000. – 65 s. – (Zeszyty Instytutu Zachodniego; nr 19/2000)
17. RAPORT o jednoczeniu Niemiec : [problemy, wyzwania, strategie / red. Romualda Zwierzycka]. – Poznań : Instytut Zachodni, 1992. – 75 s. – (Studium Niemcoznawcze Instytutu Zachodniego; nr 63)
18. SPORNE problemy współczesnej historii Niemiec : studia i szkice / Christoph Kleßmann; tł. Jerzy Kałużny, Izabela Sellmer, Maria Tomczak. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1999. – 369 s. : 2 wykr. – (Poznańska Biblioteka Niemiecka; 7)
19. UDZIAŁ Polski w konferencji „2+4” : aspekty prawne i proceduralne / Jan Barcz. – Warszawa : Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, 1994. – 196 s.
20. W IMIENIU Europy : Niemcy i podzielony kontynent / Timothy Garton Ash; [tł. Sergiusz Kowalski]. – Londyn : Aneks, 1996. – 554 s.
21. WEWNĘTRZNO-polityczne i międzynarodowe aspekty jedności Niemiec : praca zbiorowa. Cz. 1-2 / pod red. K[onstantego] A[dama] Wojtaszczyka; Uniwersytet Warszawski. Instytut Nauk Politycznych. – Warszawa : Ośrodek Badań Społecznych, 1991. – 2 cz. (165; 131 s.)
Bibliogr.
22. WYBRANE problemy związane ze zjednoczeniem Niemiec / [oprac. red. Maria Zakrzewska]. – Warszawa : IkiCHZ, 1990. – 31 s. – (Studia i Materiały / Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego; nr 15)
23. ZJEDNOCZENIE Niemiec : społeczno-polityczne i międzynarodowe uwarunkowania / Wiesław S. Burger. – Szczecin : Dział Wydawnictw WSM, 1994. – 119 s. – (Studia / Wyższa Szkoła Morska w Szczecinie; nr 22)
24. ZJEDNOCZENIE Niemiec : studia politologiczno-ekonomiczno-prawne : praca zbiorowa / pod red. Lecha Janickiego, Bogdana Koszela, Wacława Wilczyńskiego. – Poznań : Instytut Zachodni, 1996. – 468 s. : wykr. – (Studium Niemcoznawcze Instytutu Zachodniego; nr 71)
25. ZJEDNOCZENIE Niemiec w opinii Niemców : wymiar ogólnopństwowy i lokalny / Filip Mikołajczyk. – Warszawa : Szkoła Główna Handlowa, 2004. – 98 s.

26. ZJEDNOCZONE Niemcy / pod red. Konstantego Adama Wojtaszczyka; [aut. Rafał Bieniada i in.]; Uniwersytet Warszawski. Instytut Nauk Politycznych. – Warszawa : „Elipsa”, 1996. – 162 s.

Bibliogr.

27. ZJEDNOCZONE Niemcy : bilans przemian ekonomicznych, społecznych i politycznych : (1990-2002) / pod red. Piotra Kalki i Jadwigi Kiwerskiej. – Poznań : Instytut Zachodni, 2004. – 415 s. – (Studium Niemcoznawcze Instytutu Zachodniego; nr 79)

b. Artykuły

1. AGONIA NRD / Hans Modrow; tł. Włodzimierz Rakowski // *Dziś*. – 1999, nr 12, s. 89-100
2. DWIE tożsamości Niemców / Peter Bender; tł. Michał Tomaszewski // *Prz. Zach.* – 1998, nr 1, s. 11-16
Konsekwencje podziału państwa niemieckiego.
3. JEDNOŚĆ radości pozbawiona : czy zjednoczenie Niemiec naprawdę się dokonało? [korespondencja z Berlina] / Joachim Trenkner; tł. Wojciech Pięciak // *Tyg. Powsz.* – 2004, nr 43, s. 8
4. „JESTEŚMY jednym narodem” : wielkie dni Niemiec i Niemców (1989-1990) / Bernard Piotrowski // *Życie i Myśl*. – 1995, nr 4, s. 3-14
5. „KTO pluje na przeszłość” : długi cień berlińskiego Muru – 40 lat po jego budowie [korespondencja z Berlina] / Joachim Trenkner; tł. Wojciech Pięciak // *Tyg. Powsz.* – 2001, nr 31, s. 1, 8
6. LISTOPAD 1989 albo mit narodu / Heimo Schwillk; tł. Wojciech Kunicki // *Arcana*. – 2000, nr 1, s. 96-98
7. MUR berliński dzieli Niemców / Krzysztof Kęciak // *Przegład*. – 2001, nr 34, s. 26-27
8. MUR pęka ze śmiechu [korespondencja z Berlina] / Karol Wrubel // *Polityka*. – 2003, nr 46, s. 48-51
Otwarcie granicy zachodnioniemieckiej w 1989 r.
9. MYŚL zjednoczeniowa RFN w reakcji na radziecką pierestrojkę (1987-1988) / Janusz Sawczuk // *Prz. Zach.* – 1999, nr 2, s. 104-117
10. NAPRZÓD ku przeszłości? : „Nowy” Berlin i „Republika Berlińska” / Joachim Trenkner; tł. Wojciech Pięciak // *Tyg. Powsz.* – 1998, nr 38, s. 7
11. NIEMCY dwóch narodów / Krzysztof Kęciak // *Przegład*. – 2000, nr 41, s. 12-13
12. NIEMIECKA tożsamość narodowa a proces zjednoczenia / Renata Gradedk // *Kwart. Pedag.* – 1996, nr 3/4, s. 77-83

13. NIEMIECKIE problemy z przeszłością / Basił Kerski // *Prz. Polit.* – 1996, nr 31, s. 26-27
14. NIEMIECKI kryzys pojednoczeniowy / Helga Schultz; tł. Robert Schlafke // *Stud. Hist.* – 2000, z. 3, s. 477-495
15. OSTALGIA / Adam Krzemiński // *Polityka.* – 1996, nr 40, s. 5-6, 8
Niemcy wschodnie po zjednoczeniu.
16. OSTALGIA – próby analizy przyczyn zjawiska / Katarzyna Maniszewska // *Stud. Niemcozn.* – 2003, s. 381-387
17. PARTIA Demokratycznego Socjalizmu a integracja społeczeństwa niemieckiego / Wayne C. Thompson; tł. Ewa Balcerek // *Stud. Polit.* – 1997, nr 7, s. 35-53
18. POKER zjednoczeniowy / Adam Krzemiński // *Gaz. Wybor.* – 1998, nr 267, s. 20-23
Rola kanclerza Helmuta Kohla w zjednoczeniu Niemiec.
19. POLITYCZNA świadomość Niemców w zjednoczonym państwie : (niektóre aspekty) / Joachim Liszka // *Prz. Polit.* – 1997, nr 1/2, s. 59-74
20. POTENCJAŁ postaw skrajnie prawicowych w jednoczących się Niemczech / Bernard Perlak // *Prz. Zach.* – 1996, nr 1, s. 81-99
21. POWOJENNE Niemcy a ciągłość i identyczność państwa / Brygida Kuźniak // *Państ. i Prawo.* – 1996, z. 11, s. 71-80
22. PRZEKAZ mediów prestiżowych w sytuacji przelomu politycznego : („Die Zeit” i „Rheinischer Merkur” IX '89-III '90) / Agnieszka Szymańska. – Bibliogr. // *Zeszyty Prasoznawcze.* – 2004, nr 1/2, s. 75-91
23. SPÓR sojuszu dla Niemiec i PDS w Izbie Ludowej o rolę dziedzictwa NRD w procesie zjednoczenia / Marcin Lipnicki // *Rocznik Polsko-Niemiecki.* – 2003, s. 59-76
24. STOLICA : korespondencja z Berlina / David Lawday; tł. Agnieszka Liem // *Res. Pub. Nowa.* – 1996, nr 10, s. 53-55
25. SZKOŁA w RFN i NRD wobec idei zjednoczenia Niemiec / Jerzy Centkowski // *Wiad. Hist.* – 2003, nr 2, s. 93-106
26. TĘSKNOTA za murem / Aleksandra Skibińska // *Polityka.* – 1998, nr 38, s. 36, 38
Zróżnicowany poziom życia w zjednoczonych Niemczech.
27. WOKÓŁ zjednoczenia Niemiec / Peter Bender; tł. Maria Wagińska-Marzec // *Prz. Zach.* – 1991, nr 1, s. 153-164
28. WYŚCIG niepokoju / Adam Krzemiński // *Polityka.* – 1998, nr 24, s. 108-112
.Sytuacja społeczno-polityczna wschodnich Niemiec.

29. ZA CZY przeciw? : dyskusja na temat zjednoczenia Niemiec w „Die Zeit” w 1989 roku / Agnieszka Szymańska // *Zesz. Prasozn.* – 2000, nr 1/2, s. 134-148
30. ZJEDNOCZENIE Niemiec w myśli politycznej zachodnioniemieckiej Socjaldemokratycznej Partii Niemiec (SPD) po II wojnie światowej. Cz. 1-2 / Wiesław S. Burger // *Prz. Polit.* – 2000, nr 3/4, s. 89-100; 2001, nr 1/2, s. 57-72
31. ZJEDNOCZONE Niemcy w oczach młodzieży / Małgorzata Kołodziejczak, Joanna Biskup, Maria Beata Owczarzak; Oprac. Bogdan Koszel // *Prz. Zach.* – 1997, nr 2, s. 211-221

II. W rocznicę zjednoczenia

1. BLIZNY po murze / Danuta Zagrodzka // *Gaz. Wybor.* – 1999, nr 261, s. 14
2. BOHATEROWIE siedzą w domu : dziesięć lat później [korespondencja z Arnstadt] / Jerzy Haszczyński // *Rzeczpospolita.* – 1999, nr 254, s. A7
Sytuacja społeczna na terenach byłej NRD.
3. DEKADA KACA / Jens Reich; tł. Andrzej Kopacki // *Gaz. Wybor.* – 1999, nr 256, dod. s. 6-16
4. DWA gatunki piwa : Niemcy dziesięć lat później / Anna Wolff-Powęska // *Polityka.* – 2000, nr 41, s. 36, 38, 40
5. JEDNO wielkie święto / Anna Rubinowicz // *Gaz. Wybor.* – 1999, nr 260, s. 12-13
10-ta rocznica obalenia muru berlińskiego.
6. JESTEŚMY wschodni, jesteśmy inni : jacy są Niemcy z byłej NRD dziesięć lat po zjednoczeniu kraju / Wolfgang Engler; rozm. przepr. Anna Rubinowicz // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 231, s. 14-15
7. KRÓLIKI już nie płoną / Leopold Unger // *Gaz. Wybor.* – 1999, nr 260, s. 10-11
10-ta rocznica obalenia muru berlińskiego.
8. KTO otworzył bramy wolności? : obchody 10. rocznicy upadku muru berlińskiego [korespondencja z Berlina] / Krzysztof Burnetko, Joachim Trenkner // *Tyg. Powsz.* – 1999, nr 47, s. 5
9. MUR i nic więcej : Berlin – 10 lat po... / Paweł Tomczyk // *Rzeczpospolita.* – 1999, nr 259, dod. s. 10-13
10. NACJONALIZM poniósł klęskę : historyczny bilans dziesięciolecia zjednoczonych Niemiec jest pozytywny / Hans-Ulrich Wehler; rozm. przepr. Anna Rubinowicz // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 232, s. 16-17

11. NIEMCY wschodni : dziesięć lat po zjednoczeniu / Ludwig Mehlhorn; tł. Wojciech Wieczorek // *Więź*. – 2000, nr 11, s. 36-41
12. NOWY mur : Wschodni Niemcy sześć lat po zjednoczeniu / Jerzy Kleer // *Polityka*. – 1996, nr 40, s. 3-4
13. PRZYSPIESZONA ojczyzna. Niemcy w rok po zjednoczeniu / Anna Wolf-Powęska // *Polityka*. – 1991, nr 39, s. 12
14. UMIŁOWANIE wolności / Edward Rożek; tł. Radosław Nowak // *Tyg. Solid*. – 1999, nr 47, s. 7
10. rocznica obalenia muru berlińskiego.
15. W ROCZNICĘ obalenia muru [korespondencja z Berlina] / Andrzej Lisowski // *Odra*. – 1996, nr 11, s. 133-135

III. Gospodarka niemiecka po zjednoczeniu

1. ANALIZA dynamiki procesów gospodarczych Niemiec w latach 1949-1996 / Wiesław Łuczyński; Akademia Ekonomiczna w Poznaniu. – Poznań : Wydaw. AE, 1998. – 317 s. : rys., wyk.
2. FINANSOWE aspekty zjednoczenia Niemiec / Zofia Zawadzka. – Warszawa : Narodowy Bank Polski, 1991. – 26 s.
3. KOSZT uczyty / Jerzy Kleer // *Polityka*. – 1998, nr 20, s. 38-39
Kondycja gospodarcza byłej NRD.
4. PROBLEMY społeczno-gospodarcze i polityczne kampanii wyborczej 1998 r. w Niemczech / Anna Kaczyńska. – Warszawa : Szkoła Główna Handlowa, 2000. – 94 s.
5. PROCES ekonomicznego jednoczenia się Niemiec na tle integracji krajów Wspólnoty Europejskiej / Zdzisław W. Puślecki. – Poznań : Instytut Zachodni, 1990. – 162 s. – (Studium Niemcoznawcze Instytutu Zachodniego; nr 60)
6. SKOK – szok : koszty zjednoczenia Niemiec: 290 tys. marek na mieszkańca byłej NRD / Jerzy Kleer // *Polityka*. – 2001, nr 5, s. 40-41
7. SPOŁECZNA gospodarka rynkowa – bezpieczeństwo socjalne : doświadczenia Republiki Federalnej Niemiec – perspektywy zjednoczonych Niemiec / Dietmar Grosser. – Warszawa : „Kontrast”, 1993. – 77 s.
8. WARUNKI wyjściowe zjednoczenia gospodarki niemieckiej / Stanisław Michałowski // *Sprawy Międzynarodowe*. – 1991, nr 5, s. 37-52
9. ZJEDNOCZENIE i transformacja gospodarki Niemiec Wschodnich (1990-1993) / Bogumiła Brocka-Palacz. – Warszawa : Szkoła Główna Handlowa, 1993. – 52 s.

IV. Polityka zjednoczonych Niemiec

a. Pozycje zwarte

1. DEUTSCHLANDPOLITIK rządów Konrada Adenauera i Helmuta Kohla / Aleksandra Zięba. – Toruń : Wyd. Adam Marszałek, 2004. – 145 s.
2. IMPLIKACJE zjednoczenia Niemiec dla polityki zagranicznej RFN w latach 1989-1990 / Tytus Jaskułowski. – Warszawa : „Neriton”, 2001. – 107 s.

Bibliogr.

3. PODZIAŁ i zjednoczenie Niemiec jako elementy ładów europejskich po drugiej wojnie światowej / Mieczysław Stolarczyk. – Katowice : Wydaw. UŚ, 1995. – 252 s. – (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 1481)

Bibliogr. s. 246-252

4. POLITYKA bezpieczeństwa zjednoczonych Niemiec / Paweł Pietrzak. – Warszawa : Wydaw. Adam Marszałek, 2001. – 43 s.
5. POLITYKA europejska Republiki Federalnej Niemiec / Stanisław Sulowski. – Warszawa : „Elipsa”, 2004. – 153 s. : tab.

Bibliogr. s. 139-153

6. POLITYKA zagraniczna zjednoczonych Niemiec / [red. Teresa Pawlak-Lis]. – Warszawa : PISM, 1994. – 116 s. – (Materiały Niemcoznawcze; nr 4). – (Studia i Materiały / Polski Instytut Spraw Międzynarodowych; 75)
7. PROBLEMY ustrojowo-polityczne Niemiec / Eugeniusz Zieliński. – Warszawa : „Elipsa”, 1999. – 114 s.
8. ROLA nowych Niemiec na arenie międzynarodowej : praca zbiorowa / pod red. Zbigniewa Mazura. – Poznań : IZ, 1996. – 302 s. – (Studium Niemcoznawcze Instytutu Zachodniego; nr 72)
9. WSPÓŁCZESNE Niemcy / pod red. Konstantego Adama Wojtaszczyka; [aut. Piotr Bocian i in.]; Uniwersytet Warszawski. [Wydział Dziennikarstwa u Nauk Politycznych]. Instytut Nauk Politycznych. – Warszawa : „Elipsa”, 1999. – 275 s.

Bibliogr. przy pracach.

10. Z BADAŃ nad polityką RFN [Republiki Federalnej Niemiec] w przeddzień zjednoczenia Niemiec / pod red. Janusza Sawczuka. – Opole : Wydaw. Instytutu Śląskiego, 1990. – 220 s.
11. ZJEDNOCZENIE Niemiec – aspekty polityczne i gospodarcze / Marek Głacki. – Warszawa : Szkoła Główna Handlowa, 2005. – 115 s.

b. Artykuły

1. GŁÓWNE interesy i cele polityki zagranicznej zjednoczonych Niemiec : dyskusje i kontrowersje / Erhard Cziomer // Państwo i Społeczeństwo. – 2004, nr 1, s. 65-79
2. NIEMIECKIE ustawodawstwo konstytucyjne po zjednoczeniu Niemiec : (w aspekcie traktatów polsko-niemieckich z 1990 i 1991 roku) / Lech Janicki // Wiś i Państwo. – 1993, nr 4, s. 159-167
3. PRZEPROWADZKA z Zachodu na Wschód [korespondencja z Berlina] / Marek Ostrowski // Polityka. – 1997, nr 3, s. 37-39
Przeniesienie stolicy państwa.
4. REFORMA konstytucyjna w zjednoczonych Niemczech / Jan Galster // Prz. Sejm. – 1996, [z.] 3, s. 57-68

V. Wpływ zjednoczenia Niemiec na Europę i świat

a. Pozycje zwarte

1. NASTĘPSTWA zjednoczenia Niemiec dla krajów Europy Środkowej i Wschodniej : (raport z badań) / [red. nauk. Krzysztof Dzieńdziura i in.]; Inst. Pedagog. Społ. WSP im. T. Kotarbińskiego. – Zielona Góra : Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze, 1993. – 142 s.
2. OBCY, sąsiedzi, niechciani partnerzy? / pod red. Krzysztofa Glassa, Zdzisława Puśleckiego, Barbary Serloth. – Poznań : Instytut Nauk Politycznych i Dziennikarstwa. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza; Toruń : Wydaw. Adam Marszałek, 1995. – 185 s.
3. PROCES ekonomicznego jednoczenia się Niemiec na tle integracji krajów Wspólnoty Europejskiej / Zdzisław W. Puślecki. – Poznań : IZ, 1990. – 162 s. – (Studium Niemcoznawcze Instytutu Zachodniego; nr 60)
4. REPUBLIKA Federalna Niemiec we wspólnocie europejskiej – implikacje dla stosunków gospodarczych z Polską w świetle zjednoczenia Niemiec i tworzenia rynku wewnętrznego we wspólnocie / Roland Pac, Ewa Synowiec. – Warszawa : IKiCHZ, 1990. – 74 s. – (Studia i Materiały / Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego; nr 21)
5. STOSUNKI niemiecko-rosyjskie (1989-1999) / Igor Dominik Górewicz. – Warszawa : „von borowiecky”, 2001. – 169 s.
Bibliogr.
6. W IMIENIU Europy : Niemcy i podzielony kontynent / Timothy Garton Ash; tł. Sergiusz Kowalski. – Londyn : „Aneks”, 1996. – 554 s.

7. Z EUROPEJSKICH problemów międzynarodowych / pod red. Jana Przewlockiego. – Katowice : UŚ, 1993. – 94 s. – (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 1355)
8. ZJEDNOCZENIE Niemiec : aspekty międzynarodowe i polskie / Mieczysław Tomala. – Warszawa : Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, 1991. – 113 s.
9. ZJEDNOCZONE Niemcy w procesie integracji europejskiej (1990-2002) / Michał Kosman. – Toruń : Wydaw. Adama Marszałek, 2004. – 205 s.

b. Artykuły

1. CO NAS łączy, co dzieli? / Borys Tarasiuk // *P r o m e t e u s z*. – 2004, nr 1, s. 6-9
Materiały z konferencji międzynarodowej „Zmieniająca się Europa”, Warszawa.
2. FRANÇOIS Mitterrand wobec kwestii zjednoczenia Niemiec / Marek Mikołajczyk // *Stud. Hist. Slavo-Germ.* – 2001/2002, s. 151-192
3. OD ZJEDNOCZENIA Niemiec do Traktatu z Maastricht : niemieckie koncepcje zjednoczonej Europy / Michał M. Kosman // *Forum Nauk., Inst. Hist. Polit. / WSzarząd. Pozn.* – 2002, z. 2, s. 179-198
4. POWRÓT Niemców do Europy Środkowej po Zjednoczeniu / John S. Micgiel // *O b ó z*. – 1999, nr 36, s. 81-95
5. WSPÓLNOTA Europejska wobec zjednoczenia Niemiec / Michał M. Kosman // *Prz. Zach.* – 2003, nr 2, s. 121-140
6. ZJEDNOCZENIE Niemiec – lekcja dla Korei / Kim Dae Jung; tł. Jacek Potocki // *Azja-Pacyfik.* – 2000, s. 150-163
7. ZJEDNOCZENIE Niemiec a reformy wschodnioeuropejskie / Janusz Sawczuk // *Zbliż. Pol. Niem.* – 1999, nr 2, s. 107-111
8. ZJEDNOCZENIE Niemiec i rozpad ZSRR / Jarosław Gowin // *Prz. Zach.* – 2000, nr 1, s. 77-109
9. ZJEDNOCZONE Niemcy i ich sąsiedzi w Europie Środkowej / Christoph Royen // *Spr. Międzynar.* – 1997, nr 1, s. 27-40
10. ZJEDNOCZONE Niemcy w budowie europejskiego „obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości” w Unii Europejskiej / Michał Kosman // *Świat Idei i Polityki.* – 2004, T. 4, s. 87-108
11. ZSRR [Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich], Polska i zjednoczenie Niemiec : rozmowy Mazowiecki – Gorbaczow, Skubiszewski – Szewardnadze, czyli nadal obowiązuje porządek jałtański / oprac. Grzegorz Sołtysiak // *Przegłąd.* – 2000, nr 7, s. 20

VI. Stosunki polsko-niemieckie a zjednoczenie

a. Pozycje zwarte

1. DEKADA przełomu : stosunki polsko-niemieckie od czerwca 1989 do czerwca 1991 : dokumenty, materiały, komentarze / Lesław Koćwin. – Wrocław : Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, 1992. – 191 s.
Bibliogr. s. 183-191.
2. EKONOMICZNE skutki zjednoczenia Niemiec dla gospodarki polskiej / Józef Misala. – Warszawa : Szkoła Główna Handlowa, 1991. – 32 k
3. OBRAZ transformacji polskiej i relacji polsko-niemieckich w prasie niemieckiej w latach 1989/90-1998 / Izabela Janicka. – Toruń : Wydaw. Adam Marszałek, 2004. – 294 s.
Bibliogr. s. 265-284. Indeksy.
4. OD POROZUMIENIA do współpracy : stosunki polsko-niemieckie w latach 1991-2001 : wybrane zagadnienia / Mieczysław Tomala. – Warszawa : „Elipsa”, 2004. – 248 s.
Bibliogr. s. 209-210
5. POGRANICZE polsko-niemieckie w okresie transformacji : (1989-1997) / Czesław Osękowski, Hieronim Szczegóła. – Zielona Góra : Wydaw. Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego, 1999. – 374 s. : mapy kolor.
Bibliogr. s. 352-356
6. POLACY – Niemcy : wzajemne postrzeganie / Mieczysław Tomala. – Warszawa : Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, 1994. – 216 s.
7. POLACY i Niemcy – dalecy i bliscy / oprac. red. Danuta Kurczab, Grzegorz Żuk; [aut. prac Ewelina Gurgielewicz i in.]. – Lublin : Stowarzyszenie „Dialog i Współpraca”, 2001. – 173 s. : il. – (Biblioteczka „Obyczajów”)
8. POLACY i Niemcy : płaszczyzny i drogi normalizacji : bilans pierwszego pięciolecia / pod red. Michała Lisa i Aleksandry Trzcielińskiej-Polus; Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”. Oddział w Opolu. – Opole : „Wspólnota Polska”. Oddział, 1997. – 239 s.
Bibliogr. Materiały z sesji naukowej, Opole 5-6 XII 1996.
9. POLACY i Niemcy na drodze do partnerskiego sąsiedztwa : próba bilansu dziesięciolecia 1989-1998 / pod red. Dietera Bingena i Krzysztofa Malinowskiego; [aut. Danuta Berlińska i in.]. – Poznań : Instytut Zachodni, 2000. – 564 s. : il., mapa. – (Prace Instytutu Zachodniego; nr 66)
10. POLACY i Niemcy po otwarciu granicy / [red. Teresa Pawlak-Lis]. – Warszawa : PISM, 1993. – 96 s. – (Materiały Niemcoznawcze; nr 3; Studia i Materiały / Polski Instytut Spraw Międzynarodowych; 71)

11. POLSKA-Niemcy – dziś i jutro / [red. nauk. Mieczysław Tomala]. – Warszawa : „Pagina”, 2003. – 308 s. : il. (gl. kolor.), faks., fot., mapy, portr., tab.
12. POLSKA – Niemcy a rozszerzenie Unii Europejskiej. T. 1-2 / pod red. Witolda Małachowskiego; Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Kolegium Gospodarki Światowej, Zakład Badań nad Gospodarką Niemiecką. – Warszawa : Szkoła Główna Handlowa w Warszawie – Oficyna Wydawnicza, 2004. – 2 t. (476; 328 s.)
13. POLSKA – Niemcy wobec wyzwań ekonomiczno-politycznych / pod red. Witolda Małachowskiego; Zakład Polsko-Niemieckich Stosunków Gospodarczych. Kolegium Gospodarki Światowej. Szkoła Główna Handlowa. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza SGH, 1998. – 149 s. : il.
14. POLSKA i Niemcy : krótki przewodnik po historii sąsiedztwa / Włodzimierz Borodziej, Hans-Henning Hahn, Igor Kąkolewski. – Warszawa : Federacja Polskich Domów Spotkań, 1999. – 55 s. : il., mapy
15. POLSKA w okresie transformacji a zjednoczone Niemcy / Zdzisław W. Puślecki. – Warszawa; Poznań : Wydaw. Naukowe PWN, 1996. – 185 s. : 2 mapy, wykr.
Bibliogr. s. 177-182.
16. POLSKIE wyzwolenie, niemieckie zjednoczenie : trudna droga do rozwiązania dwóch kwestii stulecia : wykład ku czci Willy Brandta 2002 / Heinrich August Winkler. – Warszawa : Fundacja im. Friedricha Eberta. Przedstawicielstwo w Polsce, 2002. – 25 s. : il. kolor.
17. ROLA Niemiec w procesie integracji Polski z Europą / pod red. Jerzego Holzera i Józefa Fiszera; Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk, Komitet Nauk Politycznych Polskiej Akademii Nauk. – Warszawa : ISP PAN, 2001. – 344 s.
Materiały z konferencji naukowej zorganizowanej w dniach 10-11 grudnia 1999 r. przez Zakład Studiów nad Niemcami ISP i Komitet Nauk Politycznych PAN.
18. STAN i prognozy ewolucji interesów narodowych Niemiec oraz ich skutki dla Polski / Józef Fiszer; Katedra Międzynarodowych Stosunków Politycznych PWSH [Prywatnej Wyższej Szkoły Handlowej]. – Warszawa : PWSH, 1997. – 50 s. – (Zeszyty Naukowo-Dydaktyczne PWSH [Prywatnej Wyższej Szkoły Handlowej]; 2)
19. STOSUNKI polsko-niemieckie w latach 1970-1995 : próba bilansu i perspektywy rozwoju / pod red. Jerzego Holzera i Józefa Fiszera; Komitet Nauk Politycznych Polskiej Akademii Nauk, Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk. – Warszawa : ISP PAN, 1998. – 191 s.

20. TRUDNY dialog : polsko-niemiecka wspólnota interesów w zjednoczonej Europie : praca zbiorowa / pod red. Krzysztofa Malinowskiego i Markusa Mildembergera. – Poznań : IZ, 2001. – 183 s. – (Prace Instytutu Zachodniego, nr 68)
21. WARSZAWA – Bonn 1945-1991 : stosunki polsko-niemieckie : analiza i dokumenty / red. Hans-Adolf Jacobsen, Mieczysław Tomala. – Warszawa : Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, 1992. – 456 s.
Bibliogr. s. 439-446.
22. ZE SOBĄ czy przeciw sobie : Polska – Niemcy 1982-1992 / Artur Hajnicz. – Warszawa : „Presspublica”, 1996. – 227 s. : fot., portr.
23. ZJEDNOCZENIE Niemiec : reakcje Polaków : dokumenty i materiały / Mieczysław Tomala. – Warszawa : Polska Fundacja Spraw Międzynarodowych, 2000. – 312 s.

b. Artykuły

1. [DOKUMENTY i materiały dotyczące stanowiska Polski wobec procesu jednoczenia Niemiec] // Zesz. Niemcozn. – 1999, z. 1, s. 73-85
2. MIEJSCE Polski w polityce wschodniej RFN do momentu zjednoczenia Niemiec / Stefan Rudnik // Słup. Stud. Hist. – 1997, nr 5, s. 7-16
3. POLSKA i Niemcy przed nowym etapem wzajemnych stosunków / Mieczysław Tomala // Sprawy Międzynarodowe. – 1991, nr 10, s. 27-44
4. POLSKO-niemieckie cienie przeszłości / Jerzy Kranz // Sprawy Międzynarodowe. – 2005, nr 1, s. 5-47
5. ROZWÓJ polsko-niemieckiej współpracy gospodarczej po zjednoczeniu Niemiec / Marzena Cegielska // Zesz. Nauk., Pr. Kated. Hand. Zagr. / USzczec. – 1995, nr 1, s. 87-102
6. W CIENIU zjednoczenia Niemiec : spór o potwierdzenie granicy polsko-niemieckiej / Krzysztof Malinowski // Prz. Zach. – 1997, nr 2, s. 39-68
7. ZJEDNOCZENIE Niemiec w polskiej publicystyce politycznej i historycznej lat 1990-1994 / Antoni Czubiński // Stud. Hist. Slavogerm. – 1995, T. 20, s. 129-141
8. ZJEDNOCZENIE Niemiec a stosunki polsko-niemieckie / Edward K. Nowak // Sprawy Międzynarodowe. – 1991, nr 1, s. 19-34
9. ZMIANY w pojmowaniu racji stanu w RFN po zjednoczeniu Niemiec i ich implikacje dla Polski / Józef Fiszer // Rocz. Pol.-Niem. – 1995, s. 41-54

BIBLIOGRAFIE OSOBOWE

Tadeusz Kantor
15 rocznica śmierci

Tadeusz Kantor – ur. 6.04.1915 – zm. 8.12.1990 – malarz, scenograf, twórca teatralny. Urodził się w Wielopolu, w dawnej Galicji. Do gimnazjum uczęszczał w Tarnowie. W krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych studiował malarstwo i scenografię (1934-1939). W czasie wojny prowadził konspiracyjny Teatr Niezależny (Kraków 1942-1944). Później zajmował się malarstwem i scenografią. W ramach stypendium przebywał w Paryżu, gdzie zetknął się ze sztuką Picassa. Stworzył awangardowy teatr „Cricot 2”. Popularność i uznanie międzynarodowe przyniósł mu spektakl „Umarła klasa” (1975).

Jego malarstwo charakteryzowała ekspresja i drapieżność. Twórczość teatralną cechowała oryginalność, ciągle poszukiwanie środków i form wyrazu. Organizował także ambałaże i happeningi. Wiele podróżował po całym świecie – od Londynu po Tokio – prezentując swój teatr. Zyskał miano romantyka w polskiej sztuce współczesnej.

Zmarł w Krakowie, gdzie malował, tworzył spektakle i zadziwiał publiczność.

a. Pozycje zwarte

1. AKTOR według Kantora / Aldona Skiba-Lickel. – Wrocław [i in.] : Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, 1995. – 221 s., [28] s. tabl. : fot., portr.
Zawiera gł. rozmowy autorki z Kantorem i aktorami jego teatru.
2. DZIENNIK podróży z Kantorem : 14 listopada 1979–8 grudnia 1990 / Waclaw i Lesław Janiccy; red. Łukasz Drewniak. – Kraków : „Znak”, 2000. – 358 s. : il.
3. KADYSZ : strony o Tadeuszu Kantorze / Jan Kott. – Gdańsk : „Słowo/Obraz Terytoria”, 1997. – 53 s., [8] k. fot.
4. KANTOR : artysta końca wieku / Krzysztof Pleśniarowicz. – Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 1997. – 348 s. : il. – (A to Polska Właśnie)
5. KANTOR od kuchni / Krzysztof Miklaszewski. – Warszawa : „Twój Styl”, 2003. – 299 s. : il.
6. MOTYWY hiszpańskie w twórczości Tadeusza Kantora / [teksty Wiesław Borowski i in.]. – Warszawa : Instytut Cervantesa, 1999. – 223 s. : il.
7. SPOTKANIA z Tadeuszem Kantorem : (1972-1987) / Krzysztof Miklaszewski. – Kraków : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1989. – 99 s., [48] s. tabl. : fot., portr.

8. T. KANTOR : świadectwa, rozmowy, komentarze / Mieczysław Porębski. – Warszawa : „Murator”, 1997. – 229 s. : il.
Tyt. okł.: Deska chciałbym aby kiedyś profesor Mieczysław Porębski napisał mały esej o tym biednym przedmiocie – T. Kantor
9. TADEUSZ Kantor / Wiesław Borowski. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1982. – 176 s. : il.
10. TADEUSZ Kantor – malarstwo i rzeźba : [katalog wystawy], Muzeum Narodowe w Krakowie, październik 1991 – styczeń 1992 / [red. kat. i wybór tekstów Zofia Gołubiew]. – Kraków : Muzeum Narodowe, 1991. – 102 s. : fot. + Spis dzieł T. Kantora : 13 s.
11. TADEUSZ Kantor : niemożliwe / red. Jarosław Suchan. – Kraków : „Bunkier Sztuki” Galeria Sztuki Współczesnej, 2000. – 242 s. : il.
12. TADEUSZ Kantor – „Powrót Odysa” : Podziemny Teatr Niezależny : 1944 / [red. Krzysztof Pleśniarowicz]. – Kraków : „Cricoteka”, 1994. – 63 s. : il.
13. TADEUSZ Kantor – teatr / Jan Klossowicz. – Warszawa : Państw. Instytut Wydawniczy, 1991. – 203 s., [21] s. tabl. : fot., portr., rys. – (Artyści)
14. TADEUSZ Kantor – zbiory publiczne : katalog prac / red. i oprac. Anna Halczak. – Kraków : Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora „Cricoteka”, 2003. – 208 s. : il.
15. TEATR Cricot 2 : informator 1987-1988 / wybór i oprac. Anna Halczak. – Kraków : Ośrodek Teatru Cricot 2 „Cricoteka”, 1989. – 219 s. : il.
16. TEATR Śmierci Tadeusza Kantora / Krzysztof Pleśniarowicz. – Chotomów : „Verba”, 1990. – 177 s., 16 s. tabl. : fot., rys.
17. W CIENIU krzesła : malarstwo i sztuka przedmiotu Tadeusza Kantora : materiały z sesji [...] w dniach 14-15 czerwca 1996 / red. Tomasz Gryglewicz; przy współpr. Janusza Antosa [i in.]. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 1997. – 181 s. : il.

b. Artykuły

1. BŁĄD Tadeusza Kantora / Zbigniew Warpechowski // *Czas Kult.* – 2001, nr 4, s. 106-108
2. CYNAMONOWY zapach Wielopola / Jan Bończa-Szabłowski // *Rzeczpospolita*. – 2002, nr 261 [291], s. A13
3. DESKA, krzesło o piękne książki / Maryla Zielińska // *Teatr*. – 1998, nr 5, s. 51-53
4. DROGI w przeszłość / Rafał Solewski // *Kresy*. – 1997, nr 1, s. 241-246

5. DRUGIE życie Wielopola / Roman Pawłowski // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 286, s. 12
Remont plebanii – miejsca urodzin Tadeusza Kantora.
6. EKONOMIA jako spektakl : polscy prekursorzy elektronicznej gospodarki rynkowej / Piotr Piętaś // *Tyg. Solid.* – 2003, nr 8, s. 38-39
7. FENOMEN „artysty integralnego” : na przykładzie Tadeusza Kantora / Andrzej Sulikowski // *Fraza.* – 1997, nr 1, s. 178-187
8. HISZPANIA oczami Kantora : motywy hiszpańskie w twórczości Tadeusza Kantora / Marcin Lachowski // *Znak.* – 2000, nr 3, s. 148-152
Wystawa w Krakowie i Warszawie.
9. KANTOR i Grotowski : dwa teatry , dwie wizje / Zbigniew Osiński // *Dialog.* – 1996, nr 12, s. 144-159
10. KANTOR i sztuka zawłaszczania / Jan Paweł Gawlik // *Wiad. Kult.* – 1996, nr 2, s. 10
11. KANTOR nie był pedantyczny... / Jaromir Jedliński; rozm. przepr. Rafał Jakubowicz // *Czas Kult.* – 2000, nr 6, s. 10-18
12. KANTOR 1990-2000 / Anka Ptaszewska // *Tyg. Powsz.* – 2000, nr 50, s. 9
Festiwal w Krakowie poświęcony twórczości artysty.
13. KANTOR w swojej Café Europe / Hanna Baltyn // *Nowe Książ.* – 1998, nr 5, s. 39-41
14. KRZESŁO Szekspira / Jan Zieliński // *Zesz. Lit.* – 1998, nr 1, s. 161-163
15. MAGICZNA przystań Kantora / Jan Bończa-Szabłowski // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 72, dod. s. 14
Dom artysty w Hucisku.
16. MEKSYKAŃSKA przygoda Tadeusza Kantora / rozm. przepr. Roman Samsel // *Literatura.* – 1997, nr 1, s. 40-41
17. MUZYKA i dźwięk w przedstawieniach Kantora / Małgorzata Dziewulska, Tomasz Dobrowolski, Piotr Kłoczowski // *Konteksty.* – 1999, nr 1/2, s. 22-24
18. O KANTORZE / Barbara Czalczyńska // *Dekada Lit.* – 2000, nr 12, s. 18
19. O PODRÓŻY, nomadzie i imigrancie [ref.] / Andrzej Turowski // *Teksty Drugie.* – 1999, nr 1/2, s. 239-245
Twórczość artystów awangardowych – Tadeusza Kantora i Krzysztofa Wodiczki.
20. O TADEUSZU Kantorze i Mirosławie Bałce / Jaromir Jedliński; rozm. przepr. Rafał Jakubowicz // *Opcje.* – 2001, nr 1, s. 48-57

21. ODKURZANIE Kantora / Jarosław Suchan; rozm. przepr. Piotr Sarzyński // *Polityka*. – 2005, nr 15, s. 72-73
 22. ODYS w poczekalni : niezrealizowany spektakl Tadeusza Kantora / Elżbieta Kaproń // *Autoportret*. – 2003, nr 2, s. 16-19
 23. ODYSEA Kantora / Jaromir Jedliński // *Krasnogruda*. – 1998, nr 9, s. 47-53
 24. ORFEUSZ nie chwyta za pędzel / Anna Markowska // *Kresy*. – 1997, nr 4, s. 199-203
 25. PRÓBA całości : czym jest dla nas sztuka Kantora? / Mieczysław Połęcki; rozm. przepr. Tomasz Fiałkowski // *Tyg. Powsz.* – 2000, nr 50, s. 8
 26. „REALIZM spotęgowany” i co dalej? [przem.] / Anna Baranowa // *Dekada Lit.* – 1996, nr 10, s. 15-16
 27. ŚWIĘTY Tadeusz Kantor / Hanna Ptaszkowska // *Tyg. Powsz.* – 1996, nr 9, dod. s. IV
 28. TADEUSZ Kantor, Dom i Świat / Jaromir Jedliński // *Kresy*. – 1997, nr 1, s. 236-241
 29. TADEUSZ Kantor w okolicach Fluxusu / Maria Anna Potocka // *Odra*. – 2000, nr 12, s. 70-72
 30. TADEUSZ Kantor w kulturze świata końca XX wieku / oprac. Jacek Wudarczyk // *Exit*. – 2000, nr 2, s. 2216-2219
 31. TADEUSZ Kantor – spiskowiec w teatrze / Agnieszka Fryz-Więcek // *Czas Kult.* – 2000, nr 6, s. 27-31
 32. TADEUSZA Kantora ożywianie wspomnień / Marianna Michałowska // *Opcje*. – 1997, nr 4, s. 41-44
 33. TANIEC z Kantorem / Anna Baranowa, Zbigniew Baran // *Znak*. – 1996, nr 2, s. 161-165
 34. TEATR obsesyjnej pamięci / Joanna Pałach // *Gutenberg*. – 2000, nr 4, s. 52-55
 35. TRADYCJA Meyerholda w Polsce (po roku 1945) : Jerzy Grotowski, Jerzy Jarocki, Tadeusz Kantor / Zbigniew Osiński // *Pam. Teatr.* – 2001, z. 3/4, s. 78-118
 36. UMARŁA klasa / Dorota Terakowska // *Polityka*. – 1996, nr 7, s. 51-52
- Spuścizna artystyczna Tadeusza Kantora.
37. W JEDNEJ przestrzeni : o Tadeuszu Kantorze i Mirosławie Balce / Rafał Jakubowicz // *Opcje*. – 1999, nr 3, s. 50-54
 38. WARIANTY pamięci / Monika Żółkoś // *Opcje*. – 2004, nr 3, s. 110-115

39. WĘDRÓWKA i jej niespodziewane perypetie... / Janusz K. Głowacki // Tygiel Kult. – 1998, nr 3, s. 131-133
40. „WIELOPOLE, Wielopole”, czyli teatr totalny Tadeusza Kantora / Anna Szmyd // Polonistyka. – 2003, nr 9, s. 523-527
41. WZNIOSŁOŚĆ a la Kantor / Anna Baranowa // Twórczość. – 1997, nr 11, s. 119-121
42. „ZNA się jedno życie – własne” / Anna Krajewska // Arkusz. – 1999, nr 10, s. 1-3

Teatr Tadeusza Różewicza i Tadeusza Kantora.

Stanisław Staszic
250 rocznica urodzin

Stanisław Wawrzyniec Staszic – ur. 1755 r. (data chrztu 6.11.1755) – zm. 20.01.1826 r. – działacz społeczny, oświatowy, polityczny i gospodarczy, przyrodnik i geolog, filozof, publicysta i pisarz, ksiądz. Urodził się w rodzinie burmistrza Piły. Po ukończeniu seminarium duchownego w Poznaniu, uzyskał święcenia kapłańskie (1779). Studiował na uniwersytetach w Lipsku, Getyndze i Paryżu (College de France). Po powrocie do kraju został nauczycielem dzieci byłego kanclerza Rzeczypospolitej, Andrzeja Zamoyskiego. W Akademii Zamoyskiej zdobył doktorat obojga praw oraz objął katedrę języka francuskiego. Wraz z rodziną pracodawcy podróżował po Europie (1790-1791). Dzięki pracy u kanclerza dorobił się majątku. Kupił dobra hrubieszowskie, gdzie założył szczególną organizację, Hrubieszowskie Towarzystwo Rolnicze (1816). Burzliwe dla Polski lata 1794-1797 spędził w Wiedniu. W 1801 roku osiadł w Warszawie.

Po ostatnim rozbiore Polski rozwinął zainteresowania przyrodnicze. Podróżował po kraju (1797-1804), gromadził materiały i wiadomości z zakresu nauk geologicznych. Dla poszerzenia wiedzy przyrodniczej wyjechał do Paryża (1804-1805).

W okresie Księstwa Warszawskiego brał udział w życiu publicznym. Był członkiem Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Warszawie (od założenia w 1800 roku), prezesem i fundatorem jego siedziby (Pałac Staszica w Warszawie). Pełnił wiele funkcji urzędowych – w Izbie Edukacyjnej, w Dyrekcji Skarbowej, w Radzie Stanu.

W Królestwie Polskim został członkiem Rady Stanu i Wydziału Oświecenia Narodowego, później Komisji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, pracował w Komisji Spraw Wewnętrznych i Policji. Jako zwierzch-

nik Dyrekcji Przemysłu i Kunsztów organizował inwestycje przemysłowe, głównie górnicze, w Zagłębiu Staropolskim. Przyczynił się do założenia Szkoły Akademicko-Górnicznej w Kielcach i Korpusu Górniczego. Odkrył złoża węgla i zainicjował budowę kopalni w Dąbrowie Górniczej.

Należał do najwybitniejszych przedstawicieli polskiego oświecenia. Wywarł wszechstronny wpływ na życie kraju. Po upadku Napoleona był zwolennikiem ścisłego związku ziem polskich z Rosją. Jego poglądy polityczne, ugodowość wobec władz i świecki tryb życia (chodził w sutannie, choć nie odprawiał mszy) budziły kontrowersje. Mimo to cieszył się popularnością.

Na różnorodny dorobek pisarski Staszica składają się m.in.: „Uwagi nad życiem Jana Zamoyskiego” (1787); „Przestrogi dla Polski” (1790); „O statystyce Polski” (1807); „O ziemiórództwie Karpatów i innych gór i równin Polski” (1815); „Myśli o równowadze politycznej w Europie” (1815); „Rodzaj ludzki” (1819-1820).

a. Pozycje zwarte

1. „ABY potomkowie byli Polakami” : z historii refleksji nad obyczajem w oświeceniu : (S. Konarski – J.J. Rousseau – S. Staszic) / Barbara Jedynak. – Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2001. – 281 s.
2. BYĆ narodowi użytecznym / Stanisław Staszic; wybór i wstęp Bogdan Suchodolski. – Warszawa : „Epoka”, 1985. – 71 s.
3. POSTAĆ Staszica utrwalona w nazewnictwie nauk o Ziemi / Stanisław Czarniecki. – Piła : Muzeum Stanisława Staszica, 1994. – 27 s. : fot., mapy, portr., rys.
4. STANISŁAW Staszic / Barbara Szacka. – Warszawa : Państw. Instytut Wydaw., 1966. – 270 s., [32] k. tabl. : il., portr. – (Ludzie Żywi)
5. STANISŁAW Staszic / Halina Winnicka. – Wyd. 2. – Warszawa : Państw. Zakł. Wydaw. Szkolnych, 1964. – 46 s. : il., portr. – (Biblioteczka Historyczna. Historia Polski)
6. STANISŁAW Staszic / Jerzy Sikora. – Katowice : Śląsk, 1974. – 385 s. : il., portr.
7. STANISŁAW Staszic (1755-1826) / Witold Molik. – Poznań : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1980. – [14] k. : il. – (Z Dziejów Wielkopolski)
8. STANISŁAW Staszic / Zofia Chyra-Rolicz. – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1980. – 152 s., [12] k. tabl. : il., portr. – (Sylwetki Warszawskie)

9. STANISŁAW Staszic : filozof i reformator społeczny / Zbigniew Łotys. – Olsztyn : Wyższa Szkoła Pedagogiczna, 1999. – 219 s. – (Studia i Materiały WSP w Olsztynie; nr 158)
10. STANISŁAW Staszic – geologia – górnictwo – hutnictwo. – Warszawa : Wydawca Geologiczne, 1979. – 196 s. : il., mapy, portr.
11. STANISŁAW Staszic i jego dzieło : materiały sesji naukowej : Stanisław Staszic a współczesne osiągnięcia geologii polskiej, Piła 27-28 marca 1976 r. / praca pod red. Jerzego Topolskiego. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1978. – 168 s. – (Biblioteka „Rocznika Nadnoteckiego”; t. 2)
12. STANISŁAW Staszic i jego dzieło / red. Jerzy Topolski. – Poznań : Wydawnictwo Poznańskie, 1980. – 168 s. : il., portr.
13. STANISŁAW Staszic i jego epoka : materiały z sesji popularnonaukowej / pod red. Bogdana Ziontka. – Siedlce : Zespół Szkół Zawodowych Nr 1 Warszawa : Towarzystwo „Ogród Ksiąg”, 2001. – 95 s. : il.
14. STANISŁAW Staszic : materiały z sesji staszicowskiej, Piła 19-20 września 1995 / [red. Józef Olejniczak]; Muzeum Stanisława Staszica. – Piła : MSS, 1995. – 254 s. : il., 1 mapa
15. STANISŁAW Staszic – prekursor spółdzielczości rolniczej / Zofia Chyral-Rolicz; Akademia Podlaska. Instytut Historii, Siedleckie Towarzystwo Naukowe. – Siedlce : IH AP, 2004. – 84 s. : faks., fot., portr.
16. STANISŁAW Staszic – wielki syn ziemi piłskiej / [red. i dobór zdjęć, post. Roman Chwaliszewski]; Muzeum Okręgowe im. Stanisława Staszica w Pile. – Piła : MOSS, 1986. – 28 s., [11] s. tabl. : faks., fot.
17. [STO] 100 postaci, które tworzyły historię Polski / Andrzej Szwarc, Marek Urbański, Paweł Wieczorkiewicz. – Warszawa : Świat Książki. Grupa Wydaw. Bertelsmann Media, 2002. – S. 201-204: Stanisław Staszic 1755-1896
18. SZKICE o ideologach polskiego Oświecenia : Kollątaj i Staszic / Celina Bobińska. – Kraków : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1952. – 169 s. – (Studia Historycznoliterackie / red. Jan Kott; 10)
19. SZLAKIEM Stanisława Staszica / Jan Wysokiński. – Warszawa : Wydaw. PTTK [Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego] „Kraj”, 1988. – 149 s. : il., fot., mapy, pl., portr. – (Szlakiem Wielkich Ludzi, Wydarzeń, Zabytków Kultury)
20. U ŹRÓDEŁ ideologii tatarnictwa : (o wartościach estetycznych przyrody Tatr w „Ziemiorodztwie Karpatów” Stanisława Staszica) / Andrzej Matuszczyk. – Kraków : AWF, 1985. – 174 s. – (Wydawnictwo Monograficzne / Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie; nr 23)

21. ZESZYTY Staszicowskie / red. Józef Olejniczak. – Piła : Muzeum Stanisława Staszica, 1998. – t. 1: / red. Józef Olejniczak. – Piła : Muzeum Stanisława Staszica, 1998. – 179 s. : il.

b. Artykuły

1. ANEGDOTYCZNIE o życiu znakomitego pilanina. – Il. // Tyg. Nowy. – 2004, nr 9, dod. Ziemia Pilska, s. A9
2. CZWARTE Spotkanie Staszicowskie w Pile / Józef Olejniczak // Kwart. Hist. Nauki. – 2004, nr 1, s. 159-161
3. CZY Staszic był pacyfistą? / Jerzy Utkin // Tyg. Nowy. – 2003, nr 38, dod. Ziemia Pilska, s. A5
4. DRUGIE Spotkanie Staszicowskie w Pile (24 września 1999 r.) / Józef Olejniczak // Kwart. Hist. Nauki. – 2000, nr 2, s. 187-189
5. ELSNER i Chopin na pogrzebie Staszica / Krzysztof Rottermund // Ruch Muzycz. – 2000, nr 1, s. 33-34
6. IDEE wojny i pokoju Stanisława Staszica a perspektywy czasu / Andrzej Cwer // Przegląd Historyczno-Oświatowy. – 2004, nr 3/4, s. 69-77
7. KRÓTKI rys życia mego / Stanisław Staszic // Kult. Wsi. – 1997, nr 2, s. 170-173
8. MATERIAŁY drugiego spotkania staszicowskiego 24 września 1999 w Pile // Zesz. Staszic. – 2000, z. 2, s. 7-266
9. RĘKOPIŚMIENNE stasziciana w zbiorach Muzeum Stanisława Staszica w Pile / Józef Olejniczak // Zesz. Staszic. – 2002, z. 3, s. 161-185
10. O DZIAŁALNOŚCI Staszica na łamach Tygodnika Ilustrowanego „Lech” / Janusz Skoczylas // Zesz. Staszic. – 2002, z. 3, s. 59-67
11. O DZIAŁALNOŚCI Towarzystwa „Staszyc” w Wielkopolsce [w końcu XIX wieku] / Janusz Skoczylas // Zesz. Staszic. – 2004, z. 4, s. 241-247
12. O ZWIĄZKACH Stanisława Staszica z Zamoyskimi i Sapiehami / Zbigniew Wójcik // Zesz. Staszic. – 2004, z. 4, s. 73-105
13. OGÓLNOPOLSKA Sesja Staszicowska, Piła 1995 / Zbigniew J. Wójcik // Kwart. Hist. Nauki. – 1995, nr 4, s. 159-161
14. OGÓLNOPOLSKA sesja staszicowska w Pile / Józef Olejniczak // Kron. Wielkop. – 1996, nr 1, s. 160-162
15. SPOTKANIA Staszicowskie w Pile / Józef Olejniczak // Prz. Wielkop. – 2002, nr 1/2, s. 32-39
16. SPOTKANIA Staszicowskie w Pile / Józef Olejniczak // Kwart. Hist. Nauki. – 1998, nr 1, s. 208-211

17. STANISŁAW Staszic – ostatnia przestroga dla Polski / Boris Nosov // *Napis*. – 2000, s. 239-243
18. STANISŁAW Staszic w 1794 r. / Andrzej Woltanowski, Zbigniew Wójcik // *Prz. Geol.* – 1995, nr 5, s. 438-440
19. STANISŁAWA Staszica związki z medycyną / Zbigniew J. Wójcik // *Analecta*. – 2001, nr 2, s. 81-110
20. „TRUMNĘ jego obdarli z miłości i entuzjazmu” / Henryk F. Nowaczyk // *Ruch Muzycz.* – 1999, nr 20, s. 31-34
 Udział młodego Chopina w pogrzebie Stanisława Staszica.
21. WĘDROWNIK i uczoney : galeria wielkich krajoznawców / Adam Czarnowski // *Poznaj Swoj Kraj*. – 2001, nr 4, s. 27-28
22. WOKÓŁ staszicowskiej tradycji / Józef Olejniczak // *Rocz. Nadnot.* – 1996, T. 27, s. 15-32

III. MATERIAŁY METODYCZNE

Alicja Urbańska
Dział Instrukcyjno-Metodyczny

QUIZ FILMOWY

Uwagi metodyczne:

Pojawienie się filmu, a później telewizji spowodowało poszukiwanie sposobu włączenia ich w proces wychowania. Dużo mówi się i pisze o negatywnym wpływie nowych mediów, za mało zaś o wykorzystywaniu pozytywnych wartości w nich zawartych.

Edukacja filmowa może odegrać dużą rolę w rozbudzaniu wrażliwości estetycznej, w uczeniu świadomego i krytycznego odbioru różnych przekazów kultury. Niebagatelne znaczenie ma tu również wpływ na rozwijanie zainteresowań i fascynacji literackich. W rezultacie można wręcz mówić o wpływie na kształtowanie osobowości młodego człowieka, wyrabianiu w nim humanistycznych wartości.

W poprzednim numerze Poradnika Bibliograficzno-Metodycznego zamieszczono bibliografię stanowiącą wybór opracowań dot. historii i współczesności polskiego kina. Ten numer zawiera quiz jako zabawową formę zajęć edukacyjnych do wykorzystania w bibliotece szkolnej bądź publicznej (dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych). Jest to rodzaj testu sprawdzającego orientację w świecie kina. Konkurs powinien być zorganizowany w miejscu, gdzie jest dostęp do aktualnych informatorów o filmie i Internetu. Najlepiej poprzedzić go krótkim omówieniem zawartości księgozbioru podręcznego i pozycji z działu 791 możliwych do wypożyczenia. Warto też podać najważniejsze strony www poświęcone X Muzie i sposób ich przeszukiwania. Uczestników można podzielić na grupy i zaproponować rywalizację „na czas”. Stworzy to okazję do wymiany zdań, ćwiczenia umiejętności współpracy i kultury dyskusji. Konkurs powinien trwać nie dłużej niż 45 minut. Prawidłowe odpowiedzi znajdują się na końcu bieżącego numeru „Poradnika”.

Prócz tego umieszczono listę stron www oraz bibliografię pozycji zwartych, które warto wykorzystać w pracy edukacyjnej. Szczególnie polecam pracę Zbigniewą Korsaka „Kultura filmowa – edukacja filmowa : koncepcje, badania, uwarunkowania” – Włocławek 2004. – 182 s. Autor poddaje analizie edukację filmową od momentu pojawienia się filmu do dnia dzisiejszego. Opisuje nową

subdyscyplinę pedagogiki określaną mianem pedagogiki medialnej (bądź pedagogiki w zakresie mediów).

Najczęściej odwiedzane strony www dotyczące filmu i kina:

www.filmweb.pl

www.gutefilm.com.pl

film.wp.pl

film.onet.pl

www.bestfilm.pl

www.film.pl

www.filmpolski.pl

www.film.com.pl

www.stopklatka.pl

Jaki to film?

1. W jakim filmie Mel Gibson i Danny Glover stworzyli niezapomnianą parę bohaterów?
 - a/ „Zabójcza broń”
 - b/ „Hot Shots”
 - c/ „Robin Hood”
 - d/ „Gliniarz z Beverly Hills”
2. Do którego filmu (rok produkcji 2004) można przypisać nast. opis:
30-letnia Maggie Fitzgerald próbuje osiągnąć sukces w kobiecym boksie zawodowym. Dziewczyna stara się dostać pod opiekę uznanego trenera, ten jednak jest bardzo niechętny pomysłowi i stanowczo odmawia. Zdeteminowana Maggie nie poddaje się i bez zgody trenera przychodzi na treningi. Nieoficjalnie stara jej się pomóc klubowy sprzętac, przyjaciel trenera. Na skutek nacisków przyjaciela i widząc zaangażowanie i poświęcenie Maggie, trener decyduje się jej pomóc.
 - a/ „Rydwany ognia”
 - b/ „Za wszelką cenę”
 - c/ „Gloria”
 - d/ „Chłopaki na bok”
3. Który tytuł filmu nie pasuje do pozostałych?
 - a/ „Twister”
 - b/ „Chiński syndrom”
 - c/ „Droga do zatracenia”
 - d/ „Epidemia”
4. Którego filmu nie reżyserował Pedro Almodóvar?
 - a/ „Wszystko o mojej matce”
 - b/ „Czym sobie na to wszystko zasłużyłam?”

- c/ „Między słowami”
d/ „Porozmawiaj z nią”
5. Wskaż film, w którym głównej roli nie kreował Al Pacino
a/ „Serpico”
b/ „Chinatown”
c/ „Gorączka”
d/ „Bezmiar miłości”
6. Który tytuł nie pasuje do pozostałych?
a/ „Dzienniki motocyklowe”
b/ „Znikający punkt”
c/ „Bezszenność”
d/ „Thelma i Louise”
7. Który film Davida Lyncha odbiega od pozostałych?
a/ „Prosta historia”
b/ „Zagubiona autostrada”
c/ „Mulholland Drive”
d/ „Dzikość serca”
8. Który film Andrzeja Wajdy z 1979 r. był nominowany do Oscara ?
a/ „Bez znieczulenia”
b/ „Człowiek z żelaza”
c/ „Panny z Wilka”
d/ „Kronika wypadków miłosnych”
9. Podaj tytuł filmu biograficznego o Beethovenie (tytułową rolę kreował Gary Oldman)
a/ „Wieczna miłość”
b/ „Amadeusz”
c/ „Skrzypek na dachu”
d/ „Dźwięki muzyki”
10. Które tytuły filmów są ekranizacjami utworów Karola Wojtyły:
a/ „Przed sklepem jubilera”
b/ „Requiem”
c/ „Jutro będzie niebo”
d/ „Brat naszego boga”

Kto to jest?

11. Do którego z wymienionych muzyków przypiszesz nast. charakterystykę:
Polski kompozytor teatralny i filmowy, urodzony w Koninie. W 1988 wyjechał do Stanów Zjednoczonych. Komponował muzykę m.in. do filmów: „Niewierna” A.Lyne’a (2002), „Całkowite zaćmienie” (1995), „Plac Waszyngtona” (1997), „Trzeci cud” (1999) A.Holland, „Quo Vadis” J.Kawale-

rowicza (2001). Wykorzystuje w kompozycjach potężne brzmienie orkiestry symfonicznej, wzmacnia je chórem, wprowadza rzadkie instrumenty (np. fidołę). Zdobywca Oscara 2005 za muzykę do filmu „Marzyciel” (reż. Marc Forster).

- a/ Zdzisław Kaczmarek
- b/ Krzesimir Dębski
- c/ Jan A.P. Kaczmarek
- d/ Jerzy Satanowski

12. Kto jest laureatem nast. nagród:

Felix w 1990, Cezar w 1982 r., Złote Lwy w 1998 r., Oscar w 2000 r. (za całokształt twórczości), Komandoria Legii Honorowej w 2001 r., doktoraty honoris causa w Waszyngtonie (1981 r.), Bolonii (1988 r.), Krakowie (1989 r.), Łodzi (2000 r.)

- a/ Andrzej Wajda
- b/ Krzysztof Kieślowski
- c/ Roman Polański
- d/ Andrzej Żuławski

13. Do kogo należy przypisać nast. charakterystykę:

Amerykański aktor, scenarzysta, dramaturg, klarncista jazzowy. Jedna z największych indywidualności współczesnego kina, jeden z najpłodniejszych reżyserów (ponad 30 filmów). Już jako nastolatek pisał humorystyczne teksty do gazet i komiksów, skecze do programów estradowych i telewizyjnych. Stał się jednym z czołowych komików. W filmie zadebiutował w 1965 r. Tworzy absurdalne, inteligentne komedie, pastisze gatunków filmowych i musicale oraz dramaty obyczajowe. Ulubionym jego reżyserem jest Ingmar Bergman. Najbardziej ceniony za „komedie intelektualne”, w których sam kreuje główne role.

- a/ Gene Kelly
- b/ Robert Altman
- c/ Woody Allen
- d/ Sydney Pollack

14. O kim można powiedzieć?

Amerykański, czarnoskóry aktor urodzony w 1954 r. Debiutował w 1981 r. w komedii „Carbon Copy”. Ważniejsze filmy: „Gra o honor”, „Raport Pelikana”, „Filadelfia”, „Żona pastora”, „Kolekcjoner kości”, „Dzień próby” (za ten film otrzymał Oscara w kategorii *pierwszoplanowa rola*).

- a/ Morgan Freeman
- b/ Forest Whitaker
- c/ Eddie Murphy
- d/ Denzel Washington

15. Zaznacz nazwiska aktorów, którzy wcielali się w postać Człowieka-Nietoperza
- a/ George Clooney
 - b/ Tim Robins
 - c/ Michael Keaton
 - d/ Val Kilmer
16. Kto reżyserował filmy: „Gorzkie żniwa” (1985 r.), „Olivier, Olivier” (1991 r.), „Całkowite zaćmienie” (1995 r.), „Julia wraca do domu” (2002 r.)
- a/ Roman Polański
 - b/ Krzysztof Kieślowski
 - c/ Magdalena Łazarkiewicz
 - d/ Agnieszka Holland
17. Zaznacz dziedzinę, którą reprezentują nast. twórcy: Jan Sawka, Franciszek Starowieyski, Jan Młodożeniec, Andrzej Pągowski
- a/ scenografia
 - b/ muzyka filmowa
 - c/ plakat filmowy
 - d/ realizacja dźwięku
18. Poniższa wypowiedź pochodzi z kultowego „Rejsu” Marka Piwowskiego (rok 1970). Jeden z bohaterów-inżynier Mamoiń przedstawia swoją wizję kina polskiego. Wskaż nazwisko aktora, który kreował tę postać:
- „Ja w ogóle nie lubię chodzić do kina. A szczególnie nie chodzę na filmy polskie w ogóle...Nudzi mnie to po prostu...Zagraniczny to owszem. Pójdę sobie. Bo fajne są filmy zagraniczne. Wie pan? Jakoś tak można, wie pan... Jakoś tak...No ja wiem no... Przeżyć to. Przeżyć. Wie pan... Przeżyć. A w filmie polskim proszę pana to jest tak: nuda... Nic się nie dzieje proszę pana. Nic. Taka proszę pana... Dialogi niedobre... Bardzo niedobre dialogi są.*
- Proszę pana... Yyyy... W ogóle brak akcji jest. Nic się nie dzieje. Proszę pana... Aż dziw bierze, że nie wzorują się na zagranicznych. Proszę pana. Wie pan... Przecież tam... Niech pan weźmie na przykład aktora, proszę pana... Yyyy... Zagranicznego... To ten aktor zagraniczny proszę pana... To jego twarz coś wie pan... Nie wiem jak tutaj... Trudno mi w tej chwili powiedzieć, wie pan... Coś takiego wyraża... Wie pan... Jakoś tak... No... No wie pan o co mi chodzi. A polski aktor proszę pana... To jest pustka... Pustka proszę pana... Nic! Absolutnie nic. Założmy proszę pana. Że jak polski aktor proszę pana... Gra nie? Widziałem taką scenę kiedyś... Na przykład, no ja wiem? Na przykład zapala papierosa nie? Proszę pana zapala papierosa... I proszę pana patrzy tak: w prawo... Potem patrzy w lewo... Prosto... I nic... Dłużyzna proszę pana... To jest dłu... po prostu dłu...*

dłużyna proszę pana. Dłużyna... Proszę pana siedzę sobie proszę pana w kinie... Pan rozumie... I tak patrzę sobie... siedzę se w kinie proszę pana... Normalnie... Patrzę, patrzę na to... No i aż mi się chce wyjść z... kina proszę pana... I wychodzę...No i panie i kto za to płaci? Pan płaci... Pani płaci... My płacimy... To są nasze pieniądze proszę pana..."

- a/ Jan Himiński
- b/ Zdzisław Maklakiewicz
- c/ Wiesław Gołas
- d/ Bogumił Kobiela

Kiedy? Co?

19. Od którego roku realizowana jest seria filmów z agentem 007 – Jamesem Bondem?
 - a/ 1959
 - b/ 1962
 - c/ 1960
 - d/ 1970
20. W którym kraju produkuje się największą ilość filmów pełnometrażowych?
 - a/ Chiny
 - b/ Hiszpania
 - c/ Stany Zjednoczone
 - d/ Indie
21. W którym roku powstał pierwszy film dźwiękowy?
 - a/ 1925
 - b/ 1927
 - c/ 1933
 - d/ 1930
22. W których latach ukazywały się kolejno trzy części „Gwiezdných wojen” Georga Lucasa: „Gwiezdne wojny”, „Imperium kontratakuję” i „Powrót Jedi”?
 - a/ 1977, 1980, 1983
 - b/ 1981, 1984, 1987
 - c/ 1984, 1987, 1990
 - d/ 1986, 1989, 1992
23. Kiedy odbyła się pierwsza ceremonia wręczenia Oscarów?
 - a/ 2 marca 1932 r.
 - b/ 16 maja 1929 r.
 - c/ 13 kwietnia 1938 r.
 - d/ 7 maja 1930 r.

24. W którym roku została podpisana obowiązująca w Polsce Ustawa o kinematografii?
- a/ 1951
 - b/ 1987
 - c/ 1999
 - d/ 2005
25. Jak nazywa się komisyjny przegląd zrealizowanego filmu kinowego lub telewizyjnego, (bądź materiału zdjęciowego) w celu oceny, sprawdzenia zgodności z zamówieniem producenta. Od wyniku tego przeglądu zależy skierowanie filmu do rozpowszechniania.
- a/ kolektanea
 - b/ kolaudacja
 - c/ kolegium
 - d/ koagulacja
26. Przyporządkuj nagrodę do odpowiedniego festiwalu filmowego:
- a/ Międzynarodowy Festiwal Filmowy w Karlowych Warach
 - b/ Festiwal w Cannes
 - c/ Festiwal w Utrechcie
 - d/ Festiwal w Melbourne
- I. Złote Palmy
 - II. Bumerang
 - III. Kryształowa Kula
 - IV. Złoty cielak
27. Przyporządkuj nazwę festiwalu do miejscowości:
- a/ Festiwal Filmów dla Dzieci i Młodzieży
 - b/ Festiwal Filmów Katolickich
 - c/ Festiwal Debiutów
 - d/ Festiwal Filmów o Sztuce
- I. Niepokalanów
 - II. Mannheim
 - I. Zakopane
 - IV. Poznań
28. Jak nazywa się przegląd wszystkich lub wybranych filmów autorstwa danego reżysera, danego nurtu lub szkoły w dziejach kina:
- a/ reminiscencja
 - b/ retrospektywa
 - c/ repertorium
 - d/ repertuar
29. Jak określamy lekki, zabawny serial złożony z odcinków nie dłuższych niż półgodzinne. Produkowany od lat 50-tych w Stanach Zjednoczonych (kla-

syczny „Ed, koń, który mówi” a w Polsce w latach 60-tych „Wojna domowa”). Obecnie ciągle popularne np.: „Alf”, „Przyjaciele”, angielski „Hotel Zaczysze”, „Co ludzie powiedzą”. Sam wyraz jest skrótem od „komedii sytuacyjnej”.

- a/ sitcom
- b/ slapstick
- c/ real tv
- d/ migawka

30. Co to jest „pastisz filmowy”?

- a/ filmowa kronika kryminalna
- b/ świadome naśladownictwo konkretnego filmu, bądź szkoły filmowej, kierunku, gatunku
- c/ przywłaszczenie cudzego pomysłu lub utworu filmowego, artystyczna kradzież
- d/ rodzaj filmowej satyry społecznej

BIBLIOGRAFIA

Edukacja medialna (pozycje zwarte):

1. EDUKACJA audiowizualna młodzieży szkolnej w Polsce i na świecie / Stanisław Frycie, Janina Koblewska. – Kielce : Wydaw. WSP, 1993. – 171 s.
2. EDUKACJA czytelnicza i medialna : poradnik metodyczno-programowy dla wszystkich typów szkół i bibliotek / Jadwiga Andrzejewska. – Warszawa : Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2003. – 34 s. – (Biblioteczka Poradnika Bibliotekarza; nr 4)
3. EDUKACJA czytelnicza i medialna w szkole podstawowej i gimnazjum : poradnik dla nauczycieli realizujących ścieżki międzyprzedmiotowe / Ewa Grodecka, Hanna Sokołowska. – Lublin ; Warszawa : „Skurs”, 2000. – 107 s.
4. EDUKACJA filmowa w szkole średniej / Anna Marzec. – Kraków : CDN. O, 1990. – 136 s.
5. EDUKACJA medialna : klucz do rozumienia społecznej rzeczywistości / Agnieszka Ogonowska. – Kraków : Towarzystwo Naukowe „Societas Vistulana”, 2003. – 163 s.
6. EDUKACJA medialna i czytelnicza : poradnik : gimnazjum I-III : materiały pomocnicze dla nauczycieli : jak uczyć o mediach? : scenariusze lekcji / Teresa Sawicka. – Toruń : „Bea-Bleja”, [2000]. – 95 s.

7. EDUKACJA medialna i czytelnicza ; poradnik ; szkoła podstawowa IV-VI : materiały pomocnicze dla nauczycieli : jak uczyć o mediach? : scenariusze lekcji / Teresa Sawicka. – Toruń : „Bea-Bleja”, [1999]. – 57 s.
8. EDUKACJA medialna w społeczeństwie informacyjnym / red. Stanisław Juszczyk. – Toruń : A.Marszałek, 2002. – 247 s. – (Multimedialna Biblioteka Pedagogiczna)
9. FILM w szkolnej edukacji humanistycznej / red. Ewelina Nurczyńska-Fidelska. – Warszawa : Wydawnictwo naukowe PWN, 1993. – 301 s.
10. FILM, telewizja i komputery w edukacji humanistycznej : o audiowizualnych tekstach kultury / Bogumiła Fiołek - Lubczyńska. – Kraków : „Impuls”, 2004. – 255 s. + dysk optyczny (CD-ROM)
11. KIM jestem, kim mogę być? : poradnik wychowawczo-dydaktyczny ścieżek edukacyjnych : dla klasy VI w szkole podstawowej : materiały pomocnicze dla nauczycieli – zbiór ćwiczeń / Barbara Bleja – Sosna, Maria Składkowska. – Toruń ; „Bea-Bleja”, [2000]. – 107 s.
12. KSZTAŁCENIE kulturalne na lekcjach języka polskiego : wybrane problemy edukacji filmowej i teatralnej / red. Stanisław Kozieł. Białystok : Wydaw. ZPDN, 1996. – 39 s.
13. MEDIA i edukacja w globalizującym się świecie : teoria, praktyka, oddziaływanie / red. Nauk. Marek Sokołowski. – Olsztyn : „Kastalia”, 2003. – 625 s.
14. MEDIA wobec kulturowych przemian współczesności / Marek Sokołowski. – Olsztyn : „Kastalia”, 2003. – 153 s.
15. METODYKA pracy z filmem wśród dzieci i młodzieży / Janusz Plisiecki. – Warszawa : Centrum Animacji Kulturalnej, 1993. – 147 s.
16. NOWE nawigacje : współczesna kultura audiowizualna / pod red. Piotra Kletowskiego i Marcina Wrony. – Kraków : „Rabid”, 1999. – 150 s.
17. OD teatru żaków do Internetu : o edukacji humanistycznej w szkole / pod red. Barbary Myrdzik. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2003. – 266 s. – (Nowoczesność i Tradycja w Edukacji Polonistycznej)
18. PRZEMOC ikoniczna czy „Nowa widzialność”? / pod. Red. Eugeniusza Wilka. – Katowice : Wydaw. UŚ, 2001 – 168 s. – (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 1981)

IV. MATERIAŁY REGIONALNE

A. PRZEGLĄD NOWOŚCI REGIONALNYCH

ALIMENTORUM Cultor Optimus : 2001 – 2002 – 2003 / red. Włodzimierz Fiszer; fot. Maciej Fiszer; Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu. – Poznań: Wydaw. WBPiCAK, 2004. – 101 s. : fot., portr.

Tekst także w jęz. angielskim

Sylwetki nominowanych i laureatów trzech edycji konkursu na Wzorowego Producenta Żywności województwa wielkopolskiego.

ANDRYSIAK Ewa

Książka i ludzie książki w życiu i pracy Alfonsa Parczewskiego. – Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2005. – 290 s. : fot., il.

Praca poświęcona pasji bibliofilskiej prawnika, działacza kulturalnego i społecznego związanego z Kaliszem.

ATLAS geochemiczny Poznania i okolic : gleby, osady wodne, wody powierzchniowe / oprac. Józef Lis, Anna Pasieczna. – 1 : 10 000. – Warszawa: Państw. Instytut Geologiczny, 2005. – 23 s., 70 s. tabl. : mapy

Wyniki badań terenowych i laboratoryjnych na temat składu chemicznego gleb i wód Poznania i okolic. Tekst także w jęz. angielskim.

BĄCZYK Jarosław, BILSKI Arkadiusz

Na stoku Cytadeli Poznańskiej : przewodnik po cmentarzach / red. Barbara Fabiańska. – Poznań: Wielkopolskie Muzeum Walk Niepodległościowych w Poznaniu, 2005. – 183 s. : fot., portr.

Publikacja na temat zespołu cmentarzy parafialnych, wojskowych, wojennych i cywilnych usytuowanych na stoku Cytadeli Poznańskiej. W załącznikach listy żołnierzy poległych w okresie II wojny światowej, weteranów powstań i ofiar Poznańskiego Czerwca 1956 r.

BIBLIOGRAFIA prac naukowych z zakresu hodowli lasu 1919-2003 / oprac. Marzena Niemczyk, Przemysław Zwaduch. – Poznań: Wydaw. Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu, 2004. – 83 s.

Bibliografia zawiera rejestr dorobku naukowego pracowników Katedry Hodowli Lasu Akademii Rolniczej w Poznaniu od momentu jej powstania do 2003 roku. Materiał uporządkowano w układzie chronologicznym według dat wydania publikacji.

[DZIESIĘĆ] 10 lat Katedry Ochrony i Kształtowania Środowiska 1994-2004 / Akademia Rolnicza im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu. Wydział Ogrodniczy; oprac. red. Anna Zielińska-Krybus. – Poznań: Wydaw. AR im. A. Cieszkowskiego w Poznaniu, 2004. – 23 s., [15] s. tabl. : fot., portr.

Książka wydana z okazji jubileuszu katedry. Zawiera m.in. bibliografię publikacji naukowych za lata 1994-2004 oraz serwis fotograficzny.

ETOS Wielkopolan : antologia tekstów o społeczeństwie Wielkopolski z drugiej połowy XIX i XX wieku / wybrał i oprac. Witold Molik przy współud. Agnieszki Baszko; Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Centrum „Instytut Wielkopolski”. – Poznań: Wydaw. PTPN, 2005. – 304 s.

Wybór publikacji literatów, uczonych i polityków na temat odrębnych cech mieszkańców Wielkopolski od XIX do końca XX wieku. We wstępie charakterystyka etosu Wielkopolan w historycznym rozwoju i oglądzie społecznym w opracowaniu Witolda Molika.

[JEDENASTE] XI Międzynarodowe Biennale Małej Formy Graficznej i Ekslibrisu, Ostrów Wielkopolski '2005 : Muzeum Miasta Ostrowa Wielkopolskiego 28 maja – 31 lipca 2005 : [katalog] / oprac. Czesław Woś; tłum. Jan A. Piekarz. – Ostrów Wlkp.: Muzeum Miasta Ostrowa Wielkopolskiego, 2005. – 152 s. : il., portr.

Spis uczestników, werdykt jury oraz wybór prezentowanych prac.

KOŚCIELNIAK Władysław

Kalisz : ilustrowany przez autora przewodnik po mieście z praktycznym informatorem, wzbogacony 132 nowymi kolorowymi zdjęciami Kalisza. – Wyd. 3 uaktual. – Kalisz: Agencja Wydaw. „Sztuka i Rynek”, 2005. – 176 s., [32] s. tabl. : fot., rys., portr.

Wznowienie popularnego przewodnika po Kaliszu.

KUCHARSKI Bogdan

Powiat wolsztyński / fot. Paweł Anders [i in.]. – Wyd. 2 zaktual. – Poznań: Wydaw. Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury, 2005. – 118 s., [16] s. tabl. : fot. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 32)

Wznowienie publikacji wydanej w 2001 roku.

LASY Polski : kraina III wielkopolsko-pomorska / red. nacz. Wiktor Turowski. – Międzyrzecz: Konsorcjum Edukacyjne Sigma-Media, Bydgoszcz: Sigma Media, [b.r.]

1, Dzielnicza Borów Tucholskich. – 2, Dzielnicza Pojezierza Krajeńskiego. – 3, Dzielnicza Pojezierza Chelmińsko-Dobrzyńskiego. – 4, Dzielnicza Kotliny Gorzowskiej / współpraca Roman Dysarz, Anna Sieradzka; fot. Stanisław Borkowski [i in.]. – 285 s. : fot.

5, Dzielnicza Kotliny Toruńsko-Płockiej. – 7, Dzielnicza Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej. – 8, Dzielnicza Krotoszyńska. – 9, Dzielnicza Kotliny Żmigrodzko-Grabowskiej / współpraca Roman Dysarz, Jędrzej Górski; fot. Jolanta Andrzejewska [i in.]. – 263 s. : fot.

Dot. m.in. obszarów chronionych i parków krajobrazowych. Tekst także w jęz. angielskim.

LESZNO wczoraj i dziś: [album] / tekst Jarosław Glapiak; fot. Andrzej Przewoźny. – Leszno: Agencja Promocyjno-Artyst. Jagart, 2005. – 111 s. : fot.

Leszno na pocztówkach z początku XX wieku i fotografii współczesnej.

MATYSEK Kazimierz

Walka z pożarami w 750-letnich dziejach Kostrzyna [pow. Poznań]. – Kostrzyn: Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, 2005. – [12] s. : fot., portr.

Historia Ochotniczej Straży Pożarnej w Kostrzynie w latach 1905-2005. Dodatek specjalny do miesięcznika „Kostrzyńskie ABC”

NAUCZYCIELE i wychowawcy / praca pod red. Henryka Zydorcza. – Chodzież: Miejska Biblioteka Publiczna im. Stefana Michalskiego w Chodzieży, 2005. – 99 s. : portr. – (Zasłużeni dla Ziemi Chodzieskiej; t. 3)

Sylwetki 25. nauczycieli i wychowawców z ziemi chodzieskiej.

NAWROCKI Stanisław

Dzieje wsi Parzynów / red. Paweł Anders. – Poznań: Wydaw. Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury, 2005. – 120 s. : fot., il., tab. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”)

Historia miejscowości od XIII wieku do 2000 roku.

PARAFIA p.w. Świętej Rodziny w Poznaniu 1984-2004 / oprac. Teresa Krystyna Latour; fot. Wiktor Mrówczyński [i in.]. – Poznań: Parafia p.w. Świętej Rodziny, [2004]. – 41 s. : fot.

Historia parafii i budowy kościoła na osiedlu Mikołaja Kopernika w Poznaniu.

PIETRZAK Tadeusz

Wrześniowe dni / oprac. i wstęp Jarosław Pereświat-Soltan. – Turek; Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2005. – 245 s., [12] s. tabl. : fot.

Wspomnienia żołnierza 29. Pułku Strzelców Kaniowskich z walk 25. Kaliskiej Dywizji Piechoty we wrześniu 1939 roku.

PLOTA Jacek

Sanktuarium świętego Józefa w Kaliszu : [informator] / fot. Tomasz Szarski; oprac. graf. Monika Łupińska. – Wrocław: Wydaw. Zet, 2005. – 43 s. : fot., il.

Historia budowy od 1155 roku oraz charakterystyka najciekawszych za-
bytków i wystroju wnętrza kościoła.

PROFESOR Kazimierz Gawęcki (1915-2003) : naukowiec, nauczyciel,
wychowawca / red. Natalia Słomińska. – Poznań: Wydaw. WBPiCAK, 2005. –
148 s., [6] s. tabl. : fot., portr.

Sylwetka wykładowcy i rektora Akademii Rolniczej w Poznaniu.

PUSZCZYKOWO dawniej : widokówki ze zbiorów Biblioteki Uniwersytec-
kiej w Poznaniu : [album]. – [Puszczykowo: Stowarzyszenie Przyjaciół Puszczykowa], 2005. – [10] k. : fot.

Wybór pocztówek z wizerunkami Puszczykowa z lat 1905-1915.

PYZDRY 2004 w Królewinach : VII Ogólnopolski Plener Malarski, 11.05-
30.05.2004 : [informator] / tekst Władysław Pitala, Michał Czerniak; fot. Władysław Pitala, Ilona Jagielska, Roman Dreżewski. – Pyzdry: Fundacja Rozwoju Gminy Pyzdry, 2004. – [20] s.

M.in. reprodukcje prac z widokami Pyzdr i Królewin, pow. Września.

SKARBY kościołów dekanatu szamotulskiego : [katalog wystawy] / Elżbie-
ta Ratajczak, Benigny Zbigniew Piechota, Edward Nawrot; fot. Janusz Ko-
strzewski; tłum. Urszula Ginter-Ożóg; Muzeum – Zamek Górków w Szamotu-
lach. – Szamotuły, 2004. – 95 s. : fot.

Teksty także w jęz. angielskim

Historia i zabytki kościołów dekanatu szamotulskiego.

SKORUPSKI Grzegorz

Gostyń dawny i niedawny. – Jarocin: Południowa Oficyna Wydaw., 2004.
– 146 s.

Historia miasta do 1940 roku. M.in. ciekawostki historyczne.

SZCZĘSNY Wiesław Adam

Dziesięciolecie działalności Ruchu Kultury Chrześcijańskiej Odrodzenie w Czarnkowie / red. Dorota Nowińska. – Czarnków: Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Czarnkowie, 2004. – 44 s. : fot., portr.

Zawiera m.in. kalendarium działalności za lata 1995-2004.

SZLAKI turystyczne powiatu kępińskiego / oprac. Renata Gość. – Kępno: Starostwo Powiatowe w Kępnie, 2005. – 60 s. : fot., pl. – (Zeszyty Powiatowe; nr 2)

Historia, architektura i przyroda miejscowości położonych na trasie pięciu szlaków turystycznych omówionych w publikacji.

TORZEWSKI Marian

Historia Gimnazjum i Liceum im. Henryka Sienkiewicza we Wrześni w latach 1919-2004. – Wyd. 2 zmien. – Września, 2004. – 352 s. : fot.

Obszerna monografia szkoły zawiera m.in. biogramy nauczycieli i wychowanków oraz spisy absolwentów.

WALCZAK Krzysztof

Czasopisma kaliskie XIX i początków XX w. : studium bibliologiczne. – Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2005. – 219 s. : fot., il.

Obszerna monografia czasopiśmiennictwa kaliskiego od wieku XIX do 1914 roku.

WARUNKI życia ludności w województwie wielkopolskim w 2003 r. / Urząd Statystyczny w Poznaniu. – Poznań: US, 2005. – 81 s. : tab.

Zawiera porównawcze dane statystyczne za lata 1999-2003.

WOLSZTYN : Skansen Budownictwa Ludowego / fot. Bożena i Leszek Okońscy. – Wrocław: Wydaw. ZET, 2004. – Teka, (12) k. : fot.

Zbiór miniaturowych pocztówek. Teksty także w jęz. niemieckim.

WYBRANE problemy dydaktyki w Akademii Ekonomicznej w Poznaniu / red. Bogna Pilarczyk. – Poznań: Wydaw. AE, 2005. – 70 s. : il., tab., wykr.

Wyniki badań opinii absolwentów i studentów na temat jakości kształcenia. Materiały uczelnianej konferencji dydaktycznej w dn. 18 maja 2005 roku.

Z BOLEMKĄ w warkoczach / wybór Dariusz Olejniczak; il. Agnieszka Trojanowska. – Chodzież: Miejska Biblioteka Publiczna im. Stefana Michalskiego w Chodzieży, 2005. – [16] s. : il.

Wybór wierszy dot. Chodzieży. Materiały konkursu „Ja i moje miasto” ogłoszonego przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. Stefana Michalskiego.

ZAŁUBSKI Jan

Prasa wielkopolska II połowy XX wieku. T. 2, 1971-2000 / Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości w Poznaniu. – Poznań: Wydaw. Forum Naukowe; Wrocław: Wydaw. Passat-Paweł Pietrzyk, 2005. – 204 s. : tab.

Kontynuacja pierwszego tomu publikacji poświęconego prasie wielkopolskiej w latach 1945-1970.

ZBIERSKI Hubert

75 lat śmigiejskiej Pogoni. – Śmigiel: Urząd Miejski Śmigla, 2004. – 131 s., [52] s. tabl. : fot.

Historia Klubu Sportowego „Pogoń 1929” w Śmiglu, pow. Kościan od 1929 roku.

ZIEMIA śmigiejska w latach okupacji 1939-1945 : praca zbiorowa / pod red. Jerzego Zielonki; fot. Bogdan Ludowicz. – Śmigiel: Urząd Miasta i Gminy w Śmiglu, 2005. – 173 s. : fot., portr. – (Śmigiejskie Zeszyty Historyczne; nr 1)

Publikacja zawiera opracowania, artykuły, wspomnienia i dokumenty na temat ziemi śmigiejskiej w okresie II wojny światowej. W aneksach charakterystyka miejsc pamięci narodowej oraz wykazy Polaków i Niemców – poległych i pomordowanych w tym okresie.

B. IMPREZY KULTURALNE W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH WOJ. WIELKOPOLSKIEGO

(czerwiec–sierpień 2005)

Podczas wakacji letnich biblioteki wielkopolskie zaproponowały dzieciom bogaty program imprez kulturalnych i zajęć z książką. Dzieci przebywały w świecie baśni (głównie H.Ch. Andersena), zwiedzały Wielkopolskę oraz uczestniczyły w akcji „Cała Polska czyta dzieciom”. W czerwcu obchodzono uroczyste Dzień Dziecka, a w sierpniu 25 rocznicę powstania Solidarności.

Czerwiec

Bojanowo (pow. Rawicz)

- „Piasek i szkło” – wystawa prac mieszkańca Bojanowa
- W cyklu „Spotkania z Regionalistami” – spotkanie z Antonim Suchanec-
kim. Spotkaniu towarzyszyła okolicznościowa wystawa prac z prywatnych
zbiorów autora

Borek Wielkopolski (pow. Gostyń)

- Wycieczka autokarowa do Muzeum Środowiska Przyrodniczego w Uza-
rzewie oraz Skansenu i Muzeum Pszczelarstwa w Swarzędzu
- Konkurs malowania kredą na płytkach chodnikowych – „Borek – moja ma-
ła ojczyzna”

Chodzież

- Promocja książki „Zasłużeni dla ziemi chodzieskiej – Nauczyciele i wy-
chowawcy”
- Rozwiązanie konkursu „Chodzież i okolice w legendzie” i pokonkursowa
wystawa prac
- Prezentacja zdigitalizowanej wersji wydawnictwa „Kronika kościołów cho-
dzieskich” Leonarda Kurpisza

Dąbie (pow. Koło)

- Spotkanie z poezją Jana Kochanowskiego
- Spotkanie autorskie z Anną Onichimowską

Gorzyce Wielkie (pow. Ostrów Wlkp.)

- Konkurs plastyczny dla przedszkolaków pn. „W zdrowym ciele zdrowy
duch”

Gostyń

- Podsumowanie konkursu plastycznego i wystawa pokonkursowa „Spacer-
kiem po Gostyniu”
- Finały konkursu „Ziemia gostyńska dawna i niedawna” – dla szkół gimna-
zjalnych i ponadgimnazjalnych
- Spotkanie autorskie z Mirosławą Woźną pt. „Jak powstaje książka”

Jaraczewo (pow. Jarocin)

- Przygotowanie wystawy „Gmina Jaraczewo na łamach lokalnej prasy”
w Urzędzie Gminy w Jaraczewie z okazji 15-lecia istnienia samorządów

Jarocin

- Konkurs poetycki na wiersz o Jarocinie pt. „Tutaj jestem, gdzie się urodzi-
łem”

- Pogadanki:
 - ~ „Z biblioteką za Pan brat” (Filia dla Dzieci)
 - ~ „W krainie baśni” (Filia dla Dzieci)
 - ~ „Szanujmy przyrodę” (Filia dla Dzieci)
 - ~ „Kot i pies moim przyjacielem” (Filia dla Dzieci)
 - ~ „Jarocin wczoraj i dziś” (Filia nr 3)
- Konkurs „Biblioteka bez tajemnic” – z okazji 60-lecia powstania Biblioteki w Jarocinie (Filia nr 1)
- Konkurs plastyczny „Jarocin i okolice” (Filia Wilkowyja)
- Konkurs plastyczny „Jarocin w oczach dziecka” (Filia Witaszyce)

Kalisz

- Konkursy:
 - ~ Podsumowanie XXII edycji Konkursu Wiedzy o Kaliszu i Regionie Kaliskim
 - ~ Uroczyste zakończenie konkursu bibliotecznego dla osób sprawnych inaczej – XII edycja
- Wystawy:
 - ~ „Maria Dąbrowska w Russowie, Kaliszu i gdzie indziej – portret pisarki w 40 rocznicę śmierci (19 maja 1965)”
 - ~ „Kalisz i kaliszanie wczoraj i dziś” (Filia nr 5)
 - ~ „Kalisz w oczach dzieci” – wystawa prac plastycznych dzieci ze Szkoły Podstawowej w Kościelcu (Filia nr 1)
- Spotkanie z Olgą Tokarczuk i jej książkami
- Kiermasz książki kaliskiej – organizowany przez Miejską Bibliotekę Publiczną z okazji Święta Miasta Kalisza

Kępno

Powiatowa Biblioteka Publiczna

- Wieczór poetycki promujący tomik wierszy Ewy Kosik „Jesteśmy nisko lecącymi ptakami”, który został wydany przez Kępińskie Towarzystwo Edukacyjno-Kulturalne „Droga”

Samorządowa Biblioteka Publiczna

- Rozstrzygnięcie i wystawa pokonkursowa V Konkursu Fotograficznego „Ziemia Kępińska w Obiektywie”

Koło

- Spotkanie autorskie z Anną Onichimowską (Filia dla Dzieci)

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna

- Wystawy:

- ~ „Perły piśmiennictwa. Przegląd najstarszych wydawnictw w zbiorach MBP (cz. 2)”
- ~ „Parki Narodowe w Polsce” – w związku ze Światowym Dniem Ochrony Środowiska
- ~ „Moje miasto Kościan”
- Spotkanie autorskie z Arturem Hojanem. „Kronika z miejsc umarłych – obrazy z wyjazdu studyjnego”
- „Polscy laureaci Nagrody Nobla” – prelekcja
- „Co zagraża środowisku, w którym żyjemy” – prelekcja
- Rozstrzygnięcie XVII konkursu literackiego „Młodych Piór” pt. „Kochany Janie Christianie przynoszę Ci moje bajanie...” połączonego ze spektaklem pt. „Calineczka” w wykonaniu dzieci z Przedszkola w Bonikowie
- Spotkanie w Klubie Miłośników Książki – „Złote myśli wielkich ludzi” przedstawiła Anna Mazany, emerytowana bibliotekarka

Biblioteka Publiczna Gminy

- „Ocalić od zapomnienia” – wystawa, która jest początkiem Izby Pamięci w Bibliotece Publicznej Gminy Kościan (Filia Racot)

Kościelec (pow. Koło)

- „Narkotyki! – Wstęp wzbroniony” – dyskusja przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z młodzieżą gimnazjalną

Koźmin Wlkp. (pow. Krotoszyn)

- X edycja Konkursu o Ziemi Koźmińskiej pt. „Koźminianie w powstaniach narodowych 1830; 1848; 1863” i „Koźmin Wielkopolski podczas okupacji hitlerowskiej 1939-1945”

Krotoszyn

- „Poznajemy Wielkopolskę” – wystawa przewodników

Leszno

Wystawy:

„Galeria za Regałami”:

- „Dzieci Afryki” – wystawa fotograficzna
- „Region leszczyński – pierwszy rok w Unii Europejskiej. Moje impresje” – wystawa pokonkursowa

„Galeria Lochy”:

- „Bezpieczny świat dziecka” – wystawa pokonkursowa

Imprezy:

- Spotkanie dla młodzieży z prof. dr. hab. Tadeuszem Witczakiem pt. „Mikołaj Rej – wszechstronny człowiek polskiego Odrodzenia” z okazji „Roku Mikołaja Reja”
- Marsz ulicami miasta z okazji II Ogólnopolskiego Święta Uwalniania Książek, podczas którego wręczano książki mieszkańcom Leszna
- Koncert dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 12 pt. „Dziecięce pasje”
- Podsumowanie konkursu plastycznego pt. „Bezpieczny świat dziecka”
- Podsumowanie konkursu plastycznego „Region Leszczyński – pierwszy rok w Unii Europejskiej. Moje impresje” zorganizowanego przez Stowarzyszenie „Region Leszno w Europie”
- Spotkanie z Grzegorzem Lorkiem z cyklu „Wokół Globusa” pt. „Maroko – Afryka nie Afryka”
- Podsumowanie VI Konkursu Dziennikarskiego o Nagrodę im. Andrzeja Ruteckiego. Podczas wieczoru wystąpił Jacek Fedorowicz z programem „Dziennik Telewizyjny”
- „Wieczór cygański” z udziałem Edwarda Dębickiego, autora książki „Ptak umarłych” oraz artystów z cygańskiego zespołu „Terno”
- Promocja tomu poetyckiego Włodzimierza Jędrzejczaka pt. „Sens istnienia jaskółek”. Podczas spotkania z recitalem wystąpili Joanna Hryniak i Damian Zyber.

Lipka (pow. Złotów)

- „Podróżuję po Europie” – wystawa

Luboń (pow. Poznań)

- Spektakl dla dzieci „Przeprowadzka” w wykonaniu Doroty Abbe i Krzysztofa Boczkowskiego, aktorów Teatru Współczesnego we Wrocławiu
- „Kolorowe malowanie” – działania plastyczne dla dzieci pod kierunkiem plastyka Anny Przybylskiej
- Z cyklu – Prezentacja lubońskich, szkolnych scen teatralnych: „Szkolne rozmówki czyli parodia lekcji” przedstawienie w wykonaniu uczniów Gimnazjum Nr 1 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Luboniu pod kierunkiem Bogumiła Grali
- Spotkanie w Klubie Ludzi Niewidomych i Słabo Widzących „Promyk”
 - ~ „Jak Pan Jezus stworzył mamusię?” – spektakl w wykonaniu uczniów klasy III ze Szkoły Podstawowej Nr 2 w Luboniu
 - ~ Poezja Ojca Świętego Jana Pawła II – przedstawienie w wykonaniu uczniów klasy V ze Szkoły Podstawowej Nr 4 w Luboniu

Nowy Tomyśl

- Spotkania niebanalne „Tajemniczy świat fotografii”. Spotkanie ze Zdzisławem Orłowskim – artystą-fotografikiem, prezesem poznańskiego Oddziału Związku Polskich Artystów Fotografików

Opatówek (pow. Kalisz)

- Spotkanie „Klubu Muminków” – pod hasłem „Opatówecki zielnik” – zbieranie liści drzew i roślin z okolic Opatówka, suszenie i wykonanie zielników

Ostrów Wlkp.

- „Ostrowski Kanon książki dla dzieci”

Perzów (pow. Kępno)

- Koło teatralne działające przy Bibliotece Publicznej przygotowało montaż słowno-muzyczny oparty na wierszach Ewy Kosik przedstawiony podczas promocji książki „Jesteśmy nisko lecącymi ptakami” w siedzibie Powiatowej Biblioteki Publicznej w Kępnie
- Rozstrzygnięcie konkursu literackiego ogłoszonego w ramach obchodów Dni Gminy Perzów dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjum obejmującego następujące tematy:
 1. Sąd nad papierosem – tylko mięczaki palą
 2. Rola przyjaźni w moim życiu – portret mojego przyjaciela
 3. Bajki łączą pokolenia – napisz bajkę dzieciństwa swojej babci lub dziadka.

Piaski (pow. Gostyń)

- Spotkanie z Mirosławą Woźną pt. „Jak powstaje książka” dla dzieci z kl. 0-3 (Filia Szelejewo)

Piła

- „Polska w Europie i jej sąsiedzi – Niemcy”, cykl imprez dla młodzieży gimnazjalnej (Filia nr 4)
- „Staszic w anegdocie”, wykład Macieja Usurskiego, pracownika Muzeum Stanisława Staszica w Pile (Filia nr 2)
- „Przystanek Piła i okolice”:
 - ~ „Mieszkańcy naszych pól, łąk i lasów”, spotkanie z przyrodnikiem, Arturem Stanilewiczem oraz Nieustającym Towarzystwem Nauk Przyrodniczych, działającym przy Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Skłodowskiej-Curie w Pile
 - ~ „Staszicowskie spotkania”:
 - ~ Prelekcja nt. „Podróże Stanisława Staszica”

- ~ Podsumowanie konkursów staszycowskich: literackiego „Piła miastem rodzinnym Stanisława Staszica. Co z tego wynika dla pilan?, plastycznych „Moje marzenia” i „Czym dla mnie jest szczęście?”
- „Imieniny w bibliotece” – Piotr i Paweł (Oddział dla Dzieci)

Pleszew

- Konkurs Czytelniczy „Prezentacje 2005 – Ulubiona Książka Gimnazjalisty”
- Wystawa: „Wstąp do nas – to jest po drodze” – atrakcje turystyczne regionu pleszewskiego

Pogorzela (pow. Gostyń)

- Konkurs wiedzy dla uczniów gimnazjum – „Czy potrafisz znaleźć odpowiedź”
- Konkurs plastyczny i wystawa pokonkursowa – „Herby miast wielkopolskich powiatów” – dla uczniów gimnazjum

Radawnica (pow. Złotów)

- „5 czerwca – Światowy Dzień Ochrony Środowiska” – wystawa
- „Nasza Mała Ojczyzna” – wystawa książek i prac plastycznych (Filia w Świętej)

Rawicz

- Zabawa w zaczarowaną lokomotywę, do której dzieci zaprosił aktor Dariusz Sosiński z Kalisza (na podstawie wierszy J. Tuwima i J. Brzechwy)
- Dyskusja z czytelnikami „Książd na manowcach” – czyli J. Tischner, filozof, teolog, publicysta

Strzałkowo (pow. Sępólno)

- Zajęcia biblioterapeutyczne dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Strzałkowie (w każdy czwartek)
- Wystawa fotografii pt. „Reportaż z wakacji” Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii WBPiCAK w Poznaniu

Turek

- Studium Wiedzy o Regionie: Wielkopolska – podsumowanie
~ „Wielkopolskie mity i stereotypy” – dr Marek Rezler
- Warsztaty literackie dla uczniów gimnazjów i szkół średnich (2 spotkania)
– Artur Jurgawka – również w lipcu i sierpniu
- Sprawdź czy znasz te pojęcia (Filia dla Dzieci)
- „Czy znasz savoir-vivre” – turniej podsumowujący wiedzę (Filia dla Dzieci)
- „Uczucia i emocje w naszym życiu” – zajęcia w Środowiskowym Domu Samopomocy w Turku (Filia nr 4)
- „Turek w fotografii – wczoraj i dziś” – wystawa (czerwiec-sierpień)

Trzcinica (pow. Kępno)

- Wystawa starej fotografii „Dokumentowanie życia obywatelskiego w XIX i XX wieku we wsi Laski” (Filia Laski)

Ujście (pow. Piła)

- Spotkanie autorskie z historykiem, autorem książki „Tajemnicza Wielkopolska” Zygmuntem Rolą
- Przegląd twórczości przedszkolnej „Co przedszkolak potrafi?”
- II Ujski Festiwal Muzyki Niezależnej

Witkowo (pow. Gniezno)

- Konkursy:
 - ~ „Ilustrujemy książki J. Papuzińskiej”
 - ~ „Zostań mistrzem ortografii” dla uczniów szkoły podstawowej oraz gimnazjalistów
 - ~ „Witkowo – moje miasto” dla uczniów szkoły podstawowej i gimnazjalistów

Wolsztyn

- Wystawa poświęcona życiu i pracy doktora Roberta Kocha
- Warsztaty „Uczeń trudny, jak wspierać jego aktywność szkolną”
- Rozstrzygnięcie II Rejonowego Konkursu Poetycko-Fotograficznego pod hasłem „Powiat wolsztyński i jego oblicza”
- Rozstrzygnięcie konkursu „Mój pomysł na koszulkę profilaktyczną” adresowanego do uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych
- Wyjazd pensjonariuszek Domu Opieki Społecznej na piknik, do pensjonatu Siodło w Wilczu, zorganizowany w ramach prowadzonych przez Bibliotekę zajęć biblioterapeutycznych
- Benefis Lecha Tuchockiego, promocja tomiku poezji „Witraże poetyckie”

Zagórow (pow. Sępólno)

- Wystawa haftowanych obrazów Barbary Karczmarek z Zagórowa (czerwiec, lipiec, sierpień)

Zakrzewo (pow. Złotów)

- „Dlaczego warto czytać dzieciom” – spotkanie dla rodziców
- Współorganizacja Przeglądu Twórczości Artystycznej Dzieci i Młodzieży „TADiM”

Zduny (pow. Krotoszyn)

- Wystawa plastyczna uczennic Gimnazjum w Zdunach: M. Faji, A. Janiak, M. Kołodziej

Złotów

- Wystawy:
 - ~ „Książki na cały rok – warto przeczytać”
 - ~ Wystawa książek, fotografii oraz pamiątek podróżniczek i pisarki Elżbiety Dzikowskiej pt. „Groch i kapusta”
- Spotkanie autorskie z Elżbietą Dzikowską i promocja książki pt. „Groch i kapusta”
- Projekt grantowy „Z ekonomią na ty”:
 - ~ Spotkania z Janem Manikowskim, mistrzem kolodziejskim
 - ~ Spotkania z przedsiębiorcami, bankowcami i pracownikami UM oraz PUP

Lipiec

Borek Wielkopolski (pow. Gostyń)

- Wycieczki autokarowe do Kinopolis w Poznaniu oraz do Skansenu „Wygwamy pod księżycem” w Brzeziu k. Pleszewa (również w sierpniu)

Bojanowo (pow. Rawicz)

- Wystawa: „Ciekawuchy czyli rzeczy ładne nie zawsze potrzebne”

Chodzież

- Wystawa „Margonin 2002” Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii

Dąbie (pow. Koło)

- Spotkanie z poezją Haliny Poświatowskiej

Gostyń

- Wystawa fotograficzna „Dziecko”

Jarocin

- Spotkanie biesiadne członków Klubu Dyskusyjnego, Stowarzyszenia na Rzecz Witaszyc i Klubu Regionalistów Ziemi Jarocińskiej (Filia Witaszycze)

Kalisz

- Konkurs plastyczny „Przedstawiamy piękno naszej ojczystej ziemi” (Filia nr 9 – Oddział dla Dzieci) – również w sierpniu
- Wystawy:
 - ~ „Miejsca moich ucieczek. Fotografia krajobrazowa Mariusza Jankowskiego” – również w sierpniu
 - ~ „Kalisz i kaliszanie wczoraj i dziś” – wystawa fotografii (Filia nr 5)

- ~ „Konkurs Wiedzy o Kaliszu i Regionie Kaliskim” – wystawa pokonkursowa najatrakcyjniejszych prac (Filia nr 9) – również w sierpniu

Kępno

Powiatowa Biblioteka Publiczna

- Otwarcie wystawy malarstwa Agaty Józefowicz i Joanny Walas. Autorki zaprezentowały obrazy olejne, które w większości powstały podczas ostatniego roku na plenerach malarskich

Kiszkowo (pow. Gniezno)

- Prelekcja Doroty Wieruszewskiej, specjalisty rehabilitacji na temat zdrowia
- Wystawa prac hafciarskich Stowarzyszenia Promyk w Kiszkuwie
- Wernisaż prac malarskich Zdzisława Iwańskiego „Gmina Kiszkowo i okolice”

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna:

- Wystawy:
 - ~ Wernisaż wystawy „Migawki z Półwyspu Iberyjskiego” z udziałem Anny Sabiło, autorki fotografii oraz Michała Dolaty i Marcina Ruszkiewicza – muzyków flamenco
 - ~ „Alcybiades, Marek Piegus i inne urwisy – bohaterowie książek Edmunda Niziurskiego”
 - ~ „Wędrujemy po Polsce – najpiękniejsze i najciekawsze miejsca” – wystawa przewodników – również w sierpniu
- Poranek z przygodami Koziołka Matołka i przeprowadzenie zabaw z biblioterapii
- Konkurs czytelniczy: „Czy znasz Sherlocka Holmesa” – również w sierpniu

Kotlin (pow. Jarocin)

- „Lipiec miesiącem szacunku dla przyrody i wolności zwierząt” – dyskusja nt. przeczytanych książek
- „Nim wyrzucę segreguję – segregacji sens pojmuję” – pogadanka i quiz przeprowadzone przez studentów Akademii Rolniczej – Wydział Ochrony Środowiska w Poznaniu

Krajenka (pow. Złotów)

- „Nasi ulubieńcy” – wystawa fotografii i wierszy o zwierzętach domowych

Krotoszyn

- „Krotoszyn i okolice” – wystawa rysunków Władysława Kościelnika

Lądek (pow. Słupca)

- Dyskusja pt. „Wpływ literatury na życie człowieka” – dla młodzieży

Leszno

Wystawy („Galeria za Regalami”):

- „Wielkopolska Press Photo” – pokonkursowa wystawa fotograficzna

Imprezy:

- „Ekumeniczne spotkanie w 590 rocznicę spalenia mistrza Jana Husa”. Mieszkańcy Leszna wysłuchali wykładu ks. bp. Pawła Smetany pt. „Testament Jana Husa” oraz recitału gitarowego Pavia Capa. Czynna była również wystawa „Bracia czescy w zbiorach MBP w Lesznie”

Lipka (pow. Złotów)

- Święto Wsi Krajeńskiej
- „Piknik w Parku” – IV edycja konkursu „Żyj z przyrodą w zgodzie”

Opatówek (pow. Kalisz)

- Wyjazd autobusowy do Brzezin – poszukiwanie długosza królewskiego i innych roślin chronionych
- Bajkowa noc w bibliotece – czytanie książek, gry i zabawy oraz nocleg w bibliotece dla dzieci

Ostrów Wlkp.

- Wystawa wydawnictw kanadyjskich i polonii kanadyjskiej – również w sierpniu
- Wystawa „Architektura Wielkopolski” – również w sierpniu

Piła

– „Rok Stanisława Staszica”:

~ „Ślady pamięci. Miejsca, tablice, pamiątki staszicowskie” – konkurs fotograficzny dla dzieci i młodzieży

~ „Jarmark staszicowski. Staszicjana w zbiorach mieszkańców Piły” – giełda niezwykłości zebranych przez mieszkańców miasta, a związanych ze Staszicem

– „Przystanek Piła i okolice”:

~ „Akademia wakacyjna” – „Zostań regionalnym reporterem”, warsztaty prowadzone przez dziennikarkę Gazety Poznańskiej Agnieszkę Świderską i Przemysława Grabińskiego, dziennikarza Radia „Eska”, wyprawy terenowe, wywiady z ludźmi, których warto poznać, dokumentacja fotograficzna

- ~ „Nasi sąsiedzi” – wycieczka do Miasteczka Krajeńskiego, najpiękniej położonej miejscowości w powiecie pilskim, i do Białośliwia; wywiady z wójtem, proboszczem, sonda uliczna, fotoreportaż
- ~ „Rady na odpady” – wycieczka do firmy Altwater
- ~ Wycieczka do drukarni „Agora”
- ~ „Ślady pamięci” – warsztaty historyczne i inwentaryzacja pilskich pomników, tablic i krzyży przydrożnych celem zebrania materiałów do publikacji
- Wystawy:
 - ~ Wystawa prac konkursu plastycznego „Biblioteka przyszłości” (Filia nr 1)
 - ~ „Miejsca niezwykle... Piła i okolice okiem mieszkańca” – wystawa fotograficzna

Powidz (pow. Słupca)

- Wystawa „Powidz wczoraj i dziś”

Radawnica (pow. Złotów)

- „Książko, najwierniejszy towarzyszu podróży życia” – wystawa
- „Polskie naj...” – wystawa

Rawicz

- Współorganizacja V Festiwalu Sztuki „Forma 2005”, m.in. promocja tomu poetyckiego Włodzimierza Jędrzejczaka „Sens istnienia jaskółek”, recital Marzeny Kipiel-Sztuki, przegląd teatrów Domów Opieki Społecznej

Turek

- Warsztaty literackie dla uczniów gimnazjów i szkół średnich (2 spotkania)
- A. Jurgawka
- Konkurs na plakat do filmu rysunkowego (Filia nr 4)

Ujście (pow. Piła)

- Wystawa malarska prac Henryki Natanek

Wolsztyn

- Wystawa fotograficzna prac Anny Sabillo „Migawki z Rumunii”

Wyrzysk (pow. Piła)

- Wystawa prac malarskich Józefa Mrotka

Zakrzewo (pow. Złotów)

- „Karykatura szefa” – konkurs plastyczny

Zduny (pow. Krotoszyn)

- „Śladami legend Poznania” – wycieczka autokarowa do Poznania

- Konkurs literacki „Księgarnia”

Złotów

- Wystawy:
 - ~ Wystawa ekologiczna na XI Euro Eco Meeting 2005 – przygotowanie i prowadzenie stoisk wystawowych promujących rolnictwo ekologiczne, zdrową żywność, segregację odpadów oraz program Natura 2000
 - ~ „Eco torba” – pokonkursowa wystawa toreb ekologicznych
 - ~ „Ocalone skarby” – Biblioteka Ordynacji Zamojskich i Biblioteka Ordynacji Krasińskich
 - ~ „Z historii Biblioteki 1947-2005” – wystawa dokumentów życia społecznego obrazujących 58-letnią historię przygotowana na otwarcie nowej siedziby Biblioteki
 - ~ „Stonehenge w obiektywie Elżbiety Dzikowskiej”
- Konkurs na „Eko torbę”
- Projekt grantowy „Z ekonomią na ty”:
 - ~ Spotkania z Jolantą Gierszewską – wykonujemy ozdoby ze sznurka
 - ~ Spotkanie z plastykiem Andrzejem Wrzeszczem – jak przygotować projekt promocyjny ZCI
 - ~ Wycieczka do zabytkowego kompleksu parkowo-pałacowego Działyńskich w Złotowie, poznawanie historii pałacu i jego właścicieli

Sierpień

Borek Wielkopolski (pow. Gostyń)

- Programy profilaktyczne:
 - ~ „Poznajemy normy i zasady współżycia”
 - ~ „Możemy radzić sobie w trudnych sytuacjach”
- Pogadanka „Dbam o bezpieczeństwo swoje i innych”

Chodzież

- Wystawa „Pisarze polscy w karykaturze” – rysunki Eryka Lipińskiego

Dąbie (pow. Koło)

- Spotkanie z poezją Jana Brzechwy

Jarocin

- Spotkanie autorskie z Moniką Szwają (Filia nr 1)

Kalisz

- Wystawa „Powstanie Warszawskie” (Filia nr 5)

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna

- Wystawy:
 - ~ „Dziecko”. Wystawa fotograficzna z Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii
 - ~ „Dziecko w fotografii artystycznej i w malarstwie”. Wystawa książek i albumów
 - ~ „Patronalne Święto Wielkopolskich Bibliotekarzy – 10 sierpnia. Św. Wawrzyniec – patron bibliotekarzy i archiwistów”
- Wyjazd do Puszczykowa i zwiedzanie Muzeum Arkadego Fiedlera – Klub Miłośników Książki

Kościelec (pow. Koło)

- „Moja rzeźba” – konkurs plastyczny (Filia Dobrów)
- „Pożegnanie” – przedstawienie teatralne

Kotlin (pow. Jarocin)

- Wybory Miss i Mistera lata z książką połączone z konkursami czytelnictwymi i plastycznymi
- Konkurs muzyczny „Jak to melodia” – prowadził Dyrektor Niepublicznej Szkoły Muzycznej w Kotlinie
- Konkurs literacki „Parada postaci historycznych” (Filia w Sławoszewie)

Krajenka (pow. Złotów)

- „Pamięci Powstańcom Warszawy” – wystawa

Krotoszyn

- Spotkanie autorskie – Monika Szwaja promuje nową książkę „Rozważna i postrzelona”

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- „Bajki Jana Brzechwy” – dwa spektakle dla dzieci

Leszno

Wystawy („Galeria za Regałami”):

- „Powiat leszczyński” – fotografie Andrzeja Przewoźnego
- „Kontemplacja” – wystawa grafiki Andrzeja Jastrzębia

Imprezy:

- Spotkanie autorskie z Moniką Szwają

- Otwarcie wystawy grafik pt. „Kontemplacja” z udziałem autora Andrzeja Jastrzębia
- Piknik na zakończenie wakacji na dziedzińcu biblioteki ph. „Pożegnanie lata”

Lipno (pow. Leszno)

- Wycieczka krajoznawcza dla dzieci do Biskupina i Gniezna

Nowy Tomyśl

- Wystawa poplenerowa prac artystów uczestniczących w II Międzynarodowym Plenerze Malarskim „Piękno Ziemi Powiatu Nowotomyskiego”

Opatów (pow. Kępno)

- „Śladami historii” – piesza wycieczka do pałacu Szembeków w Siemianicach (Filia Siemianice)

Opatówek (pow. Kalisz)

- Spotkanie „Klubu Muminków” – rajd pieszy do Trojanowa. W poszukiwaniu miejsca połączenia rzek Pokrzywnicy i Trojanówki
- Wycieczka autobusowa do Liskowa – szlakiem księdza W. Blizińskiego

Ujście (pow. Piła)

- Czwartkowe plenery malarskie dla dzieci i młodzieży

Złotów

- Wystawy:
 - ~ „Stanisław Staszic – społecznik”
 - ~ „Bite, drukowane... obiegowe i zastępcze – czyli historia Wielkopolski, Krajny i Złotowa pieniądzem opisana”
 - ~ „Cud nad Wisłą – w 80-lecie bitwy warszawskiej”
 - ~ „Słyszałem i zapomniałem, widziałem i zapamiętałem, zrobiłem i zrozumiałem” – wystawa poświęcona wolontariatowi
- Konkursy:
 - ~ Konkurs pt. „Projekt zagospodarowania zabytkowych budynków Pałacu Działyńskich”
 - ~ Konkurs na projekt promocyjny Złotowskiego Centrum Informacji
 - ~ Konkurs plastyczny pt. „Sześć to zawód”

- Projekt grantowy „Z ekonomią na ty”:
 - ~ Wycieczka rowerowa do Świętej z cyklu „Piękna w talenty bogata Ziemia Złotowska”
 - ~ Wycieczka do firmy Rek-Swed Spółki z o.o. z cyklu – Poznajemy możliwości lokalnego rynku pracy
 - ~ Wycieczka do Izby Muzealnej ZSS nr 1 w Złotowie
 - ~ „Bite, drukowane... obiegowe i zastępcze” – spotkanie z kolekcjonerem monet Tadeuszem Stecykiem
 - ~ „Wakacyjny Supermarket” – zajęcia praktyczno-techniczne i sprzedaż pamiątek, ozdób, biżuterii
 - ~ „Co w trawie piszczy czyli tropami ciekawostek przyrodniczych” – spotkanie w plenerze i zajęcia z leśnikiem Adamem Pulitem

C. WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA I CENTRUM ANIMACJI KULTURY NA ŁAMACH PRASY

BAŚNIOWA kraina / bart // *Głos Wielkop.* – 2005, nr 108, dod. Twój Poznań, s. B7

Impreza z okazji dwusetnej rocznicy urodzin Hansa Christiana Andersena zorganizowana przez Bibliotekę Gminną w Rokietnicy.

DUŻE oczka w sieci : Internet : poznańskie serwisy kulturalne / Marcin Kostażuk, ap // *Głos Wielkop.* – 2005, nr 166, dod. Twój Poznań, s. B10

Poznańskie internetowe serwisy kulturalne, m.in. Wielkopolski Informator Kulturalny.

FOTOGRAFOWALI Wągrowiec // *Tyg. Nowy (Wągrowiec, Oborniki).* – 2005, nr 18, s. A4

Rozstrzygnięcie konkursu fotograficznego „Moja Europa” zorganizowanego przez Miejski Dom Kultury w Wągrowcu przy współudziale WBPICAK w Poznaniu.

MAŁGORZATA Dryjska / Małgorzata Dryjska; rozm. Anna Plenzler // *Głos Wielkop.* – 2005, nr 152, dod. Świat Rodzinny s. D12

Ankieta w cyklu „Zderzenia”.

NAGRODZONE biblioteki / (or) // G a z . P o z n . – 2005, nr 136, dod. Monitor Wielkop., nr 6, s. 2

Rozstrzygnięcie konkursu „Na najlepszą bibliotekę publiczną prowadzącą działalność regionalną” ogłoszonego przez WBPiCAK w Poznaniu.

ODKRYWAJĄ historię : Grodzisk : wielka sztuka rodziła się także w małych miasteczkach / Anna Wyrwa-Sadowska // G ł o s W i e ł k o p . (Wyd. 2, 3). – 2005, nr 138, dod. Nasza Wielkop., s. B4

M.in. o cyklu „Muzyczne skarby Grodziska” zorganizowanym przez WBPiCAK w Poznaniu i Stowarzyszenie Miłośników Kultury i Sztuki.

PIERWSZA lekcja : III Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny „Dziecko” / ewa // G ł o s W i e ł k o p . – 2005, nr 170, dod. Świat Rodzinny, s. D3

Konkurs zorganizowany przez WBPiCAK w Poznaniu.

PORTRETY seniorów / AS. – Fot. // P r z e w . K a t . – 2005, nr 30, s. VII-VIII

Wystawa Danuty Witkowskiej pt. „Portrety seniorów” [kapłanów], zorganizowana przy współpracy z WBPiCAK w Poznaniu.

RECYTACJE w Miłosławiu / (na) // G a z . P o z n . – 2005, nr 160, dod. Monitor Wielkop. nr 7, s. 12

Wojewódzki Konkurs Recytatorski im. Juliusza Słowackiego zorganizowany przez Miłosławskie Centrum Kultury i WBPiCAK w Poznaniu.

RECYTOWALI dla Słowackiego : Miłosław / KACH // G a z . P o z n . – 2005, nr 136, s. 10

Wojewódzki Konkurs Recytatorski im. Juliusza Słowackiego zorganizowany przez Miłosławskie Centrum Kultury i WBPiCAK w Poznaniu.

SŁOWACKIEMU w darze : Miłosław / (dez) // P r z e m . n a S z l a k u P i a s t . – 2005, nr 27, s. 8

Wojewódzki Konkurs Recytatorski im. Juliusza Słowackiego zorganizowany przez Miłosławskie Centrum Kultury i WBPiCAK w Poznaniu.

STĄD nasz ród / Lidia Łada // G a z . P o z n . – 2005, nr 136, dod. Monitor Wielkop., nr 6, s. 7

Ogólnopolska sesja popularnonaukowa „U źródeł polskiego dziedzictwa narodowego”. M.in. wzmianka o publikacjach wydanych przez WBPiCAK w Poznaniu.

TAŃCZA profesjonalnie : Wielkopole w Portugalii / MAZ // G a z . P o z n . – 2005, nr 189, s. 12

XX Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny w Moncarapacho z udziałem Zespołu Folklorystycznego „Wielkopole”.

WARSZTATY słów / (łuk) // Przem. na Szlaku Piast. – 2005, nr 22, s. 2

Lednicka Wiosna Poetycka, z Turniejem Poetyckim „O Koronę Wierzbawą”, zorganizowana m.in. przez Bibliotekę Gminną w Łubowie i WBPiCAK w Poznaniu.

WIEDZA o Wielkopolsce / P. Klak // G a z . P o z n . – 2005, nr 160, dod. Monitor Wielkop., nr 7, s. 5

Konkurs Wiedzy o Wielkopolsce zorganizowany przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolskiego Kuratora Oświaty i WBPiCAK w Poznaniu.

WIELKOPOLANIE byli najlepsi : tournée : 10.000 kilometrów – 15 koncertów w Portugalii / wig // G ł o s W i e l k o p . – 2005, nr 196, dod. Twój Poznań, s. B7

Udział „Wielkopolan” w XX Międzynarodowym Festiwalu Folkloru w Moncarapacho.

WSZYSTKO o Wielkopolsce / ES // A B C . – 2005, nr 47, s. 5

Rozstrzygnięcie Konkursu Wiedzy o Wielkopolsce zorganizowanego przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolskiego Kuratora Oświaty i WBPiCAK w Poznaniu.

V. KRONIKA

A. Polskie nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę Poznańskiego Przeglądu Nowości Wydawniczych Wiosna 2005** otrzymali: *Ewa Lipska* za książkę „Gdzie indziej” (Kraków : Wydawnictwo Literackie); *Mariusz Sieniewicz* za książkę „Żydówek nie obsługujemy” (Warszawa : W.A.B.); *Komitet Redakcyjny serii „W krainie PRL”* (Warszawa : Trio).
- **Nagrodę Nowa Kultura Nowej Europy 2005** otrzymał *Tomas Venclova*, litewski poeta i krytyk literacki.

B. Międzynarodowe nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę Związku Pisarzy Szwedzkich im. Elsy Thulin** w 2005 roku otrzymał *Ryszard Kapuściński* za ogromny wkład w światową kulturę”, w szczególności za „Podróże z Herodotem”, które stały się włoskim bestsellerem.
- **Nagrodę Man Booker International Prize** w 2005 roku otrzymał pisarz albański *Ismail Kadare*, najbardziej znany ze swojej książki „Generał marowej armii”.

C. Zmarli

- **Vizma Belševica** (6.08.2005), poetka łotewska wymieniana wśród kandydatów do literackiej nagrody Nobla.
- **Tymoteusz Karpowicz** (25.06.2005), polski dramatopisarz i poeta.
- **Claude Simon** (6.07.2005), pisarz francuski, laureat literackiej nagrody Nobla w 1985 r., współtwórca nowatorskiego prądu nouveau roman, autor m.in. „Drogi przez Flandrię”.

Quiz filmowy – prawidłowe odpowiedzi:

1.a; 2.b; 3.c; 4.c; 5.b; 6.c; 7.a; 8.c; 9.a; 10.a,d;
11.c; 12.a; 13.c; 14.d; 15.a,c,d; 16.d; 17.c; 18.b;
19.b; 20.d; 21.b; 22.a; 23.b; 24.d; 25.b;
26.a-III, b-I, c-IV, d-II; 27.a-IV, b-I, c-II, d-III; 28.b; 29.a; 30 b.